

Deltagandet i de allmänna valen 2022

Deltagandet i de allmänna valen 2022

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för social statistik och analys
171 54 Solna
010-479 40 00

Förfrågningar Mikaela Järnbert
010-479 42 43
mikaela.jarnbert@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Deltagandet i de allmänna valen 2022 ME09 –
Demokratistatistik 2023:1

Voter turnout in the General Elections 2022

Producer Statistics Sweden, Social Statistics and Analysis
SE-171 54 Solna, Sweden
+46 10 479 40 00

Enquiries Mikaela Järnbert
+46 10 479 42 43
mikaela.jarnbert@scb.se

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.
However, remember to state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Voter turnout in the General Elections 2022

ISSN: 1654-5656 (Online)
URN:NBN:SE:SCB-2023-ME09BR2301_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

Genom regleringsbrevet för budgetåret 2022 avseende Statistiska centralbyrån (Fi2021/03058) gav regeringen Statistiska centralbyrån (SCB) i uppdrag att genomföra en studie om valdeltagandet i de allmänna valen 2022. Den här rapporten utgör SCB:s redovisning av uppdraget.

Rapporten innehåller analyser av valdeltagandet 2022 i olika grupper av den röstberättigade befolkningen. Dessutom ingår jämförelser av valdeltagandet över tid.

2022 års Valdeltagandeundersökningen har genomförts som en totalundersökning. SCB vill rikta ett särskilt tack till Valmyndigheten och Länsstyrelserna som gjort detta möjligt.

Alexandra Mannfolk, Lars Lindam-Olsson, Lena Andersson, Patrik Hertzman och Andreas Eriksson har haft ansvaret för datainsamling för 2022 års valdeltagandeundersökningar. Vid SCB:s avdelning för Social statistik och analys har Christoffer Eriksson, Karin Lundström, Anna Nyman, Jonas Olofsson, Charlotte Samuelsson, Stefan Svanström och Leonora Uddhammar gett värdefulla synpunkter under arbetet med rapporten.

Rapporten är skriven av Mikaela Järnbert, Lena Lundkvist och Åsa Vernby.

SCB i maj 2023

Marie Lidéus
Enhetschef

Thomas Helgesson
Sektionschef

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	6
1. Inledning	9
Tidigare rapporter	9
Datamaterial och metod	10
Upplägg och avgränsningar.....	11
Disposition.....	12
2. Svenska val över tid	13
Rösträttens utveckling	13
Valdeltagande över tid	15
Förtida röstning	17
Ogiltiga röster	19
Personröstning.....	20
3. Valdeltagande och demografi, sociala nätverk och resurser	22
Valdeltagande och demografi	22
Sociala nätverk.....	25
Valdeltagande bland äldre efter social kontext	27
Valdeltagande och resurser.....	29
4. Integration och valdeltagande.....	36
Valdeltagande efter födelseland	37
Valdeltagandet bland utländska medborgare	42
5. Utlandssvenskars valdeltagande	47
6. Förstagångsväljares valdeltagande	51

Svensk och utländsk bakgrund bland förstagångsväljarna	52
Egen studieinriktning och föräldrars utbildningsnivå	53
Föräldrars valdeltagande och eget valdeltagande	57
7. Funktionsnedsättning och valdeltagande	59
Gruppen med funktionsnedsättning	61
Typ av funktionsnedsättning	63
Sammanfattning	65
8. Valdeltagandets geografi	66
Kommuner	67
Kommungrupper	71
Valdeltagande i olika valdistrikt	72
9. Valdeltagande 2018 och 2022	77
Valdeltagande 2018 och 2022 i olika grupper	78
Valdeltagande 2018 och 2022 efter förändringar i livet	80
Slutsatser	86
Kort om statistiken	88
Statistikens ändamål och innehåll	88
Information om statistikens framställning	93
Information om statistikens kvalitet	94
Referenser	96
Bilagor	98
Bilaga A. Tabellbilaga	99
Bilaga B. Logistiska regressionsmodeller	103
Voter turnout in the General Elections 2022	106

Sammanfattning

Valdeltagandet vid riksdagsvalet 2022 var 84 procent. I Sverige är valdeltagandet generellt sett högt och det gäller även efter den nedgång i valdeltagande som skedde vid 2022 års riksdagsval, från 87 procent i 2018 års val. Förtidsröstandet var rekordhøgt; 49 procent av de röstande valde att lägga sin röst i förtid vilket innebar en ökning med fyra procentenheter jämfört med 2018. De flesta förtidsröster avläggs samma kalendervecka som valdagen.

I valen till både kommun- och regionfullmäktige 2022 röstade omkring 80 procent och för båda dessa valtyper var minskningen från 2018 knappt fyra procentenheter. Valdeltagandet är dock olika høgt för olika grupper i befolkningen och jämfört med tidigare val har valdeltagandet även gått ned olika mycket, såväl i olika grupper av befolkningen som i olika delar av landet.

Valdeltagandet är jämt mellan könen i riksdagsvalet 2022; 85 procent av kvinnor och 84 procent av män röstade. Skillnaderna är större när man studerar valdeltagandet efter ålder. Det är tydligt att valdeltagandet skiljer sig bland yngre och äldre i det avseendet att det bland de allra yngsta är høgt och sedan sjunker fram till runt 25 års ålder då det återigen ökar. Bland äldre sjunker valdeltagandet i snabb takt efter 80 års ålder. Det finns även tydliga könsskillnader bland både yngre och äldre; upp till 45 års ålder röstar kvinnor i större utsträckning än män, och efter 75 års ålder är det män som röstar i större utsträckning än kvinnor.

Det finns skillnader i valdeltagande mellan inrikes och utrikes födda oavsett ålder, störst är skillnaden bland personer mellan 20 och 30 år gamla. Valdeltagandet har varit lägre bland utrikes födda under hela tidsperioden 1991–2022, skillnaden är som störst i valet 2022 då den är 22 procentenheter; 89 procent jämfört med 67 procent. Med ett generationsperspektiv på födelseland syns det att valdeltagandet är høgst bland inrikes födda med två inrikes födda föräldrar, av vilka 90 procent deltog i valet. Nästan lika høgt är valdeltagandet bland inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder, där är det 87 procent. Valdeltagandet bland inrikes födda med två utrikes födda föräldrar är lite lägre, 77 procent, och lägst är valdeltagandet bland personer som själva är utrikes födda, där det är 67 procent i 2022 års riksdagsval. Bland utrikes födda finns ett samband mellan valdeltagande och hur länge man har varit svensk medborgare.

Valdeltagandet är høgre bland gifta jämfört med personer som inte är gifta. Sedan 2018 års riksdagsval har valdeltagandet minskat bland såväl gifta som ej gifta. Giftna män och kvinnor röstade i lika stor utsträckning i 2022 års riksdagsval, bland personer som inte är gifta är valdeltagandet

något högre bland kvinnor än män, skillnaden är cirka tre procentenheter. När man i stället för civilstånd studerar valdeltagandet efter huruvida man är sammanboende eller inte syns tydligare skillnader. Valdeltagandet bland de som är sammanboende är 12 procentenheter högre än bland ensamstående.

Valdeltagandet varierar med utbildningsnivå. Vid riksdagsvalet 2022 var valdeltagandet 93 procent bland dem med eftergymnasial utbildning medan det var 85 procent bland dem med gymnasial och 74 procent bland dem med förgymnasial utbildning. Jämfört med 2018 års riksdagsval sjönk valdeltagandet i samtliga utbildningsgrupper men mest uttalat bland personer med högst förgymnasial utbildning. Benägenheten att rösta varierar även med inkomstnivå; ju högre inkomst desto större är benägenheten att rösta. Valdeltagandet minskade mellan 2018 och 2022 i alla inkomstgrupper, men framför allt i gruppen med de lägsta inkomsterna. Sysselsatta, studerande och pensionerade röstar i större utsträckning än arbetslösa och sjuka.

I 2022 års allmänna val var det omkring 456 500 röstberättigade som hade uppnått rösträttsåldern 18 år sedan 2018 års val, vilket motsvarar nära 6 procent av samtliga röstberättigade. Redan vid röstningsdebuten finns skillnader i valdeltagande när dessa förstagångsväljare delas upp i grupper som jämförs. Valdeltagandet bland förstagångsväljarna sjönk från 86 till 84 procent i riksdagsvalet 2022. Valdeltagandet är högre bland de förstagångsväljare som går eller har gått ett studieförberedande program i gymnasieskolan än bland dem som går eller har gått ett yrkesförberedande program. Det finns även tydliga skillnader efter svensk och utländsk bakgrund samt beroende på föräldrars utbildningsnivå. Det starkaste sambandet för förstagångsväljares skattade sannolikhet att rösta är dock att ha minst en förälder som röstar i valet.

Personer med funktionsnedsättning har ett lägre valdeltagande än övriga befolkningen, 76 procent jämfört med 87 procent. Det är lägre bland såväl män som kvinnor med funktionsnedsättning jämfört med män och kvinnor i övriga befolkningen. Bland personer med funktionsnedsättning röstar män i större utsträckning än kvinnor, 79 jämfört med 74 procent, medan kvinnor röstar i större utsträckning än män i övriga befolkningen. På samma sätt som i befolkningen totalt är valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning lägre bland yngre och äldre. Stora svårigheter eller att inte kunna vissa saker alls leder till ett lägre valdeltagande för flera indikatorer som mäts i Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF); syn, rörelseförmåga, minne och koncentration, att ta hand om sig själv samt att kommunicera.

Analysen över valdeltagandet bland utländska medborgare i kommunfullmäktigvalen 2022 visar att motsvarande skillnader i valdeltagande efter ålder, civilstånd, utbildning och inkomst som konstaterats bland svenska medborgare även finns bland utländska medborgare. Vidare

varierar valdeltagandet bland utländska medborgare med medborgarskapsland.

Valdeltagandet varierar stort mellan kommuner och skillnaderna ökade i 2022 års allmänna val. Valdeltagandet i riksdagsvalet 2022 var drygt 23 procentenheter högre i kommunen med högst jämfört med kommunen med lägst valdeltagande och skillnaderna är ännu större i kommunfullmäktigvalen. I de två senaste valen har den varit omkring 30 procentenheter. De största skillnaderna syns när valdeltagandet studeras efter den minsta geografiska enheten, valdistrikten – både mellan olika delar av landet och inom kommunerna syns stora skillnader.

Analysen som gjorts över röstande för personer som varit röstberättigade både i 2018 och 2022 års riksdagsval visar ett högt valdeltagande 2022 bland dem som även röstade i 2018 års val. Samtidigt som valdeltagandet är betydligt lägre bland dem som inte röstade 2018. Detta gäller samtliga åldrar. Analysen visar även att bland dem som inte röstade i 2018 års val, så är valdeltagandet högre bland röstberättigade som fått sitt första barn, blivit sammanboende eller flyttat inom Sverige, eller bytt kommun.

1. Inledning

I regleringsbrevet för budgetåret 2022 avseende Statistiska centralbyrån gav regeringen SCB i uppdrag att genomföra en studie med syfte att analysera valdeltagandet.

Att rösta i allmänna val, där varje persons röst är lika mycket värd, ses som den mest grundläggande formen av politiskt deltagande i en representativ demokrati. Nivån på valdeltagandet, det vill säga hur många som väljer att rösta, ses därför ofta som en indikator på demokratins tillstånd. Ett lågt valdeltagande, totalt sett eller i vissa grupper, påverkar valets legitimitet. Därför är det intressant att mäta och följa valdeltagandet i de allmänna valen.

I regleringsbrevet för budgetåret 2022 avseende Statistiska centralbyrån (Fi2021/03058) gav regeringen SCB i uppdrag att genomföra en studie med syfte att analysera valdeltagandet. Uppdraget beskrivs på följande sätt:

Myndigheten ska genomföra en studie om valdeltagandet i de allmänna valen 2022. Myndigheten ska undersöka hur valdeltagandet ser ut i olika grupper av den röstberättigade befolkningen. Myndigheten ska göra jämförelser utifrån socio-ekonomiska faktorer och studera skillnader avseende kön, ålder och utbildning samt mellan inrikes och utrikes födda. Myndigheten ska också undersöka valdeltagandet bland förstagångsväljare och bland personer med funktionsnedsättning samt bland utländska medborgare. Myndigheten ska även analysera skillnader i valdeltagande mellan olika kommuner och valdistrikt. Jämförelser med tidigare valtillfällen ska göras, inklusive jämförelser med myndighetens tidigare studier om valdeltagandets utveckling (Ju2012/08054, Ku2015/01337, Ku2015/01690 och Ku2019/01327).

Den här rapporten utgör SCB:s redovisning av valdeltagandet i de allmänna valen 2022. Rapporten syftar till att mer ingående analysera valdeltagandet i olika grupper av röstberättigade i valen till riksdag, region- och kommun-fullmäktige 2022 och sätta dem i relation till varandra och till tidigare valtillfällen.

Tidigare rapporter

SCB har publicerat flera rapporter som på olika sätt berör det svenska valdeltagandet. Samtliga rapporter baseras på regeringsuppdrag.

I juni 2019 publicerades rapporten *Deltagande vid de allmänna valen 2018* (SCB 2019) som en första avrapportering av ett regeringsuppdrag om analys vid de allmänna valen 2018. (Ku2018/00101/D)

I maj 2015 publicerade SCB rapporten *Valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning* (SCB 2015a). Det var första gången valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning analyserades. Resultaten

visar att valdeltagandet är lägre bland personer med funktionsnedsättning än bland övriga befolkningen och att skillnaderna varierar med typ av funktionsnedsättning. Det är framför allt personer med nedsatt rörelseförmåga, med besvär av oro och ångest och med synnedsättning som röstar i lägre grad.

I rapporten *Vilka valde att välja – deltagande i valen 2014* (SCB 2015b) analyseras och jämförs valdeltagandet vid Europaparlamentsvalet och riksdagsvalet supervalåret 2014. Svenskt valdeltagande sätts i rapporten även i en internationell kontext.

I rapporten *Svenskt valdeltagande under hundra år* (SCB 2012b) analyseras valdeltagandet från 1911 och framåt. Valdeltagandet i omvalen till landstingsfullmäktige i Västra Götaland och kommunfullmäktige i Örebro 2011 studerades i en särskild rapport (SCB 2012a). Av dessa rapporter framgår bland annat att ett högre valdeltagande tenderar att vara mer jämlikt.

I rapporten *Ung i demokratin* (SCB 2012c) analyseras bland annat ungas valdeltagande. Den visar att unga med utländsk bakgrund röstar i lägre grad än unga med svensk bakgrund och att det finns ett samband mellan föräldrars utbildningsnivå och ungas valdeltagande.

Datamaterial och metod

Antalet röstberättigade baseras på uppgifter från röstlängderna, och från röstsammanräkningen är antalet avgivna röster känt. Detta gör att det går att beräkna ett valdeltagande så fort alla röster är räknade och valresultatet är färdigställt. Det gäller ned till den minsta geografiska enhet för vilken röster räknas, nämligen valdistrikt. I den här rapporten kommer sådan statistik att användas för att studera hur valdeltagandet ser ut i olika geografiska områden.

Utifrån röstsammanräkningen går det däremot inte att uttyda hur högt valdeltagandet är i olika grupper av röstberättigade och av det skälet genomför SCB sedan 1911 valdeltagandeundersökningar med syfte att beskriva i vilken utsträckning olika grupper av de röstberättigade utnyttjar sin rätt att rösta. Dessa undersökningar är den huvudsakliga datakällan för de analyser som presenteras i den här rapporten.

Före de allmänna valen 2018 har datainsamlingen genomförts genom att SCB har framställt blanketter med urvalspersoner och skickat ut dem till samtliga länsstyrelser. Länsstyrelserna har därefter utifrån röstlängderna markerat huruvida urvalspersonerna har röstat i respektive val samt om de har förtidsröstat, och skickat in blanketterna till SCB där de har skannats. Från och med 2018 har samtliga röstlängder istället skannats in av länsstyrelserna och skickats in till SCB som bildfiler. Därefter har SCB tolkat informationen och sammanställt ett valdeltaganderegister. Det innebär att för 2018 och 2022 års allmänna val baseras uppgifterna på totalräknad statistik till skillnad från tidigare

valtillfällen där uppgifterna har beräknats från ett urval av de röstberättigade. Som ett resultat baseras statistiken på samtliga drygt åtta miljoner röstberättigade i stället för, som tidigare, knappt 100 000.

Det är av två skäl viktigt att understryka att informationen kommer från röstlängderna. För det första innebär det att uppgifter om valdeltagande avser personers faktiska valdeltagande enligt register. I många andra undersökningar är uppgiften om valdeltagande baserat på uppgifter från respondenter som svarat på en fråga och som av olika skäl gett felaktiga svar. Den sortens mätproblem finns inte för SCB:s valdeltagandeundersökningar, det gäller oavsett om materialet baseras på ett urval eller om det är totalräknat. För det andra innebär användandet av registeruppgifter att det inte finns något bortfall för den mest centrala variabeln: om personerna har röstat eller inte.

Uppgifterna om valdeltagande har kompletteras med annan information från SCB:s olika register, bland annat kön, ålder, födelseland, civilstånd, utbildning, inkomst och arbetskraftsstatus. Registeruppgifterna används för att avgränsa grupper av intresse och sedan studera hur valdeltagandet ser ut i dessa grupper. I analyser av valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning används SCB:s Undersökningarna av levnadsförhållanden.

En utförligare beskrivning av valdeltagandeundersökningen finns i slutet av den här rapporten (se avsnittet Fakta om statistiken). Ytterligare information finns att hämta i den dokumentation av valdeltagandeundersökningarna som går att finna på [SCB:s webbplats](#).

Upplägg och avgränsningar

I rapporten finns en historisk tillbakablick över valdeltagandets utveckling för val till samtliga tre politiska nivåer; riksdag, regionfullmäktige och kommunfullmäktige. De flesta som röstar väljer att rösta i alla val som de har rösträtt i och som äger rum samtidigt. Bland röstberättigade svenska medborgare folkbokförda i Sverige som röstade i riksdagsvalet 2022 var det drygt 97 procent som också röstade både i val till kommunfullmäktige och regionfullmäktige.¹ Av detta skäl görs i den här rapporten vissa avgränsningar av vilka analyser som görs.

Analys efter rösträtt

De allra flesta som är röstberättigade vid de allmänna valen är svenska medborgare folkbokförda i Sverige. Vid de allmänna valen 2022 var den gruppen totalt 7 593 400, personer vilket är 91 procent av samtliga röstberättigade. De analyser som genomförs av valdeltagandet i riksdags-

¹ Siffran avser 2022 års val. Svenska medborgare boende i utlandet är inte röstberättigade i val till region- eller kommunfullmäktige.

valet efter demografi och socioekonomisk bakgrund genomförs på denna grupp.

Svenska medborgare boende i utlandet, så kallade utlandssvenskar, är en liten grupp bland samtliga röstberättigade, drygt 2 procent. De har enbart rösträtt i riksdagsval och deras valdeltagande analyseras separat.

Utländska medborgare har enligt vissa kriterier rösträtt i valen till region och kommunfullmäktige. Som utländsk medborgare är man röstberättigad om man är medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater eller medborgare från Island eller Norge och har varit folkbokförd i Sverige 30 dagar före valdagen, eller är medborgare i annat land och har varit folkbokförd i Sverige tre år i följd före valdagen. Utländska medborgare utgör drygt 7 procent av samtliga röstberättigade. Valdeltagandet i denna grupp analyseras närmare i ett kapitel om integration. I kapitlet analyseras enbart valdeltagandet i kommunfullmäktigvalen eftersom analyser av regionfullmäktigvalen skulle exkludera röstberättigade på Gotland.

Tidsperiod i analyserna

Redovisningen av valdeltagandet görs primärt med fokus på 2022 års allmänna val. För att följa övergripande förändringar över tid görs vissa jämförelser för tidsperioden 1991–2022 och vissa mer detaljerade jämförelser görs med 2018 års val. Då totalräknad statistik finns tillgänglig för såväl 2018 som 2022 års allmänna val görs även ingående flödesanalyser mellan dessa val för att söka svar på vilka som röstade i båda valen, vilka som röstade 2018 men inte 2022 och vice versa.

Disposition

Rapporten är indelad i tio kapitel inklusive slutsatser. Efter detta inledande kapitel kommer en beskrivning av hur den svenska rösträtten och det svenska deltagandet ser ut i val till olika politiska nivåer och hur det har utvecklats över tid. Det tredje kapitlet ägnas åt analyser av valdeltagandet efter kön, ålder, familjetyp samt olika mått på socioekonomisk bakgrund så som inkomst, utbildning, arbetskraftsstatus samt boende. Därefter flyttas fokus till valdeltagandet i olika grupper av röstberättigade. Det fjärde kapitlet fokuserar på valdeltagande och integration, det vill säga hur valdeltagande hänger samman med födelseland, medborgarskap och vistelsetid i Sverige. I det femte kapitlet studeras valdeltagandet bland svenskar i utlandet. Därefter kommer ett kapitel där valdeltagandet bland förstagångsväljare analyseras närmre och i det sjunde kapitlet analyseras valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning. I det åttonde kapitlet studeras valdeltagandet utifrån ett regionalt perspektiv. Det handlar framför allt om att studera skillnader i valdeltagande på kommunnivå och valdistriktsnivå men även vissa grupperingar av kommuner. I det nionde kapitlet jämförs valdeltagandet i de allmänna valen 2018 och 2022. Slutsatserna summeras i ett sista kapitel.

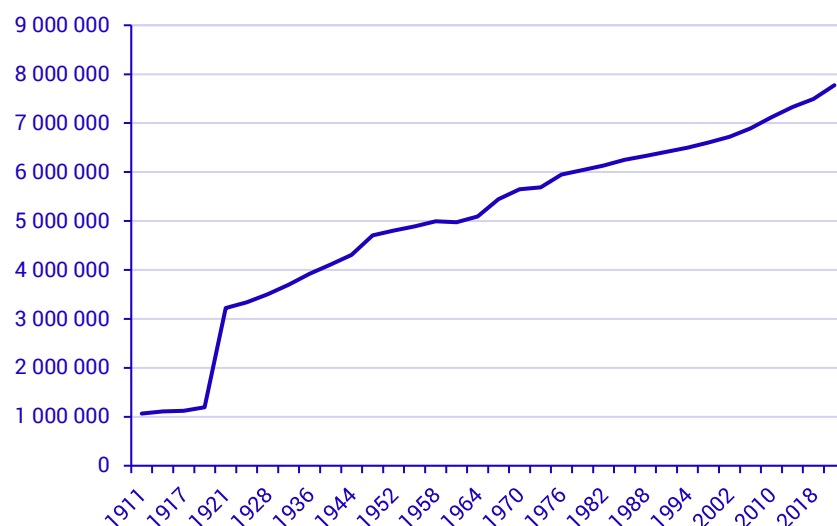
2. Svenska val över tid

Den allmänna och lika rösträtten har vuxit fram stegvis i Sverige under de senaste hundra åren. Idag kan alla svenska medborgare som fyllt 18 år senast på valdagen utnyttja sin rösträtt i riksdagsval. De största förändringarna av rösträtten skedde under 1900-talets första årtionden, men även under senare år har förändringar skett. Här görs en genomgång av de stora dragen i rösträttens utveckling, för mer detaljerad information se rapporten *Svenskt valdeltagande under hundra år* (SCB 2012a).

Rösträttens utveckling

Den allmänna och lika rösträttens införande brukar dateras till år 1921. Det var i valet till riksdagens andra kammare 1921 som kvinnor för första gången fick rösta i riksdagsval.² I samband med detta val togs även vissa andra diskvalifikationsgrunder för rösträtten bort. Sammantaget innebar utvidgningen av rösträtten i riksdagsval att antalet röstberättigade ökade från drygt 1 miljon till drygt 3 miljoner i jämförelse med 1920 års val.

Diagram 2.1. Antal röstberättigade i riksdagsval 1911–2022. Antal

Källa: SCB:s valstatistik

Åldersgränsen för att få rösta är i dag 18 år och det har den varit sedan 1975, men gränsen har stegvis sänkts de senaste hundra åren. År 1911 skulle man ha fyllt 24 år året innan valåret för att få rösta. Ålders-

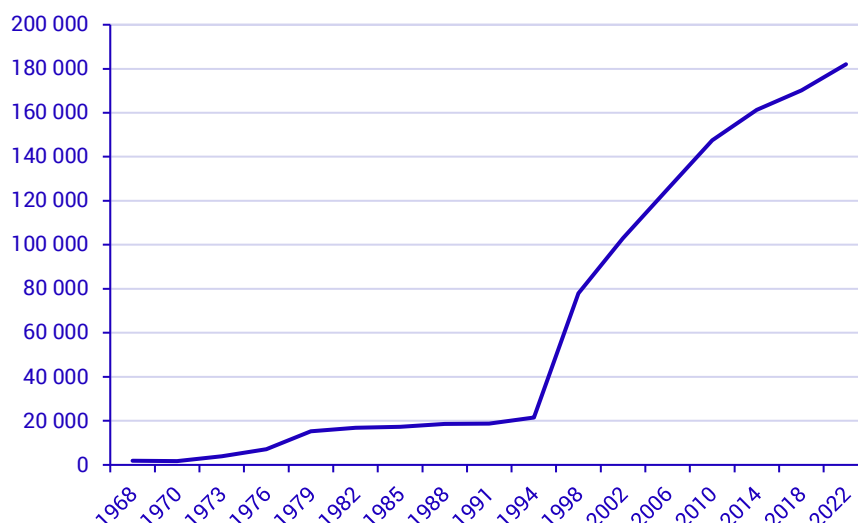
² När det gäller kommunala val tillämpades allmän och lika rösträtt för första gången i 1918 års val.

gränsen sänktes sedan i och med reformen 1921 till 23 år och år 1945 sänktes den till ytterligare till 21 år. Därefter kom ett antal sänkningar av rösträttsåldern i ganska tät följd. År 1965 sänktes rösträttsåldern till 20 år, 1969 till 19 år och 1975 till 18 år. Ändringen 1975, som började gälla i och med 1976 års val, innebar dessutom att det är ålder på valdagen som avses och inte ålder uppnådd året före valåret.

Rösträtten har även kommit att omfatta ytterligare grupper under 1900-talet. En utökning av rösträtten skedde i och med 1968 års val då svenska medborgare bosatta utomlands, så kallade utlandssvenskar, fick rösträtt i riksdagsval. För att tas upp i röstlängden var de tvungna att ansöka om det. En förutsättning för att tas med var att ha varit folkbokförd i Sverige någon gång under de fem år som föregick det år då röstlängden upprättades. Den tidsgränsen förlängdes vid senare val. Den stora förändringen skedde dock i och med 1998 års riksdagsval. Då hade vallagen ändrats så att alla svenska medborgare som någon gång varit folkbokförda i Sverige hade rätt att rösta. En annan förändring som infördes då innebar att personer som utvandrat de senaste tio åren automatiskt tas upp i röstlängden. Därefter måste de ansöka om en ny tioårsperiod.

Dessa förändringar i vallagen har inneburit att antalet röstberättigade utlandssvenskar har ökat kraftigt, från knappt 22 000 i 1994 års val till över 182 000 i 2022 års val. Trots dessa förändringar räknas inte alla utlandssvenskar in bland de röstberättigade eftersom en del har bott utomlands länge och inte fortsatt anmäla att de vill tas upp i röstlängden. SCB har ingen tillförlitlig registeruppgift om hur många utlandssvenskar som finns.

Diagram 2.2. Antal röstberättigade utlandssvenskar i riksdagsval 1968–2022. Antal

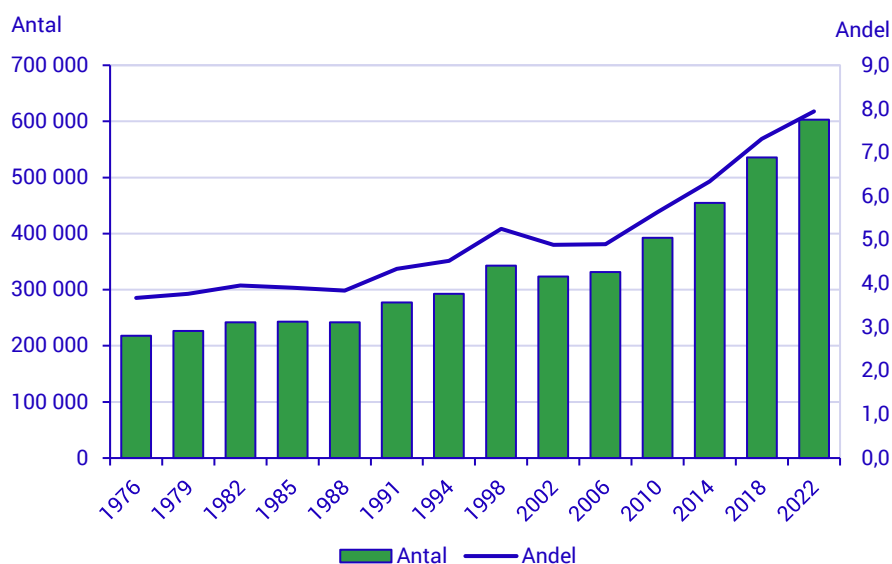
Källa: SCB:s valstatistik

Ytterligare en utökning av rösträtten gjordes i samband med 1976 års allmänna val då utländska medborgare fick rätt att rösta om de varit

folkbokförda i Sverige i minst tre år. I samband med 1998 års val lindrades kraven ytterligare genom att medborgare i andra EU-länder, Island och Norge endast behöver vara folkbokförda i Sverige för att vara röstberättigade i val till region- och kommunfullmäktige.

Vid valet 1976 utgjorde utländska medborgare knappt 4 procent av de röstberättigade, en andel som fördubblats till 2022 då gruppen utgjorde 7 procent av det totala antalet röstberättigade. Totalt handlade det om nära 218 000 utländska medborgare som fick rätt att rösta i 1976 års kommunfullmäktigval, vilket kan jämföras med 603 000 i kommunfullmäktigvalet 2022, 4 jämfört med 8 procent.

Diagram 2.3. Röstberättigade utländska medborgare i kommunfullmäktigval 1976–2022. Antal och andel i procent

Källa: SCB:s valstatistik

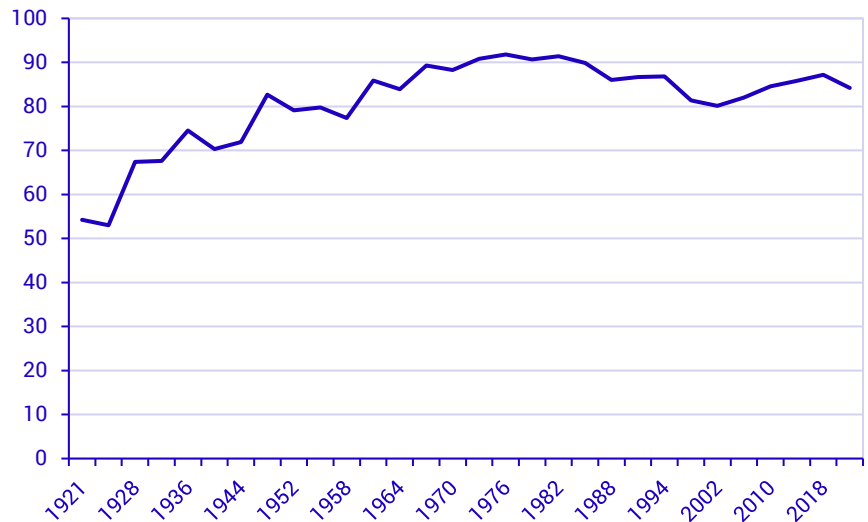
Förutom dessa utvidgningar i vem som omfattas av rösträtten har befolkningsutvecklingen en mycket stor betydelse för hur antalet röstberättigade förändras över tid, både totalt sett och i olika grupper.

Valdeltagande över tid

I 1921 års val, då kvinnor fick rösta för första gången i ett riksdagsval, deltog 54 procent av de röstberättigade. I det påföljande riksdagsvalet 1924 sjönk valdeltagandet med en procentenhet till 53 procent, vilket är det hittills lägsta valdeltagandet under Sveriges historia som demokrati. Till valet därefter, 1928 års val, skedde den största ökningen i valdeltagande som observerats mellan två val. Andelen röstande steg med över 14 procentenheter till drygt 67 procent och därefter följde en lång period av stigande valdeltagande. Det hittills högsta valdeltagandet uppnåddes i riksdagsvalet 1976, då 92 procent av de röstberättigade valde att delta. Efter 1982 sjönk andelen röstande. I riksdagsvalet 2002 var valdeltagandet nere på 80 procent, vilket var den lägsta nivån sedan 1958. Inför 2022 års val var Sverige inne i en positiv trend när det gällde

valdeltagandet då det ökat i varje riksdagsval sedan 2002 men 2022 bröts den trenden då valdeltagandet blev 84 procent och är därmed det lägsta sedan 2006 års riksdagsval.

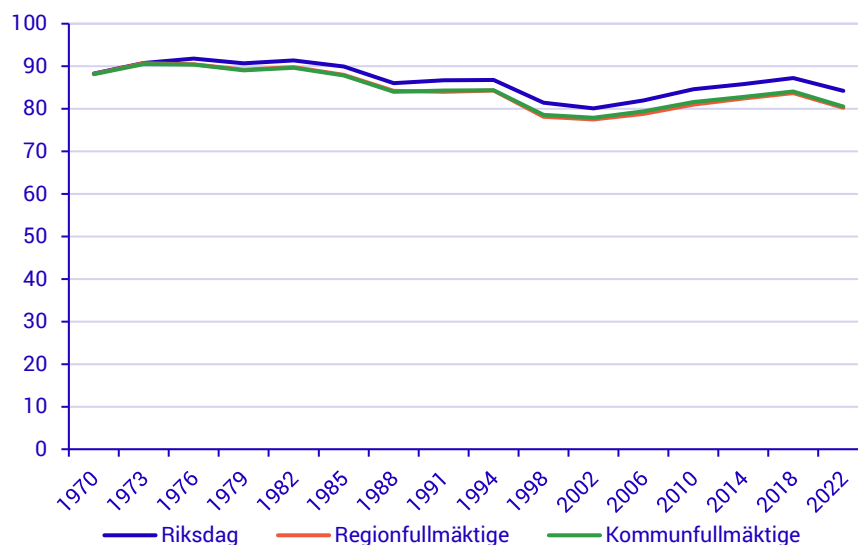
Diagram 2.4. Valdeltagande i riksdagsval, 1921–2022. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Sedan 1970 har val till de tre politiska nivåerna ägt rum på samma dag. Sverige övergick då från ett system där riksdagen hade två kammare till att endast ha en. Samtidigt infördes gemensam valdag för val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige. Skillnaderna i valdeltagande mellan dessa tre valtyper var då några få tiondelar av en procentenhet. Skillnaderna ökade efter att utländska medborgare 1976 fick rösträtt i val till landstings och kommunfullmäktige, se diagram 2.5. Detta eftersom utländska medborgare röstar i mindre utsträckning än svenska medborgare. I takt med att valdeltagandet sjunkit bland utländska medborgare har skillnaderna i valdeltagande mellan riksdags-, kommunfullmäktig- och regionfullmäktigval ökat, eftersom utländska medborgare inte får rösta i riksdagsval. Valdeltagandet bland utländska medborgare studeras mer ingående i kapitel 4.

Diagram 2.5. Valdeltagande i val till riksdag, region- och kommunfullmäktige, 1970–2022. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

I 2022 års riksdagsval röstade 84 procent av de röstberättigade. Motsvarande siffror för valen både till region- och kommunfullmäktige var 80 procent.³ Det innebär en nedgång med 3 procentenheter i förhållande till 2018 för val till riksdag. För val till både kommun- och regionfullmäktige var nedgången knappt 4 procentenheter. Sett till alla enskilda valtillfällen var de 311 stycken under 2022; ett val till riksdagen, 20 val till regionfullmäktige och 290 till kommunfullmäktige. Bara i Sotenäs och Sorsele kommuner var valdeltagandet i riksdagsvalet inte lägre 2022 jämfört med 2018.

Förtida röstning

Allt fler väljer att förtidsrösta, det vill säga rösta före själva valdagen. Vid 2022 års riksdagsval var förtidsröstandet rekordhøgt; 49 procent av de röstande valde att lägga sin röst i förtid vilket innebär en ökning med fyra procentenheter jämfört med 2018.⁴ Möjligheten att förtidsrösta har funnits sedan 1940, men under en lång period var möjligheten begränsad och användes endast av ett fåtal. I 1940 års riksdagsval var andelen förtidsröster drygt 1 procent.

Till en början var det Postverket och senare Posten AB som hade hand om förtidsröstningen men i de allmänna valen 2006 introducerades förtidsröstning i kommunal regi och väljare fick rösta på bibliotek,

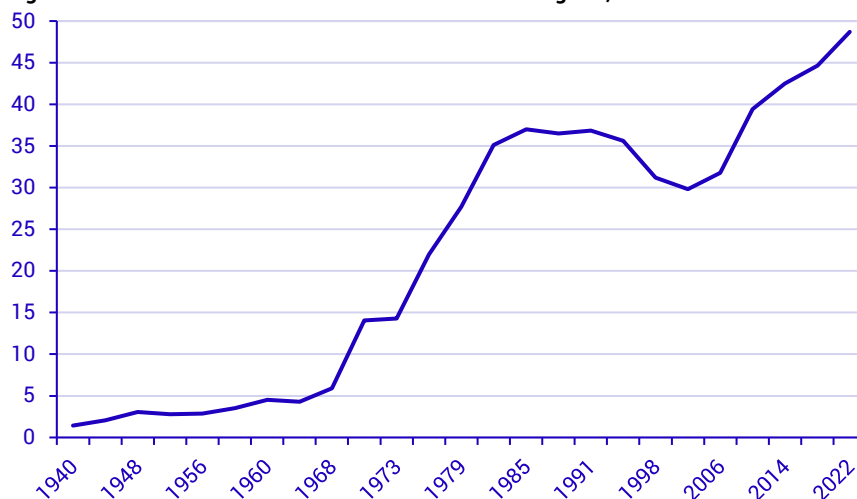
³ Vid 2022 års val hette alla tidigare landsting istället region.

⁴ Det är inte möjligt att avgöra exakt hur stor andel av de röstande som förtidsröstar i ett specifikt val. Detta eftersom vissa förtidsröstare kan ha röstat endast i val till region- eller kommunfullmäktige. I denna rapport gör vi dock ett antagande om att alla som förtidsröstat röstat i riksdagsval, vilket ger en viss överskattning av andelen förtidsröstare

kommunhus och i andra lokaler istället för på postkontor som under tidigare val.⁵ Det medförde ett ökat antal röstmottagningsställen och en större variation vad gäller olika typer av röstningslokaler. En studie av förtidsröstningens inverkan på valdeltagandet visar att i och med att kommunerna tog över ansvaret ökade tillgängligheten i form av större antal förtidsröstningslokaler. Det har också påvisats att individer med en större tillgång till förtidsröstningslokaler röstade i något högre grad. (Dahlberg, Oscarsson & Öhrvall 2008)

Förtidsröstningen får inledas 18 dagar före valdagen och pågår sedan fram till och med valdagen. Totalt sett pågår alltså förtidsröstningen i 19 dagar. Alla kommuner har skyldighet att se till att det finns minst en lokal som tar emot förtidsröster även på valdagen.

Diagram 2.6. Andel förtidsröstande bland röstande i riksdagsval, 1940–2022. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

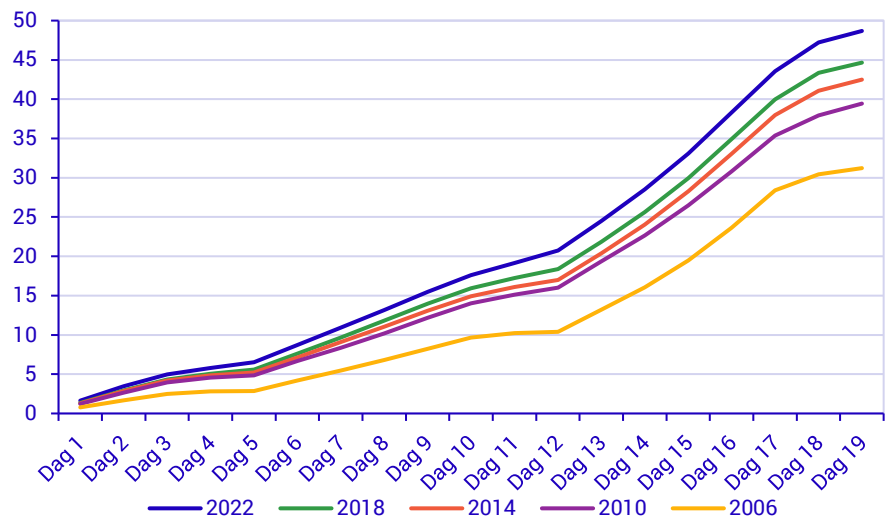
Kommentar: Andelen förtidsröstande är beräknad som det totala antalet förtidsröstare dividerat med antalet röstande i respektive riksdagsval. Det innebär att andelen antagligen överskattas något från och med 1970 års val då gemensam valdag infördes. Observera att skalan i diagrammet går till 50 procent.

Även om förtidsröstningen är öppen i 19 dagar avges de flesta förtidsröster under samma kalendervecka som valdagen. I diagram 2.7 illustreras hur förtidsrösterna inkom i riksdagsvalen år 2002–2022⁶. Som framgår av diagrammet följer förtidsröstandet samma mönster vid samtliga valår sedan 2006.

⁵ Kungliga Postverket eller Kungl. Postverket var i Sverige mellan 1636 och 1994 ett statligt affärsverk för transport av brev och paket. Postverket utvecklades under 1900-talet till ett så kallat affärsdrivande verk och omvandlades den 1 mars 1994 till det helstatliga aktiebolaget Posten AB.

⁶ Det som redovisas är den kumulativa andelen förtidsröster i förhållande till det totala antalet avgivna röster i respektive val.

Diagram 2.7. Andel förtidsröster av röstande i riksdagsval 2002 – 2022 efter förtidsröstningsdag. Kumulativ procent

Källa: Valmyndigheten

Kommentar: Förtidsröstande avser här enbart lämnade förtidsröster i en röstningslokal i Sverige. Basen i andelsberäkningen i diagrammet är antal röstande i riksdagsval. Observera att skalan i diagrammet går till 50 procent.

Ogiltiga röster

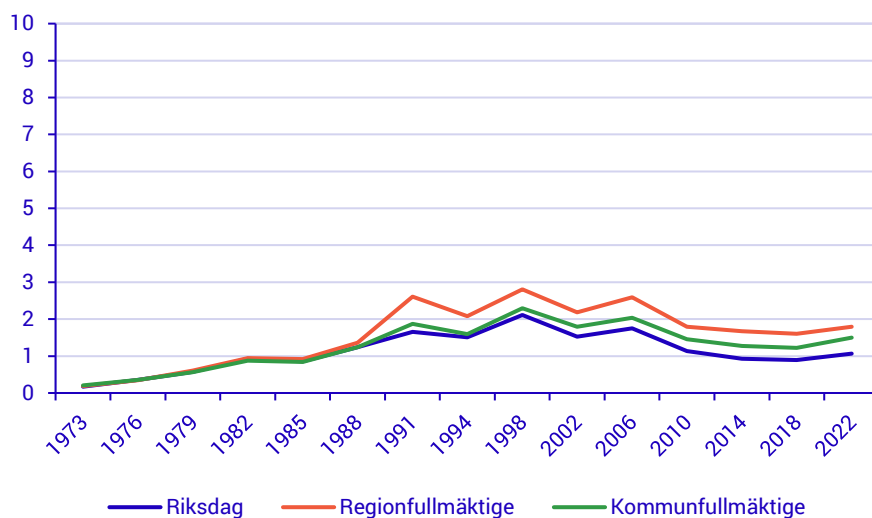
Vid de allmänna valen är det möjligt att rösta med en tom valsedel; en så kallad blank röst. I alla val- och röstningslokaler finns blanka valsedlar utan partinamn. Om man röstar blankt räknas rösten som ogiltig, dessa röster räknas in bland alla röster, men påverkar inte mandatfördelningen mellan partierna.

Utöver de blanka rösterna kan det finnas andra skäl att ogiltigförklara röster. I den slutgiltiga sammanräkningen redovisar Valmyndigheten och länsstyrelserna hur många ogiltiga röster som lagts i tre kategorier: *Varav inte anmälda partier*, *Varav blanka* samt *Varav övriga*. De blanka rösterna utgör en klar majoritet av de ogiltiga rösterna, 90 procent eller mer om man ser till valen 2006–2022. I Valmyndighetens erfarenhetsrapport konstateras det att ogiltiga röster ökade något i 2022 års val jämfört med valen 2018. På samma sätt som i tidigare val utgör blanka röster en stor majoritet av de ogiltiga rösterna (Valmyndigheten, 2023).

Valforskningsprogrammet vid Göteborgs universitet ställer i sin skrift *Blankröstning 1952–2022* frågan varför vissa väljare att rösta blankt och lyfter där att studier har visat att protestförklaringen är den mest förekommande. (Valforskningsprogrammet, 2022) Med det menas att en blankröst kan ses som ett stöd för den representativa demokratin men en tydlig markering om att det saknas ett parti som upplevs som tillräckligt bra att rösta på.

I diagram 2.8 redovisas andelen ogiltiga röster för tidsperioden 1973–2022 för de tre olika valtyperna och man kan konstatera att andelen ogiltiga röster är som högst för regionfullmäktigvalen och som lägst för riksdagsvalet.

Diagram 2.8. Andel ogiltiga röster av samtliga röster vid de allmänna valen 1973–2022. Procent

Källa: SCB

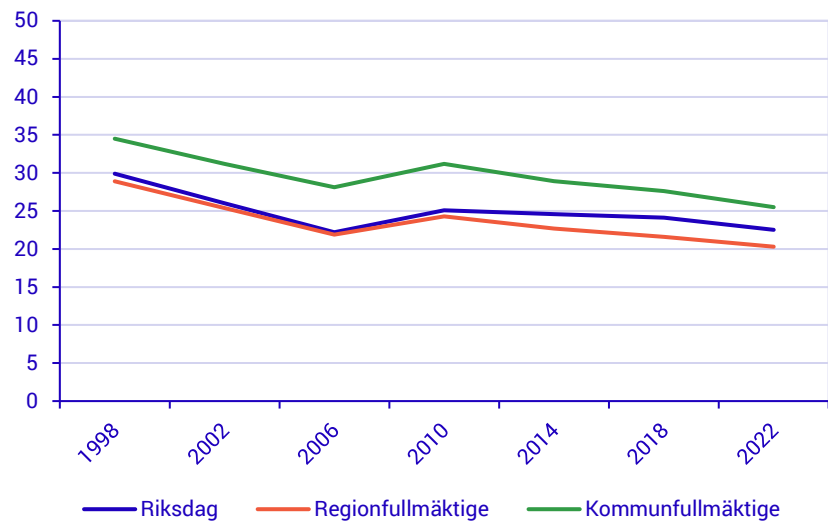
Kommentar: Observera att skalan i diagrammet går till 10 procent.

Personröstning

Vid de allmänna valen kan väljare som avser rösta på ett parti välja att rösta antingen med valsedlar med parti- och valbeteckning eller valsedlar med parti- och valbeteckning och uppgifter om kandidater. Enligt vallagen har väljare sedan 1995 möjlighet att rösta på den kandidat som de vill se bli vald på personvalsedeln. Fram till valet 1994 baserades valsystemet enbart på valsedlar med färdiga partilistor med kandidater i en ordningsföljd som bestämts av partierna i förväg. Skälet till att införa inslag av personval i de svenska allmänna valen var en förhoppning om ett stärkt folkstyre genom starkare känslomässiga band mellan väljare och partierna, via deras företrädare (Oscarsson, 2020).

Andelen väljare som väljer att utnyttja sin rätt att rösta på en person var som högst vid personröstningsreformens införande och har sedan dess sjunkit vid varje val med undantag för 2010 års allmänna val då andelen steg markant. Sedan dess har andelen personröster fortsatt att sjunka vid varje val och 2022 års val utgör inget undantag. För riksdagsvalet och kommunfullmäktigvalen innebar 2022 års val rekordlåga andelar personröster; 20 respektive 26 procent röstade med personröst. Andelen personröster är högst i kommunfullmäktigvalen och lägst i riksdagsvalet, vilket framgår av diagram 2.9.

Diagram 2.9. Andel personröster av samtliga röster vid de allmänna valen 2002 – 2022. Procent

Källa: SCB

Kommentar: Observera att skalan i diagrammet går till 50 procent.

Oscarsson konstaterar att partiernas nomineringsmakt jämfört med före personvalsreformen är nära nog intakt. Han menar att väljarna fortsatt främst röstar på partier och inte på kandidater. (Oscarsson, 2020).

3. Valdeltagande och demografi, sociala nätverk och resurser

Nivån på valdeltagandet betraktas ofta som en indikator på demokratin tillstånd. Om valdeltagandet är lågt eller om det är lågt i vissa grupper kan valet förlora i legitimitet. Detta gör att valdeltagande är angeläget och värt att studera. Speciellt viktigt är det att studera skillnader i valdeltagande mellan olika grupper i befolkningen, och hur dessa skillnader eventuellt förändrats i takt med att valdeltagandet totalt sett ändrats. I detta kapitel studeras valdeltagandet utifrån såväl demografiska som socioekonomiska faktorer.

Valdeltagandet studeras i huvudsak i bivariata termer. Det vill säga att en egenskap i taget studeras för att se hur valdeltagandet skiljer sig åt mellan grupper baserade på just denna egenskap. Eftersom det kan finnas mycket som ligger bakom dessa samband, exempelvis hur olika grupper är sammansatta efter kön, ålder och andra faktorer, har logistiska regressionsanalyser gjorts där samtliga egenskaper studeras tillsammans. Regressionsanalyserna har genomförts stegvis. Modell A inkluderar demografiska egenskaper (kön, ålder och födelseland), modell B inkluderar såväl demografiska som sociala egenskaper (civilstånd och hushållsställning) och modell C tar förutom de egenskaper som studeras i modell A och B även med resursvariablerna utbildningsnivå, inkomstnivå, arbetskraftsstatus samt typ av boende. Dessa modellanalyser kommenteras stegvis i detta kapitel och samtliga resultat från analyserna finns i bilaga B.⁷

Eftersom det finns totalräknade uppgifter för två riksdagsval, 2018 och 2022, går det även att studera i vilken utsträckning de röstberättigade deltar vid båda valtillfällena. Det görs mer ingående i kapitel 9.

Valdeltagande och demografi

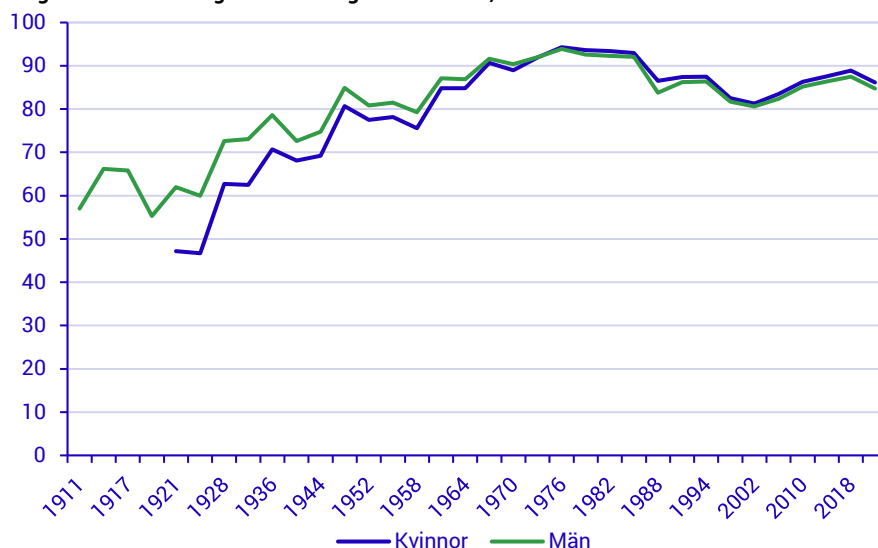
Kvinnors och mäns valdeltagande

I riksdagsvalet 1921, då kvinnor fick rösta för första gången i ett riksdagsval, röstade kvinnor i en påtagligt mindre utsträckning än män, 47 procent jämfört med 62 procent. I riksdagsvalet 1988 röstar kvinnor i

⁷ Vi har använt oss av logistisk regressionsanalys för att se vilka skillnader som kvarstår när man analyserar flera egenskaper samtidigt. Modeller visar dock enbart på samband och dessa behöver inte vara kausala, de kan enbart visa samvariation.

statistiskt signifikant högre grad än män, och det förhållandet har gällt sedan dess. I riksdagsvalet 2022 röstade män och kvinnor i nästan lika stor utsträckning, 85 procent av kvinnorna och 84 procent av männen, en skillnad på drygt en procenthet.⁸ Sett ur ett längre perspektiv, under de senaste 100 åren, har könsskillnaderna i valdeltagandet förändrats markant, se diagram 3.1.

Diagram 3.1. Valdeltagande i riksdagsval efter kön, 1911–2022. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

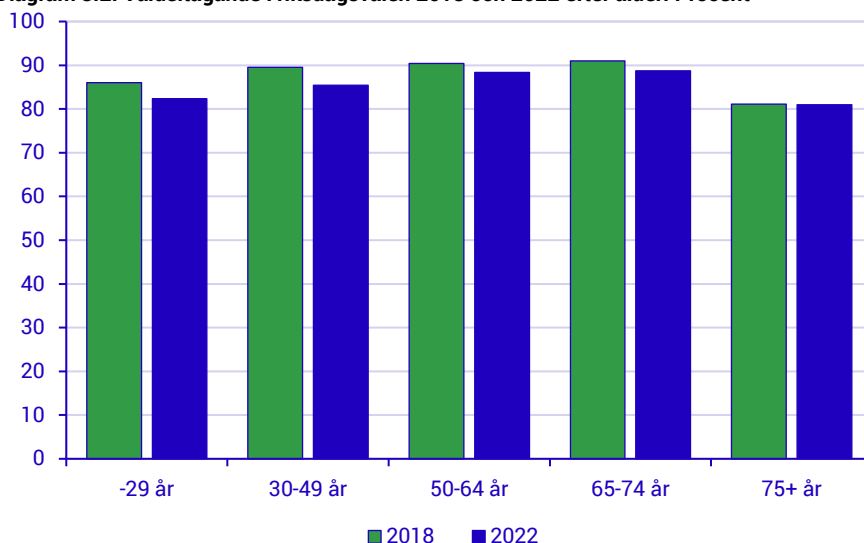
Kommentar: Statistiken är totalräknad fram till och med 1960 års val och från och med 2018 års val. Däremellan baseras uppgifterna på skattningarna från urvalsundersökningar och har därmed en viss osäkerhet. I undersökningarna 1973–1985 ingår inte personer 75 år och äldre i urvalet.

Valdeltagande efter ålder

När det gäller riksdagsval har valdeltagandet studerats efter ålder från och med 1944 och framåt och under hela tidsperioden fram till idag gäller att de yngsta och äldsta röstar i mindre utsträckning än övriga åldersgrupper. Sett över en längre tidsperiod då valdeltagandet ökade kunde man konstatera att ökningen var starkare i de åldersgrupper som tidigare hade ett jämförelsevis lågt valdeltagande, de yngsta och äldsta i väljarkåren. Mellan de två senaste riksdagsvalen, 2018 och 2022, sjönk valdeltagandet främst bland röstberättigade i åldrarna 18–49 år. Bland de allra äldsta, 75 år och äldre syns ingen nedgång alls mellan de två senaste riksdagsvalen.

⁸ I de flesta analyser i rapporten kommer utlandssvenskar att vara exkluderade och denna grupp borträknad var valdeltagandet 86,2 procent bland kvinnorna och 84,7 procent av männen.

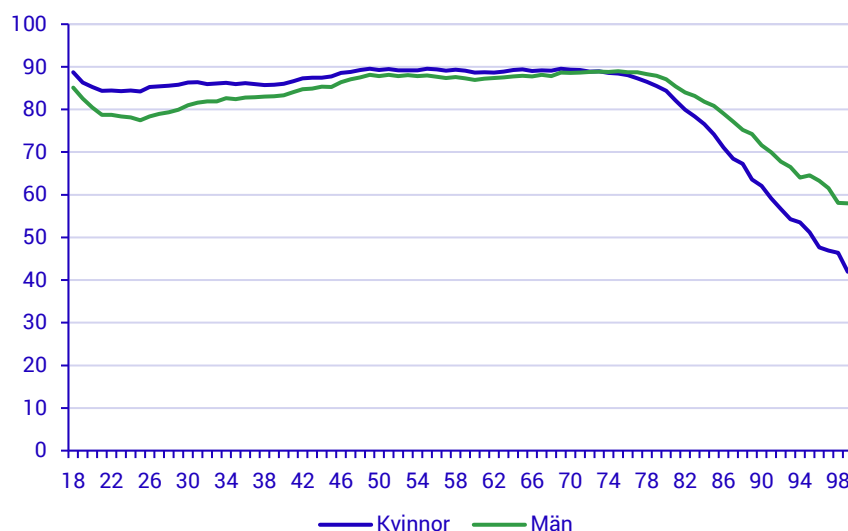
Diagram 3.2. Valdeltagande i riksdagsvalen 2018 och 2022 efter ålder. Procent

Källa: SCB:s valstatistik
Kommentar: avser ålder vid valårets slut.

Skillnader i valdeltagande efter ålder ock kön syns än tydligare när varje årskull visas. Valdeltagandet är högre bland kvinnor jämfört med män ända upp till åldrar omkring 65 år för att därefter ligga på ungefär samma nivå upp till 75 år ålder. Bland personer över 75 år är valdeltagandet högre bland män än bland kvinnor, se diagram 3.3.

Diagram 3.3. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter kön och ålder. Procent

Källa: SCB:s valstatistik
Kommentar: Med ålder avses ålder vid valårets slut.

Sammanfattningsvis visar resultaten att valdeltagandet skiljer sig bland yngre och äldre i det avseendet att det bland de allra yngsta är högt och sedan sjunker fram till runt 25 års ålder då det ökar igen. Bland äldre sjunker valdeltagandet i snabb takt efter 80 års ålder. Könsskillnader framträder också tydligare bland både yngre och äldre. Från ett valdel-

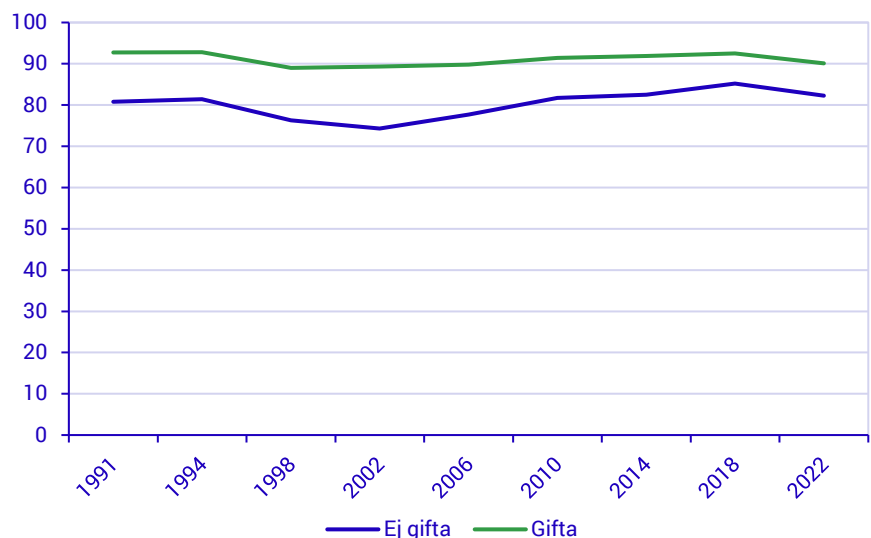
tagande på omkring 80 procent bland 81–85-åringar med en skillnad i valdeltagande mellan män och kvinnor på omkring fem procentenheter till valdeltagande på drygt 60 procent bland 91–95-åringar med en skillnad i valdeltagande mellan män och kvinnor på drygt elva procentenheter.

Sociala nätverk

Tidigare valdeltagandeundersökningar har visat att en persons sociala kontext spelar roll för hens valdeltagande. (SCB 2012b; SCB 2015; SCB 2019) Här nedan visas resultat på valdeltagande bland gifta och ej gifta respektive ensamstående och sammanboende med eller utan barn i hushållet.

Statistik över andelen röstande efter civilstånd finns redovisad från och med riksdagsvalet 1991 och här ligger fokus på att studera benägenheten att rösta bland dem som är gifta och bland dem som inte är det.⁹ Under hela perioden har valdeltagandet varit högre bland gifta än bland personer som inte är gifta. Om man ser till de två senaste riksdagsvalen minskar valdeltagandet bland såväl gifta som ej gifta.

Diagram 3.6 Valdeltagande i riksdagsval 1991–2022 efter civilstånd. Procent

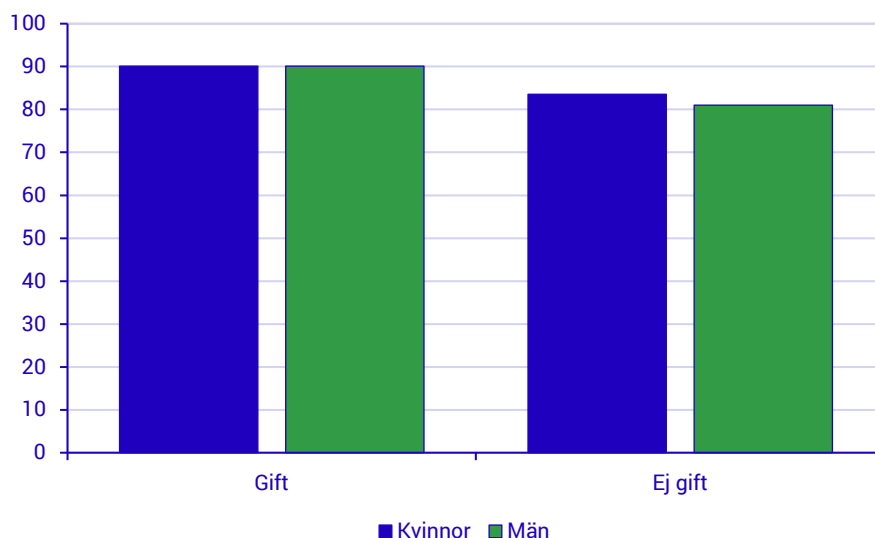

Källa: SCB:s valstatistik

En analys av valdeltagandet efter civilstånd och kön visar att gifta män och kvinnor röstade i lika stor utsträckning i 2022 års riksdagsval. Bland personer som inte var gifta var valdeltagandet högre bland kvinnor än män, se diagram 3.7.

⁹ I gruppen "ej gifta" inkluderar vi både ogifta och tidigare gifta, det vill säga skilda, änkor och änklingar. Registrerade partners ingår i gruppen gifta.

Diagram 3.7. Valdeltagande i riksdagsval 2022 efter civilstånd och kön. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

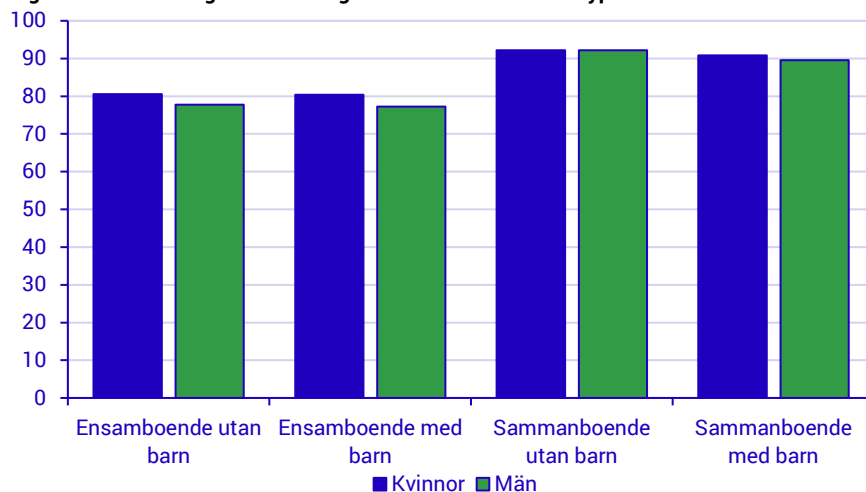
Från tidigare valdeltagandeundersökningar är det känt att det snarare är huruvida man är sammanboende än giftermålet i sig som hänger samman med benägenheten att rösta (se SCB 2012b). Därför analyseras valdeltagandet för personer som är ensamstående respektive sammanboende.¹⁰

Resultaten från 2022 års undersökning visar att det finns en skillnad på 12 procentenheter i valdeltagande mellan ensamstående och sammanboende. Valdeltagandet bland sammanboende var 91 procent i riksdagsvalet 2022 jämfört med 79 procent bland ensamstående.

Kvinnors valdeltagande är något högre oavsett vilken grupp som studeras, förutom bland sammanboende utan barn där valdeltagandet är lika högt bland män som kvinnor. Skillnaden i valdeltagande mellan män och kvinnor är som störst bland ensamstående såväl med som utan barn, en skillnad på tre procentenheter.

¹⁰ Uppgifterna om hushållstyp hämtas från SCB:s register om hushållens boende 2022. Variabeln delas in i hushållstyperna '1. ensamboende', '2. ensamboende med barn', '3. sammanboende med och utan barn', '4. övriga hushåll med och utan barn'.

Diagram 3.8. Valdeltagande i riksdagsval 2022 efter hushållstyp och kön. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

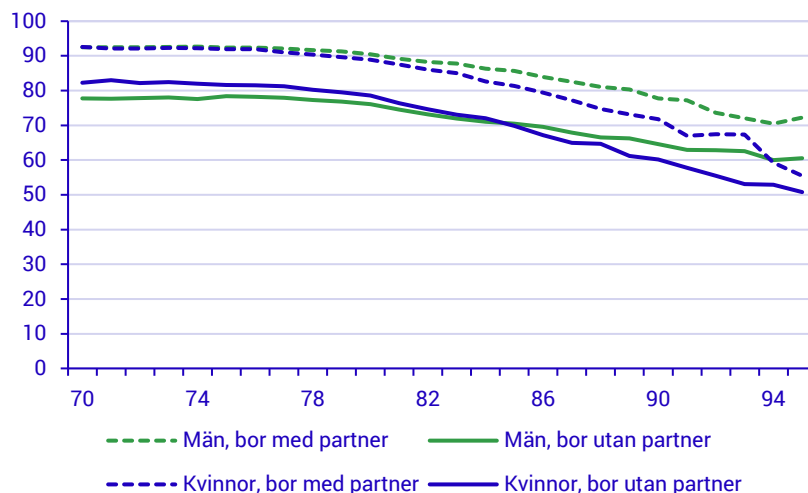
För att ta reda på om skillnader i valdeltagande mellan grupper beror på något annat, till exempel om någon av grupperna består av en hög andel unga eller äldre, går det att göra analyser där olika egenskaper kontrolleras för. Kontrollerat för kön och ålder, födelseland, civilstånd och hushållstyp går det fortfarande att konstatera ett lägre skattat valdeltagande bland yngre och äldre samt ett högre skattat valdeltagande bland kvinnor, gifta och sammanboende, se Tabell B.1.

Valdeltagande bland äldre efter social kontext

I de äldre åldrarna minskar valdeltagandet mer för kvinnor än för män. Det har också konstaterats att valdeltagande påverkas av social kontext. För äldre kan en anledning till ett lägre valdeltagande, och till det lägre valdeltagandet bland kvinnor, hänga ihop med om man bor med en partner eller inte. Äldre är en grupp som ändrar sammansättning med tiden och andelen som bor utan partner är högre i äldre åldrar. Vid 70 års ålder bor 38 procent av kvinnorna och 31 procent av männen utan en partner och vid 90 års ålder bor 87 procent av kvinnorna och 50 procent av männen utan en partner. Att fler kvinnor bor utan partner kan bidra till att valdeltagandet är lägre bland kvinnor än män i äldre åldrar.

Både i gruppen som bor med en partner och gruppen som inte bor med en partner är valdeltagandet i de äldsta åldrarna lägre för kvinnor än för män. I åldrar under 85 år är valdeltagandet något högre för kvinnor som bor utan en partner än för män som bor utan en partner, men i de äldsta åldrarna är det högre för männen än för kvinnorna.

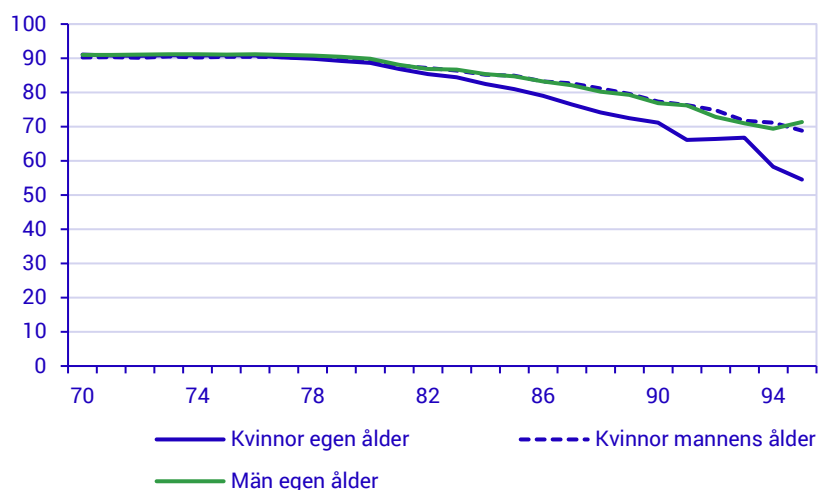
Diagram 3.4. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter kön, ålder och om man bor med eller utan partner. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Även bland de som bor med en partner går valdeltagandet ner mer med ökad ålder för kvinnor än för män. De finns studier på att partners valdeltagande är viktigt för beslutet att gå och rösta. (Bhatti et al) En sak att ta i beaktande är att kvinnor ofta är yngre än män i ett parförhållande. I diagram 3.5 visas kvinnors och mäns valdeltagande efter ålder, endast för sammanboende, i den blå respektive gröna kurvan. I diagrammet visas även kvinnors valdeltagande efter partners ålder, istället för kvinnans egen ålder, med den streckade blå linjen. Den streckade blå linjen ligger mycket nära den heldragna gröna linjen som är männens valdeltagande efter ålder.

Diagram 3.5. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter kön, ålder och partners ålder. Sammanboende par. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: I diagrammet ingår endast personer som är sammanboende med en partner med ett annat kön

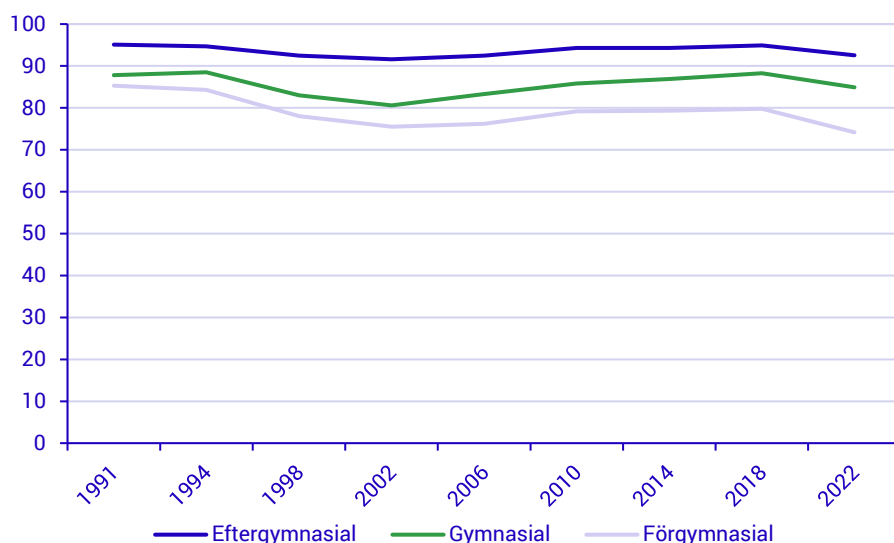
Valdeltagande och resurser

Internationell forskning har visat att utbildning, tillsammans med ålder, är den sociodemografiska faktor som har starkast samband med benägenheten att rösta (Blais 2007). Även här i Sverige finns ett starkt samband mellan utbildningsnivå och valdeltagande, vilket visats i tidigare undersökningar. (SCB 2015b, 2019) När man studerar valdeltagandet efter utbildningsnivå ska man ha med sig att det finns skillnader i utbildningsnivå mellan olika åldersgrupper. Exempelvis har det redan kunnat konstateras att valdeltagandet är lägre bland äldre och av de som är 75 år och äldre har omkring 34 procent en förgymnasial utbildning som högsta avslutade utbildning medan motsvarande andel är 20 procent bland personer 65–74 år. Analysen nedan över valdeltagande efter utbildningsnivå görs för den röstberättigade befolkningen i åldrarna 18–74 år.¹¹

Vid riksdagsvalet 2022 var valdeltagandet 93 procent bland dem med eftergymnasial utbildning medan det var 85 procent bland dem med gymnasial och 74 procent bland dem med förgymnasial utbildning. Valdeltagandet sjunker i samtliga utbildningsgrupper men mest uttalat bland personer med förgymnasial utbildning. Motsvarande andelar vid riksdagsvalet 2018 var 95 procent bland dem med eftergymnasial utbildning, 88 procent bland dem med gymnasial och 80 procent bland dem med förgymnasial utbildning. Nedgången innebär att valdeltagandet var 18 procentenheter högre bland dem med högskoleutbildning än bland dem med förgymnasial utbildning. Skillnad i valdeltagande mellan dessa båda grupper har legat på 15 procentenheter vid riksdagsvalen 2010, 2014 och 2018.

¹¹ Uppgifter om utbildning har hämtats från SCB:s register Befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning för personer i åldrarna 16–74 år. Uppgifterna har hämtats från den registerversion som avser 1 januari för respektive valår. Utbildningarna är klassificerade enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN).

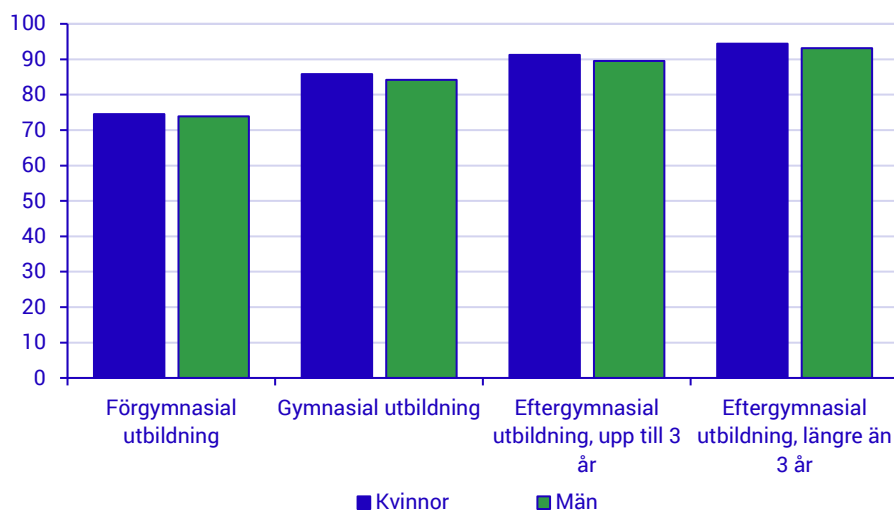
Diagram 3.9 Valdeltagande i riksdagsval, 18–74 år efter utbildningsnivå, 1991–2022. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

När man studerar valdeltagandet efter utbildningsnivå och kön kan man se samma mönster för såväl kvinnor som för män och valdeltagandet är i stort sett jämnt mellan könen oavsett vilken utbildningsnivå som studeras, se diagram 3.10.

Diagram 3.10. Valdeltagande i riksdagsval 2022 efter utbildningsnivå och kön. 18–74 år. Procent

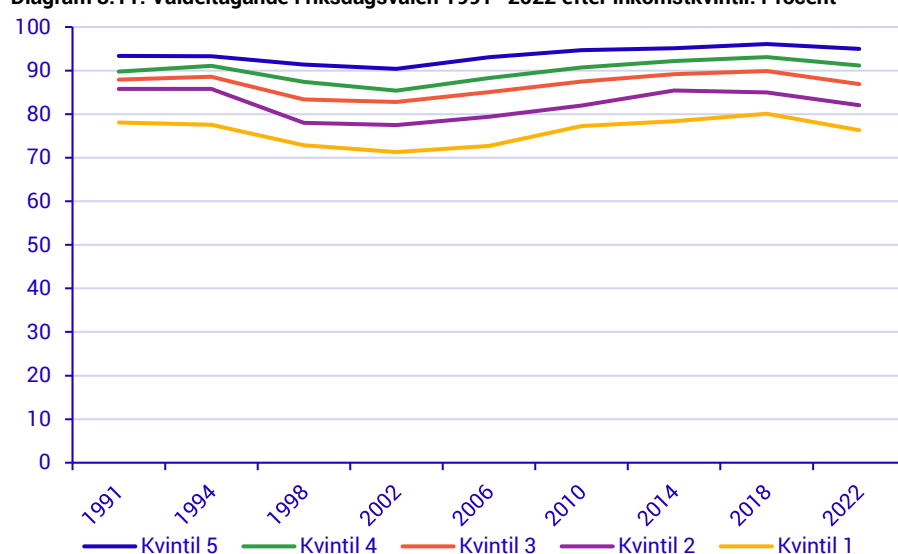
Källa: SCB:s valstatistik

Eftersom det finns ett samband mellan utbildning och inkomst, det vill säga att högre utbildningsnivå i snitt ger högre inkomster, kan man förvänta sig att benägenheten att rösta även varierar med inkomstnivå. SCB har inom valstatistiken sedan 2000-talet använt en inkomstindelning som ger jämförbarhet över tid. Inkomstklasserna delar in befolkningen i fem lika stora grupper, från dem med lägst till dem med högst inkomster, de skapas med utgångspunkt i den sammanräknade

förvärvsinkomsten för den folkbokförda befolkningen 18 år och över.¹² Dessa klasser kallas inkomstkventiler. Om en person har en inkomst som ligger i den första kvintilen innebär det att hen hör till den femtedel av befolkningen som har de lägsta inkomsterna. I den femte inkomstkventilen återfinns den femtedel av befolkningen som har de högsta inkomsterna.

Analys av valdeltagandet och inkomst visar att benägenheten att rösta skiljer sig åt mellan grupper med olika inkomstnivå; ju högre inkomst desto större är benägenheten att rösta, vilket framgår av diagram 3.11.¹³ Detta förhållande har gällt under hela tidsperioden 1991–2022. Före 2022 års riksdagsval var skillnaderna mellan de olika inkomstklasserna som störst under åren 2002–2010 och därefter minskade de. Vid valet 2022 bröts denna trend och skillnaderna ökade återigen något i valdeltagande mellan de lägsta och de högsta inkomsterna. Valdeltagandet minskade i alla inkomstgrupper i varierande grad men det är framför allt i gruppen med de lägsta inkomsterna som valdeltagandet har minskat mellan 2018 och 2022.

Diagram 3.11. Valdeltagande i riksdagsvalen 1991–2022 efter inkomstkventil. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

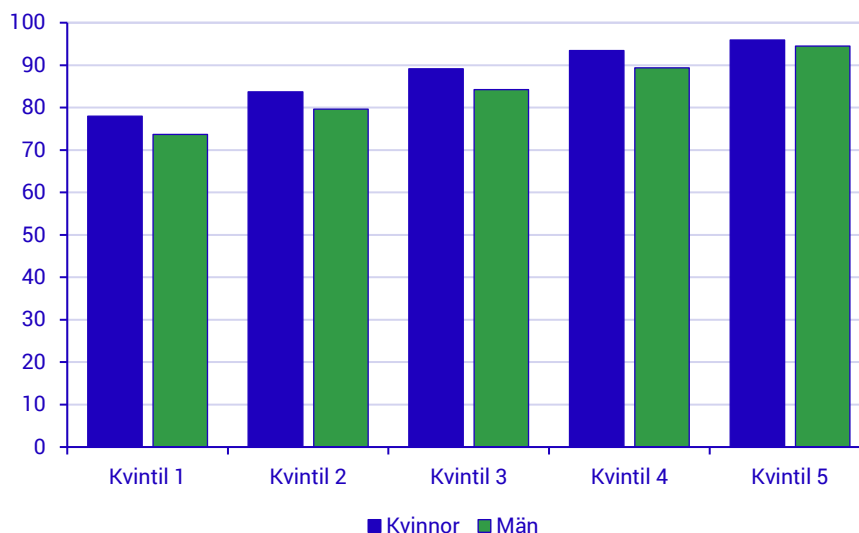
Kommentar: Inkomstuppgifterna är hämtade från SCB:s inkomst- och taxeringsregister (IoT).

¹² För mer information om inkomstindelningen, se kommentaren till diagram 3.10.

¹³ Med inkomst avses här summan av den sammanräknade förvärvsinkomsten, dvs. inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Inkomst av kapital ingår inte. Inkomstklasserna är baserade på inkomstkventiler. De är beräknade utifrån hela Sveriges befolkning över 18 år. Exempelvis innebär detta att de personer som redovisas i första inkomstkventilen tillhör de 20 procent av befolkningen över 18 år som har lägst inkomster, osv. De personer som saknat deklarerad inkomst eller av andra skäl inte deklarerat någon inkomst ingår inte i fördelningarna. Uppgifterna avser inkomster under året innan respektive valår enligt valårets taxering.

Kvinnor röstar i högre grad än män oavsett inkomstklass. Minst är skillnaden i gruppen med de högsta inkomsterna medan skillnaden i övriga inkomstklasser är något större; 4–5 procentenheter för kvintil 1–4.

Diagram 3.12. Valdeltagande i riksdagsvalen 2022 efter inkomstkventil. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Inkomstuppgifterna är hämtade från SCB:s inkomst- och taxeringsregister (IoT).

Inkomsterna är inte jämnt fördelade mellan män och kvinnor vilket syns tydligt när man studerar könsfördelningen inom kvintilgrupperna. Den högsta inkomstgruppen utgörs till 65 procent av män medan kvinnorna utgör drygt 60 procent av dem i den lägsta inkomstgruppen. Övriga kvintilgrupper (kvintil 2, 3 och 4) kan beskrivas ha en jämn könsfördelning.¹⁴

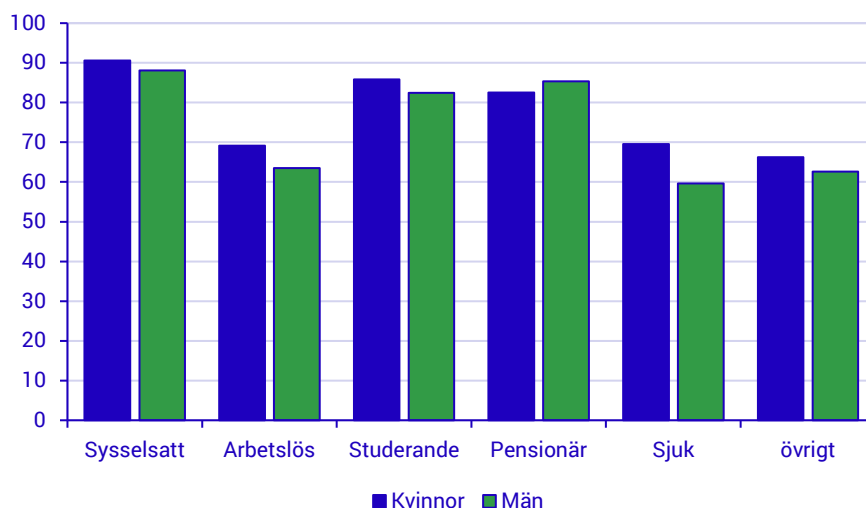
Tätt sammankopplat med inkomst är personers koppling till arbetsmarknaden, huruvida man är sysselsatt eller inte. Utbudet av arbetskraft i Sverige kan beskrivas utifrån registret Befolkningens arbetsmarknadsstatus där den folkbokförda befolkningen delas in i grupperna sysselsatt, arbetslös, studerande, pensionär, sjuk samt övrig.

När valdeltagandet studeras efter arbetsmarknadsstatus syns ett högre valdeltagande bland sysselsatta, studerande och pensionärer medan arbetslösa och sjuka samt personer i gruppen övriga har ett lägre valdeltagande. Kvinnors valdeltagande är 2–3 procentenheter högre än männens bland sysselsatta och studerande medan det omvända gäller för gruppen pensionerade där männen röstar i högre grad än kvinnorna.

¹⁴ Som jämn könsfördelning avses här fördelningen 60/40 eller jämnare.

Skillnaden mellan män och kvinnors valdeltagande är mest uttalad bland arbetslösa och sjuka, sex respektive tio procentenheters skillnad.

Diagram 3.13. Valdeltagande i riksdagsvalen 2022 efter arbetsmarknadsstatus och kön. Procent

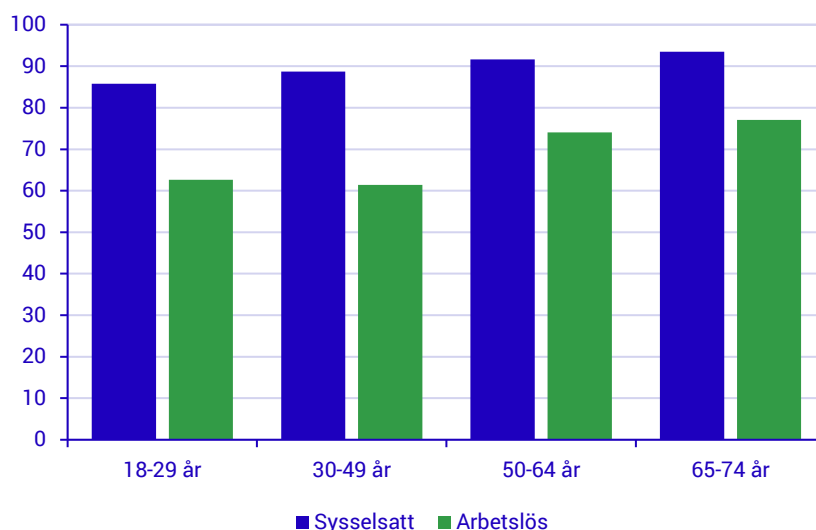

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Arbetsmarknadsstatus är registerbaserad och hämtad från Befolkningens arbetsmarknadsstatus.

När grupperna sysselsatta och arbetslösa studeras för åldrarna 18–74 framträder skillnaden i valdeltagande tydligare i de yngre åldersgrupperna, 18–49 år. Skillnader mellan män och kvinnors röstande är som tydligast bland arbetslösa i åldrarna 30–49 år.

Diagram 3.14. Valdeltagande i riksdagsvalen 2022 bland sysselsatta och arbetslösa 18–74 år efter ålder. Procent

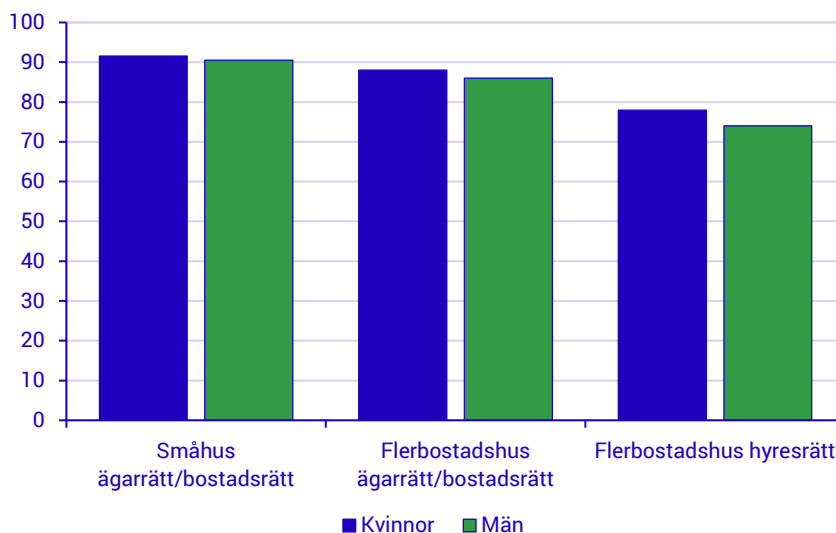

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Arbetsmarknadsstatus är registerbaserad och hämtad från Befolkningens arbetsmarknadsstatus.

Tidigare undersökningar har visat ett samband mellan valdeltagande och boende. Det gäller även riksdagsvalet 2022. Skillnaden är särskilt uttalad för bostadens upplåtelseform. Oavsett om man bor i flerbostadshus eller småhus är valdeltagandet högst bland personer som bor i en bostad som är ägande- eller bostadsrätt och lägre bland personer som bor i hyresrätt.

Diagram 3.15a. Valdeltagande i riksdagsval 2022 efter boendeform och kön. Procent

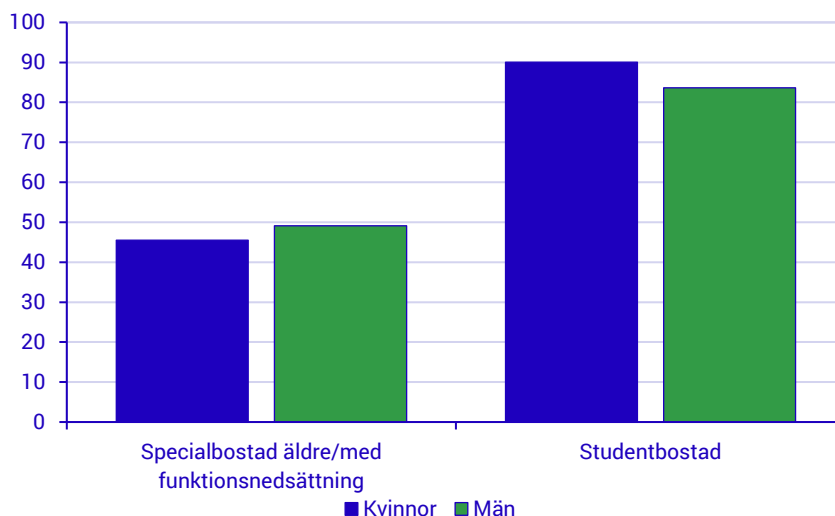

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Uppgift om boendeform är hämtad från SCB:s register Hushållens boende.

Det finns även personer som bor i andra slags bostäder som studentbostäder och specialbostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning. Bland personer som bodde i studentbostad var valdeltagandet nära 87 procent och kvinnor röstade i större utsträckning än män. Bland personer som bor i specialbostad för äldre/personer med funktionsnedsättning var valdeltagandet 47 procent och män röstade i större utsträckning än kvinnor. Det är vanligare att kvinnor bor i denna typ av specialbostad, 62 procent är kvinnor och 38 procent är män. Valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning studeras närmare i kapitel 7.

Diagram 3.15b. Valdeltagande i riksdagsval 2022 boendeform och kön. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Uppgift om boendeform är hämtad från SCB:s register Hushållens boende.

För att ta reda på om skillnader i valdeltagande mellan grupper med olika utbildning, inkomst och bostadstyp har att göra med något annat, exempelvis på olika ålders- eller könsfördelning i de olika grupperna, inkluderas samtliga variabler i den logistiska regressionsmodellen. Kontrollerat för kön, ålder, födelseland, civilstånd, hushållsställning samt nämnda resursvariabler kvarstår ett högre skattat valdeltagande bland dem med eftergymnasial utbildning, högre inkomst och de som äger sin bostad. Även det högre skattade valdeltagandet bland kvinnor än män kvarstår då ovan nämnda faktorer kontrolleras för. Med andra ord; när man kontrollerar för kvinnors och mäns ålderssammansättning, födelseland, civilstånd och hushållsställning samt utbildnings-, inkomstnivå och boende kvarstår skillnaden i skattat valdeltagande mellan kvinnor och män. Modellen finns i bilaga B.

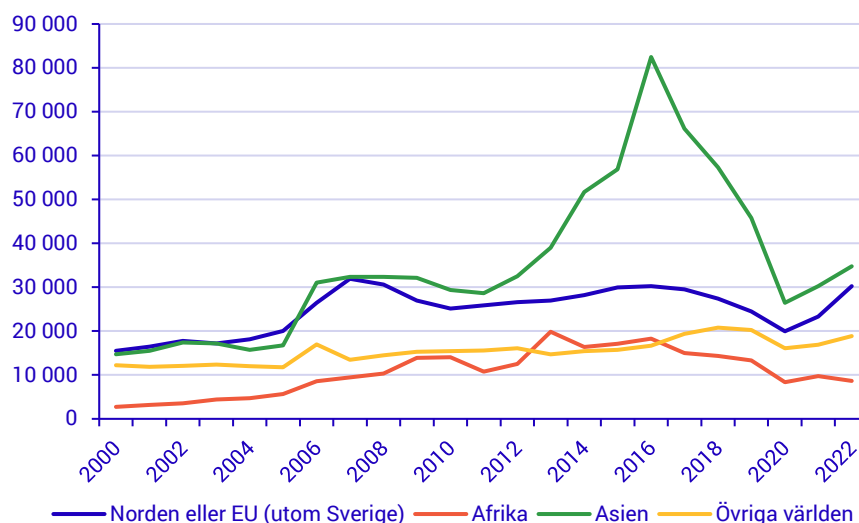
I nästa kapitel studeras ytterligare en individuell egenskap, födelseland, för att närmare analysera skillnader i valdeltagande utifrån ett integrationsperspektiv.

4. Integration och valdeltagande

Den utrikes födda befolkningen har ökat de senaste 100 åren och 2022 var 20 procent av Sveriges befolkning på drygt 10 miljoner född i ett annat land än Sverige. Personer som invandrat till Sverige har kommit från en mängd olika länder, har olika bakgrund, har invandrat vid olika tidpunkter och av olika anledningar.

Invandringen till Sverige har genomgått flera stora förändringar över tid som återspeglas i sammansättningen av den utrikes födda befolkningen. Fram till mitten av 1970-talet hade Sverige främst arbetskraftsinvandring. Efter det har invandring till följd av krig och politisk instabilitet varit vanligare än arbetskraftsinvandring. Vissa grupper har kommit både som arbetskraftsinvandring och till följd av instabilitet vid olika tidpunkter, från Jugoslavien har människor invandrat dels som arbetskraft under sent 1960-tal, dels under 1990-talet då många flydde kriget på Balkan. Sedan EU:s utvidgning 2004 har fler människor kommit till Sverige, många från Polen och Rumänien. Från 2000 till 2016 ökade invandringen till Sverige. Den bestod av asylinvandring, arbets- och studierelaterad invandring samt anhöriginvandring. De historiskt höga nivåerna i mitten av 10-talet förklaras av asylinvandring, framför allt av personer födda i Syrien. Efter 2016 har invandringen minskat, framför allt beroende på en lägre invandring av personer som sökt skydd i Sverige och av deras anhöriga. En ytterligare nedgång skedde 2020 till följd av begränsningar i rörlighet under Coronapandemin. Uppgången i invandring efter 2020 beror till stor del på en ökad arbetskraftsinvandring, under de senaste åren har arbetskraftsinvandringen varit större än asylinvandringen. (SCB, 2022)

Diagram 4.1. Invandring efter födelseregion, 2000–2022. Antal

Källa: SCB:s Befolkningsstatistik

År 2022 är Syrien det vanligaste födelselandet bland svenskar födda utanför Sverige, näst vanligaste land är Irak och därefter kommer Finland. Vid senaste riksdagsvalet 2018 var samma tre länder de vanligaste födelseländerna för folkbokförda i Sverige som är utrikes födda.

I detta kapitel studeras valdeltagandet i riksdagsval efter födelseland, både sammanslaget som inrikes respektive utrikes födda, och även efter födelseregion och andra grupperingar. SCB har i en rapport visat att valdeltagandet för förstagångsväljare i riksdagsvalet 2018 var 69 procent för utrikes födda, 79 procent för inrikes födda med utländsk bakgrund och 90 procent för förstagångsväljare med svensk bakgrund. (SCB 2019) I detta kapitel studeras förutom valdeltagande efter födelseland även valdeltagande efter svensk och utländsk bakgrund i fyra grupper. En grupp utgörs av utrikes födda och inrikes födda delas in i tre grupper beroende på förälders födelseland; två inrikes födda föräldrar, en inrikes och en utrikes född förälder samt två inrikes födda föräldrar. Därefter studeras utländska medborgares valdeltagande i kommunfullmäktigval.

Valdeltagande efter födelseland

Bland röstberättigade svenska medborgare i Sverige är 16 procent födda i ett annat land än Sverige. Valdeltagandet har varit lägre bland utrikes födda under hela tidsperioden 1991–2022 och skillnaden är som störst i valet 2022.

I riksdagsvalet 1991 var skillnaden i valdeltagande mellan inrikes och utrikes födda 10 procentenheter, en skillnad som ökade till 16 procentenheter 2018. I valet 2022 var skillnaden 22 procentenheter, 89 procent jämfört med 67 procent.

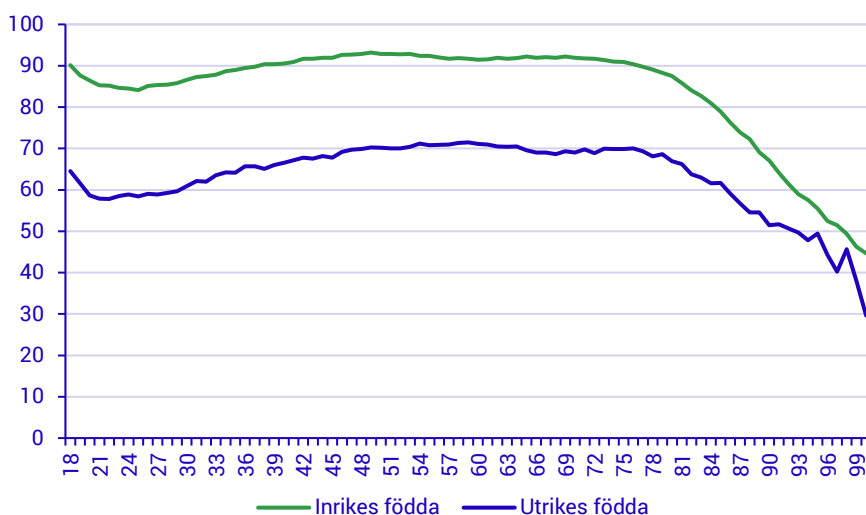
Diagram 4.2. Valdeltagande i riksdagsvalet 1991–2022 efter födelseland. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Studeras inrikes och utrikes födda efter ålder finns en skillnad i valdeltagande oavsett ålder. Skillnaderna är som störst bland personer mellan 20 och 30 år gamla, där det skiljer minst 25 procentenheter vid varje ålder. Sedan är skillnaden runt 20 procentenheter för alla åldrar upp till 80 års ålder, då skillnaden minskar med ökad ålder.

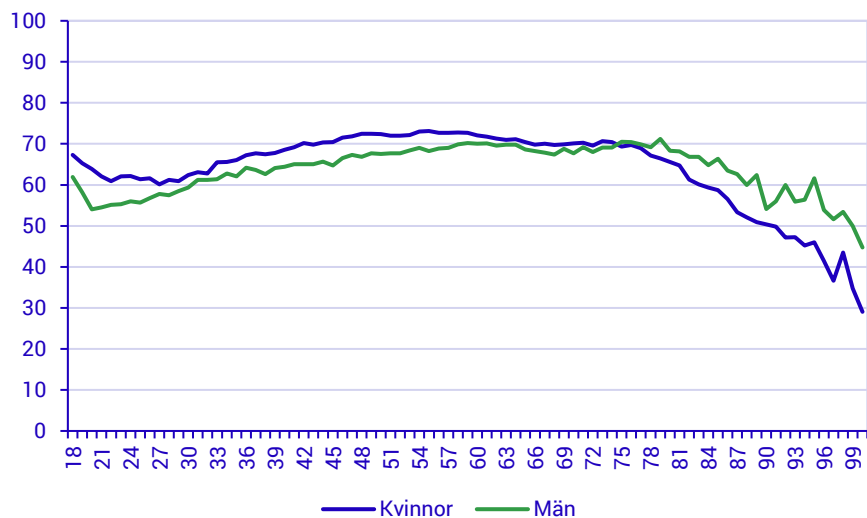
Diagram 4.3. Valdeltagande i val till riksdagsvalet 2022 efter ålder och födelseland. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Valdeltagandet bland utrikes födda kvinnor är högre än för män i alla åldrar upp till 75 års ålder. Därefter röstar män i större utsträckning än kvinnor.

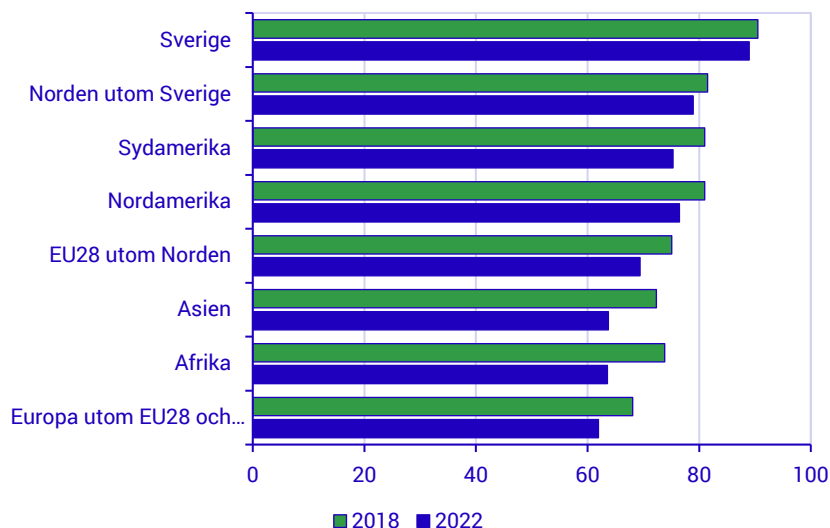
Diagram 4.4. Valdeltagande bland utrikes födda i val till riksdagsvalet 2022 efter ålder och kön. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Valdeltagandet varierar beroende på födelseland. Högst är valdeltagandet bland svenska medborgare som är födda i Sverige. Näst högst, cirka 80 procent, är det bland svenska medborgare som har fötts i länder i Norden utom Sverige. Bland svenska medborgare födda i Nordamerika eller Sydamerika är valdeltagandet drygt 75 procent medan personer som fötts i ett europeiskt land utanför EU utnyttjade sin rätt att rösta i minst utsträckning, 62 procent deltog i valet 2022. Samma mönster sågs även i 2018 års riksdagsval.

Diagram 4.5. Valdeltagande i riksdagsvalet 2018 och 2022 efter födelselandsgrupp. Procent

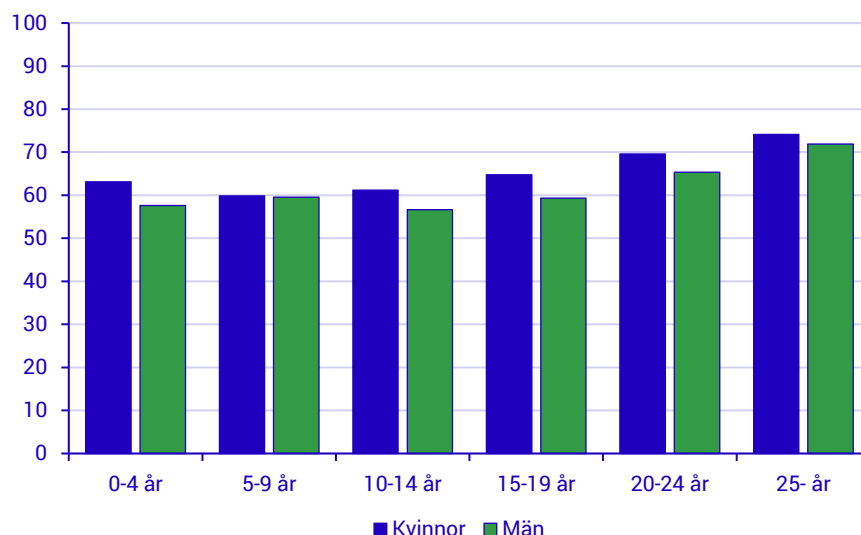

Källa: SCB:s valstatistik

Ett annat sätt att studera politiskt deltagande bland utrikes födda med svenskt medborgarskap är efter sammanlagd tid som folkbokförd i Sverige. I tidigare valdeltagandeundersökningar konstateras att

personer som varit i Sverige längre tid röstar i större utsträckning. Ju längre vistelsetid i Sverige, desto närmare är valdeltagandet det bland inrikes födda.

Diagram 4.6. Valdeltagande bland utrikes födda i riksdagsvalet 2022 efter sammanlagd vistelsetid och kön. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Av resultaten framgår det att valdeltagandet är högre ju längre vistelsetid i Sverige. Kvinnor röstar i större utsträckning än män oavsett hur länge de vistats i Sverige. Valdeltagandet är omkring 60 procent bland personer som vistats i Sverige upp till 14 år. Sedan ökar det med ökad vistelsetid till drygt 70 procent bland personer med en sammanlagd vistelsetid på 25 år eller längre. Liknande mönster sågs för valdeltagandet i 2018 års riksdagsval.

Ett annat sätt att studera valdeltagandet i gruppen utrikes födda är att se om valdeltagandet skiljer sig åt beroende på hur länge det är sedan man blev svensk medborgare. Resultaten visar att det finns ett samband mellan valdeltagande och hur länge man har varit svensk medborgare. I riksdagsvalet 2022 röstade omkring 80 procent av de utrikes födda som blivit svenska medborgare innan 1991. Det kan jämföras med ett valdeltagande på omkring 60 procent bland personer som blivit medborgare år 2011 eller senare.

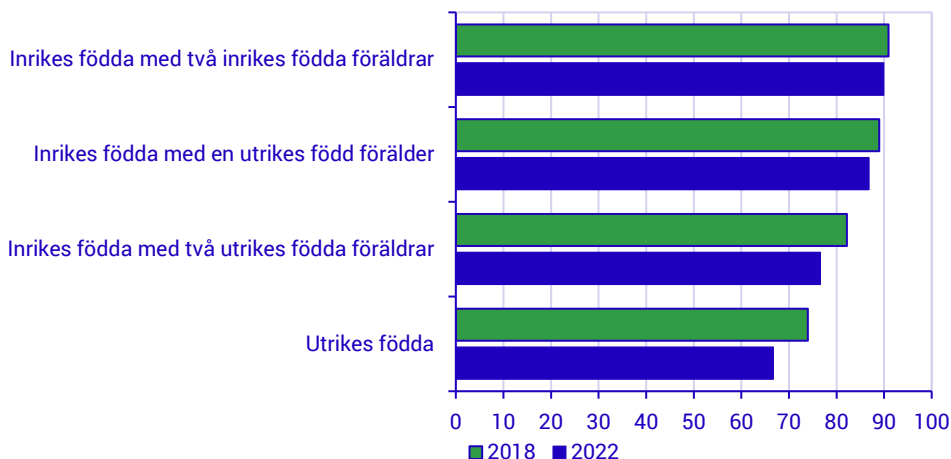
Diagram 4.7. Valdeltagande bland utrikes födda i riksdagsvalet 2022 efter medborgarskapsdatum och kön. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Ett generationsperspektiv på födelseland visar att valdeltagandet är högst bland inrikes födda med två inrikes födda föräldrar, 90 procent deltog i valet. Nästan lika högt är valdeltagandet bland inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder där det är 87 procent. Valdeltagandet bland inrikes födda med två utrikes födda föräldrar är lite lägre, knappt 77 procent, och lägst är valdeltagandet bland personer som själva är utrikes födda, där det är knappt 67 procent i 2022 års riksdagsval.

Diagram 4.8. Valdeltagande i riksdagsvalet 2018 och 2022 efter eget och föräldrars födelseland. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

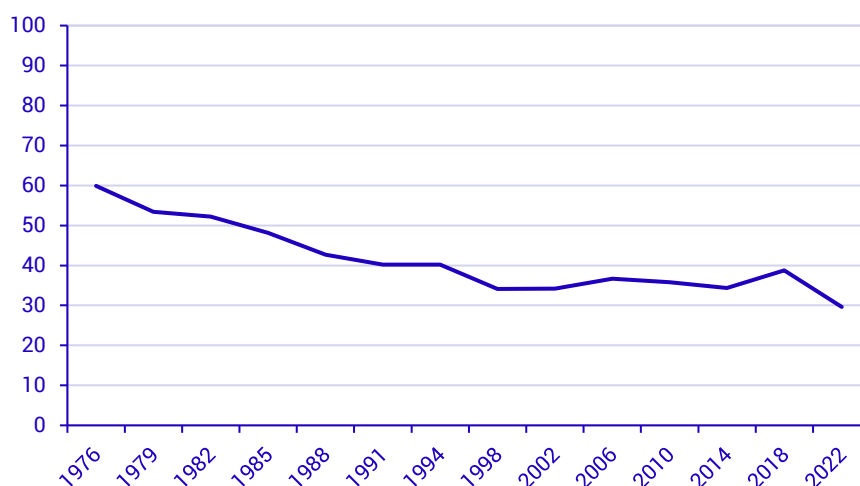
I december 2022 fick SCB i uppdrag att utföra en studie om valdeltagandet i de allmänna valen 2022 utifrån ett integrations- och segregationsperspektiv. (JU2022/03548) I avrapporteringen av det uppdraget finns fler och djupare analyser av valdeltagandet bland utrikes födda och andra aspekter.

Valdeltagandet bland utländska medborgare

Utländska medborgare är röstberättigade i val till region- och kommunfullmäktige. Medborgare i länder som tillhör Norden eller EU tas upp i röstlängden om de är folkbokförda i Sverige 30 dagar före valen. Övriga utländska medborgare måste ha varit folkbokförda i Sverige i tre år före valdagen för att få rösta.

Utländska medborgare fick rösta i kommun- och landstingsfullmäktigvalen första gången 1976.¹⁵ I valen till kommunfullmäktige 1976 uppgick valdeltagandet till 60 procent bland de röstberättigade utländska medborgarna. Efter 1976 har deltagandet sjunkit, vilket syns i diagram 4.9. Sedan valen 1998 har valdeltagandet varit omkring 34–37 procent bland röstberättigade utländska medborgare, med en ökning till 39 procent i 2018 års kommunfullmäktigval. I 2022 års kommunfullmäktigval syns emellertid en nedgång i valdeltagande, till 30 procent.

Diagram 4.9. Valdeltagande bland utländska medborgare i val till kommunfullmäktige 1976–2022. Procent

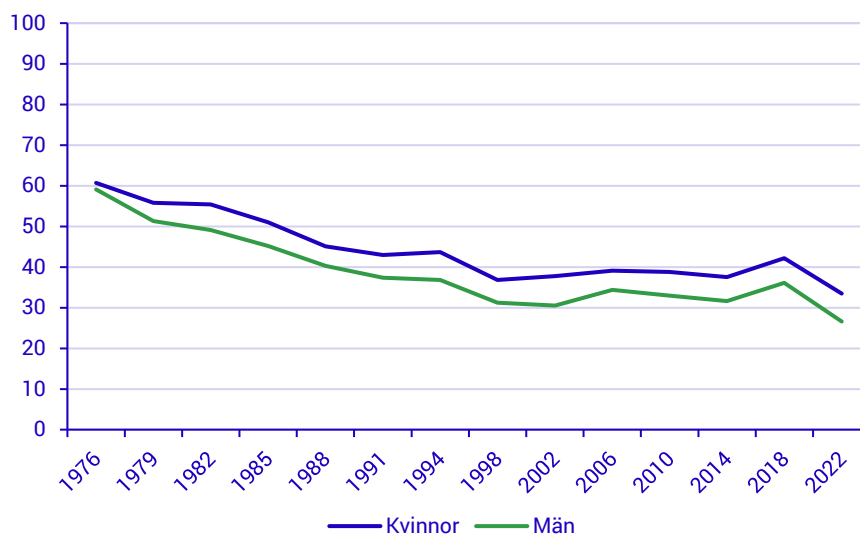

Källa: SCB:s valstatistik

I valet 1976 röstade män och kvinnor i ungefär samma utsträckning bland utländska medborgare. Sedan dess har dock kvinnor genomgående haft ett högre valdeltagande än män. Som störst är skillnaden mellan kvinnors och mäns valdeltagande 1994 och 2022 då den är 7 procentenheter.

¹⁵ Region hette på den tiden landsting, nu har alla landsting bytt namn till region.

Diagram 4.10. Valdeltagande bland utländska medborgare i val till kommunfullmäktige 1976–2022 efter kön. Procent

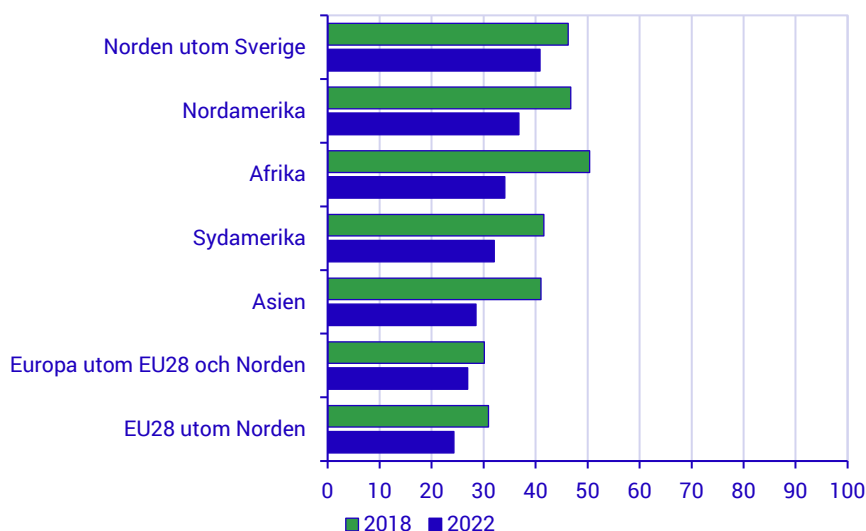

Källa: SCB:s valstatistik

Vad beträffar valdeltagandet bland utländska medborgare efter ålder, civilstånd, utbildning och inkomst så finns liknande skillnader i valdeltagande som redan konstaterats bland svenska medborgare. De yngsta röstar i minst utsträckning, sedan ökar valdeltagandet med stigande ålder upp till 75 års ålder, varefter det sjunker för de allra äldsta. Kvinnor röstar i högre grad än män. Sammanboende röstar i högre grad än ensamstående och ju högre inkomst desto större är benägenheten att rösta.

Valdeltagandet bland utländska medborgare varierar med medborgarskapsland. I valen 2022 är det lägst bland medborgare i länder i Europa utanför Norden och högst bland medborgare i länder i Norden utom Sverige. I jämförelse med 2018 är deltagandet i val till kommunfullmäktige lägre i alla landsgrupper. Störst är skillnaden mellan valen bland medborgare i länder i Afrika, där deltagandet i valen är 16 procentenheter lägre i 2022 års val än i 2018 års val. Bland utländska medborgare hade medborgare i länder i Afrika det högsta valdeltagandet i 2018 års kommunfullmäktigval.

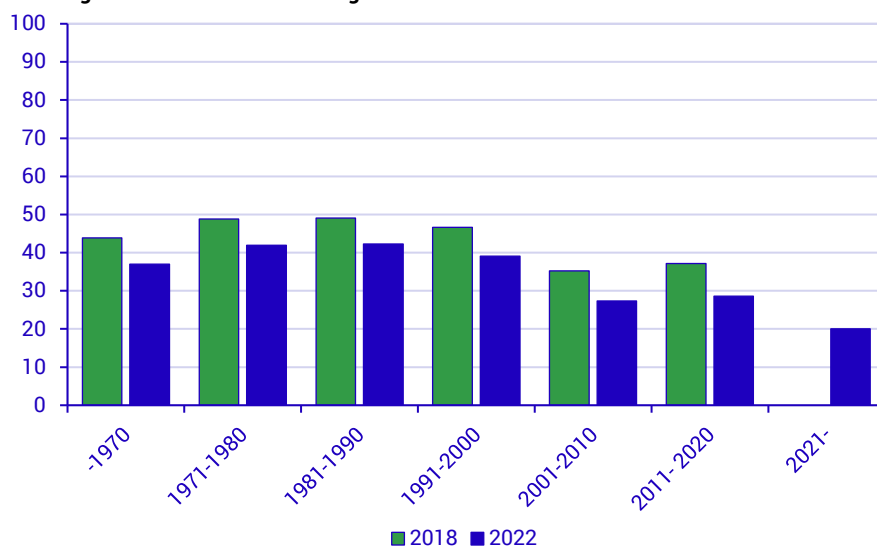
Diagram 4.11. Valdeltagande bland utländska medborgare i val till kommunfullmäktige 2018 och 2022 efter medborgarskapsland. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

En uppdelning efter senaste invandringsdatum visar att valdeltagandet är lägre bland dem som invandrat efter år 2000 jämfört med personer som invandrat tidigare än så. Jämfört med 2018 års kommunfullmäktigval är valdeltagandet 7–9 procentenheter lägre i 2022 års val, oavsett invandringsår. Nedgången är som störst bland personer som invandrat 2011 eller senare.

Diagram 4.12. Valdeltagande i kommunfullmäktigvalen 2018 och 2022 bland utländska medborgare efter senaste invandringsdatum. Procent

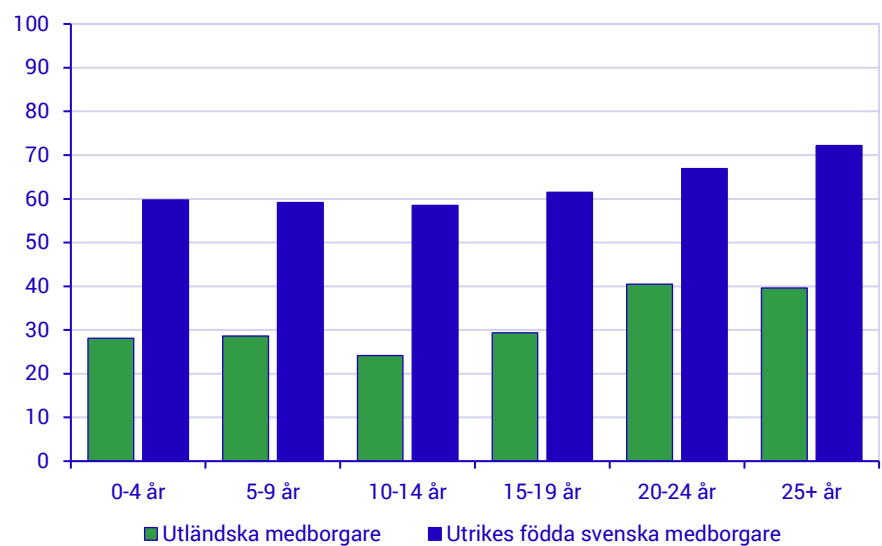

Källa: SCB:s valstatistik

Ett annat sätt att gruppera utländska medborgare är efter sammanlagd vistelsetid i Sverige. Det är relevant för att man kan ha invandrat och folkbokfört sig i Sverige vid ett flertal tillfällen. Som jämförelse redovisas valdeltagandet bland utrikes födda svenska medborgare. Valdel-

tagandet är högre bland utrikes födda svenska medborgare, än bland utländska medborgare, oavsett vistelsetid i Sverige. Men valdeltagandet varierar med vistelsetid och är i båda grupper högre bland personer med en sammanlagd vistelsetid i Sverige på 20 år eller längre. Utrikes födda svenska medborgare har även rätt att rösta i riksdagsval, något som kan påverka röstbenägenheten även i kommunfullmäktigval.

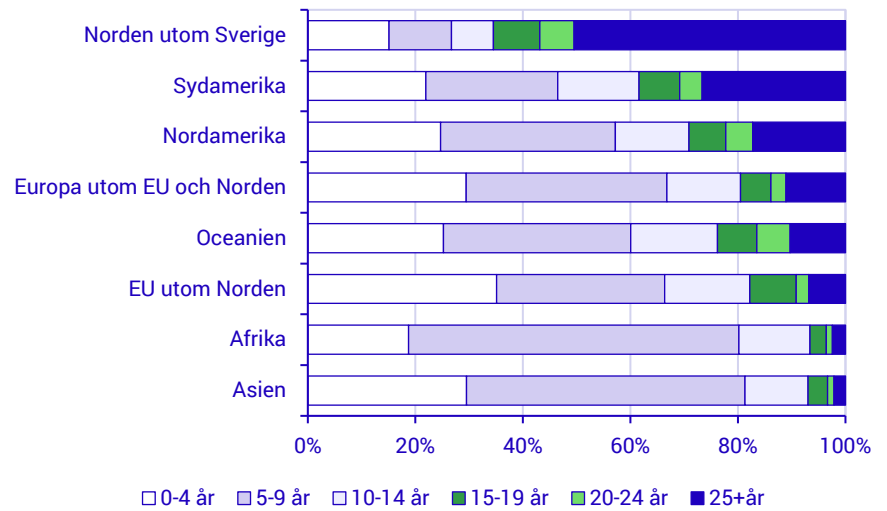
Diagram 4.13. Valdeltagande i kommunfullmäktigvalen 2022 bland utländska medborgare och utrikes födda svenska medborgare efter sammanlagd vistelsetid. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Om man studerar födelselandsgrupp efter vistelsetid för utländska medborgare syns att den födelselandsgrupp som har den högsta andelen som bott i Sverige i 25 år eller längre är födda i Norden utanför Sverige. De utgör drygt 50 procent i gruppen. En annan grupp med lång vistelsetid i Sverige är födda i Sydamerika. Bland röstberättigade från Sydamerika är det 27 procent som bott i Sverige i 25 år eller längre. Motsvarande andel för Nordamerika är 17 procent.

Diagram 4.14. Utländska medborgare med rösträtt i kommunfullmäktigvalen 2022 efter födelselandsgrupp och sammanlagd vistelsetid. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Kategorierna Okänt födelseland, Sovjetunionen och Statslös redovisas inte i diagrammet

5. Utlandssvenskars valdeltagande

Svenska medborgare som har valt att bosätta sig i annat land, så kallade utlandssvenskar, har från och med år 1968 haft rätt att rösta i riksdagsval. Till och med 1994 fick utlandssvenskar själva begära att bli upptagna i röstlängden men från och med 1998 års val tas alla som flyttat utomlands under de senaste tio åren automatiskt upp i röstlängden. Efter tio år faller man ur röstlängden, oavsett om man röstat under de åren, och behöver återanmäla sig till röstlängden. Även en förtidsröst skickad från utlandet gäller som återanmälan. Röstningen från utlandet sker antingen genom brevröst från utlandet eller röstning på ambassad eller konsulat.¹⁶

För brevröstning krävs att rösten är postad i utlandet. Att bedöma detta har blivit allt svårare. Datumstämplars datum och plats kan vara svåra att tyda, både vid postning på postkontor och vid hantering av portokoder som köps på webben. Koderna kan vara lika varandra i olika länder och kan dessutom bli otillräckligt eller otydligt stämplade i hanteringen. En annan utmaning är den osäkra postgången i världen. På grund av krig och oroligheter, pandemi, avsaknad av ett postsystem i vissa delar av världen och långa transportvägar finns det röster som inte hinner fram till rösträkningen trots att de är skickade i god tid. Problemen med brevröstningen som möter hinder både ute i världen och även vid bedömningen i Sverige är inte nya men blir alltmer angelägena att bemöta för att minska väljares hinder att utnyttja sin rösträtt. (Valmyndigheten 2023)

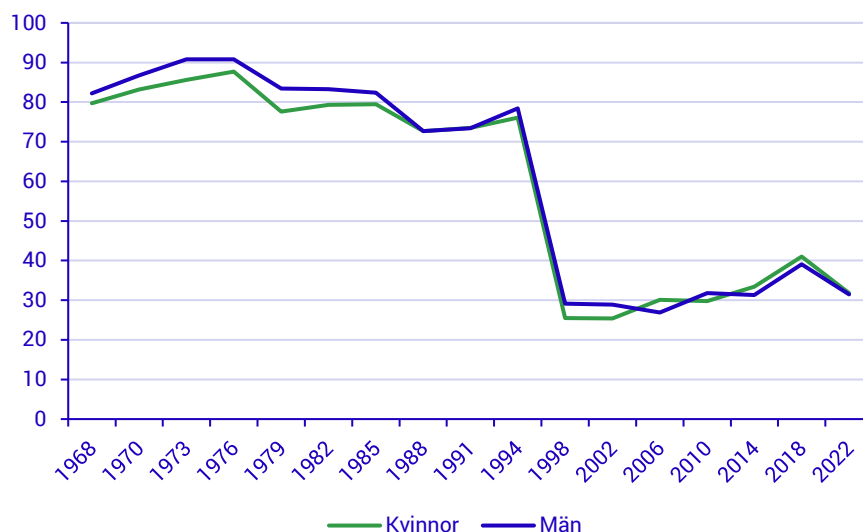
Förändringen av rösträttsreglerna har haft bäring på antalet röstberättigade och således valdeltagandet. Mellan 1994 och 1998 års val ökade antalet röstberättigade utlandssvenskar från knappt 22 000 till närmare 78 000 personer, samtidigt sjönk valdeltagandet från 77 till 27 procent. Innan 1998 års val hade utlandssvenskarna en marginell påverkan på det totala valdeltagandet i riksdagsval. Men från och med 1998 års val sänker de valdeltagandet något. I riksdagsvalet 2022 var andelen röstande 84 procent, om utlandssvenskar exkluderas är valdeltagandet 85 procent.

Valdeltagandet bland utlandssvenskar har sedan 1998 legat på omkring 30 procent. I riksdagsvalet 2018 röstade nära 40 procent vilket är en

¹⁶ Vid valen 2022 lade Valmyndigheten till knappt 3 000 utlandssvenskar i röstlängden som förtidsröstat från utlandet och vars röst kom in i tid för att räknas (Valmyndigheten 2022)

ökning i förhållande till 2014 års riksdagsval då knappt 33 procent röstade. I valet 2022 var valdeltagandet bland utlandssvenskar 32 procent.

Diagram 5.1. Valdeltagande i riksdagsval bland utlandssvenskar efter kön, 1968–2022. Procent

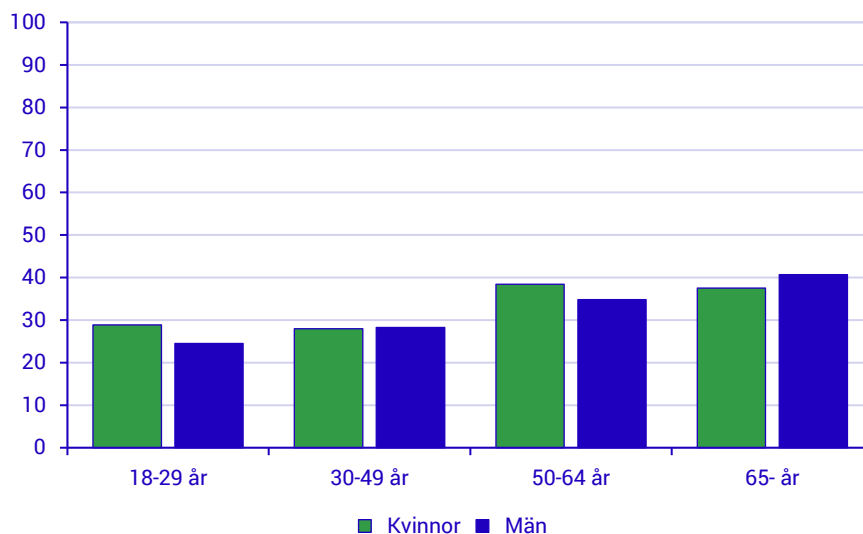

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Fram till och med 1994 fick utlandssvenskarna själva begära att bli upptagna i röstlängden men från och med 1998 tas alla de som flyttat utomlands under de senaste tio åren automatiskt upp i röstlängden.

En jämförelse av valdeltagandet bland utlandssvenskar efter kön visar en variation över tid. Under de senaste valen har det inte funnits några större skillnader mellan män och kvinnors röstande, det gäller även för 2022 års riksdagsval. I 2022 års val röstade kvinnor i något större utsträckning än män bland de yngsta och bland personer 50–64 år, och i något mindre utsträckning bland personer 65 år och äldre.

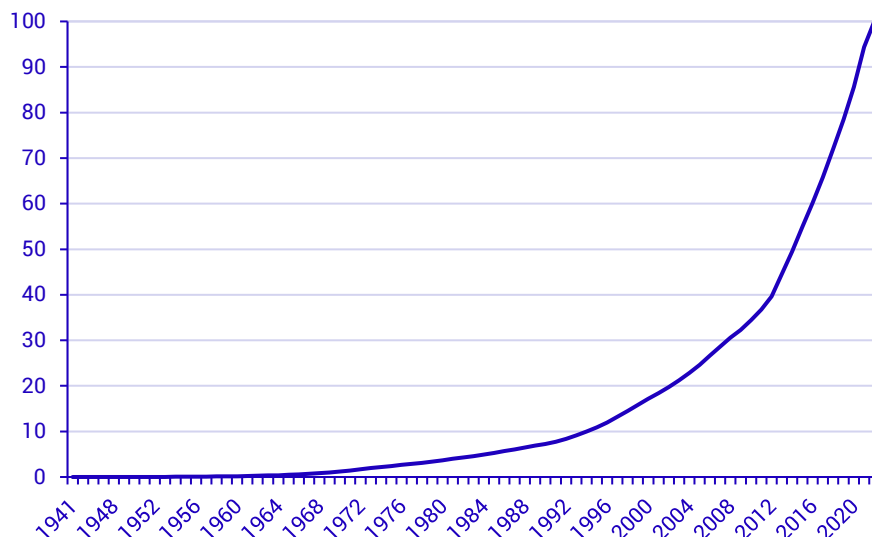
Diagram 5.2. Valdeltagande i riksdagsval 2022 bland utlandssvenskar efter ålder och kön. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Det är en mycket låg andel av de röstberättigade som har utvandrat tidigare än 1990. Gruppen röstberättigade utlandssvenskar utgörs till 60 procent av personer som utvandrat under de senaste 10 åren och alltså blivit röstberättigade per automatik.

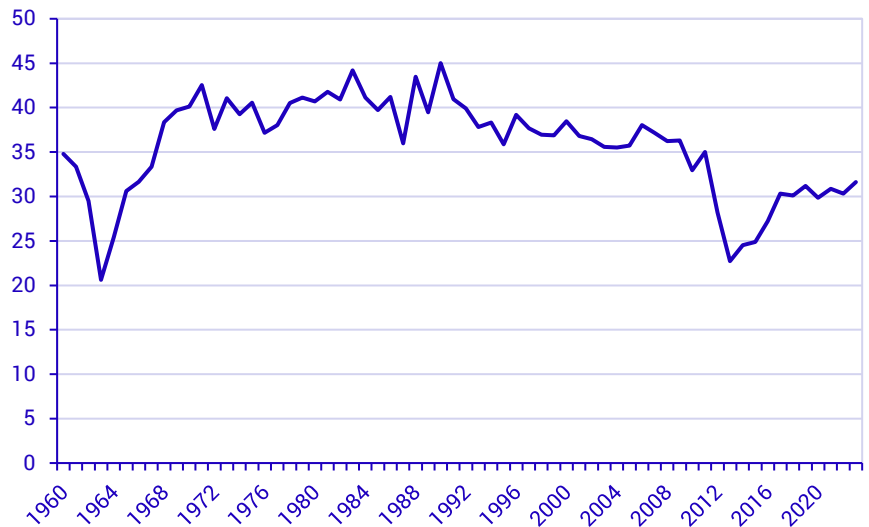
Diagram 5.3. Fördelning av röstberättigade utlandssvenskar efter senaste utvandringsår. Kumulativ procentfördelning

Källa: SCB:s valstatistik

Inte oväntat är valdeltagandet högre bland personer som aktivt har anmält att de vill bli upptagna i röstlängden, det vill säga de som utvandrat före 2012.

Diagram 5.4. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 bland utlandssvenskar efter senaste utvandringsår. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Bland personer som utvandrat under de senaste 10 åren syns ett högre valdeltagande bland dem som alldeles nyligen utvandrat jämfört med dem som utvandrade för nära 10 år sedan.

6. Förstagångsväljares valdeltagande

I 2022 års allmänna val var det omkring 456 500 röstberättigade som hade uppnått rösträttsåldern 18 år efter 2018 års val, vilket motsvarar nära 6 procent av samtliga röstberättigade.¹⁷ Detta är en av de grupper av röstberättigade som för första gången ställs inför beslutet att rösta eller inte, vilket gör dem till en grupp som är av särskilt intresse att studera. Det bör här understrykas att förstagångsväljare kan definieras på flera olika sätt. I föregående kapitel studerades förstagångsväljare i meningen erhållet medborgarskap sedan senaste valet och av det skälet haft rätt att rösta för första gången i ett riksdagsval. Vanligtvis avses dock personer som uppnått rösträttsålder sedan föregående val och det är denna grupp röstberättigade som studeras i detta kapitel.

I kapitel 3 visades att andelen röstande är högre bland dem som är 18 år och precis uppnått rösträttsåldern än bland de något äldre, vilket är något som även syns i tidigare svenska val. En möjlig förklaring till detta kan vara att en hög andel av dessa 18-åringar fortfarande går i gymnasieskolan i samband med valet (jfr. Wolfinger & Rosenstone 1980: kapitel 3). I skolan kan nämligen information kring valsystemet och partierna förmedlas, vilket förmodligen ökar medvetenheten och förhoppningsvis även intresset bland skoleleverna. En annan förklaring som har lyfts fram av Yosef Bhatti och Kasper M. Hansen (2012) är att de allra yngsta i högre grad bor hos sina föräldrar. Deras studie visar att det finns en positiv effekt på benägenheten att rösta bland unga som bor hemma hos föräldrar som röstar.

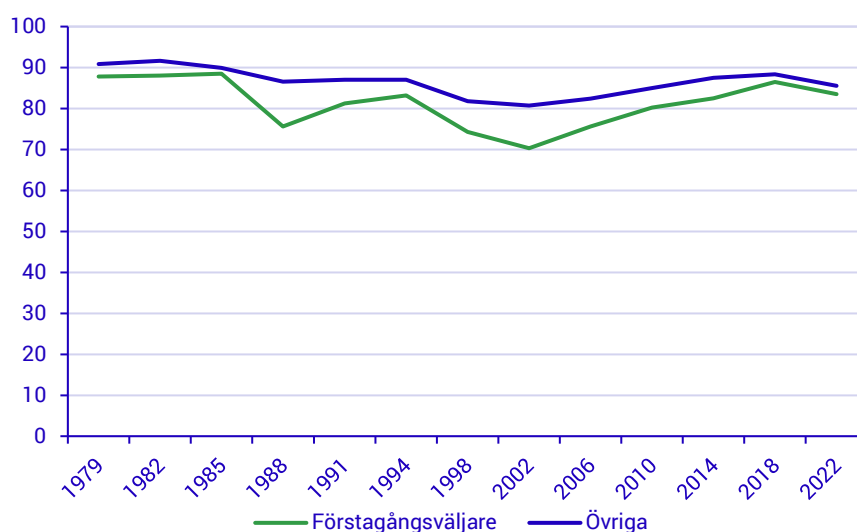
När man studerar valdeltagandet bland förstagångsväljare över tid framgår det att utvecklingen i stort följer den bland övriga åldersgrupper, men alltid lite under övriga befolkningen. I diagram 6.1 illustreras valdeltagandet i riksdagsval bland förstagångsväljare och övriga under perioden 1976–2022.¹⁸ Som framgår av diagrammet är valdeltagandet lägre bland förstagångsväljare än bland övriga väljare under hela perioden. Den uppgång som skedde i valdeltagandet 2002–2018 syns markant bland förstagångsväljarna. Från en skillnad i valdeltagande mot övriga befolkningen på omkring tio procentenheter i valet

¹⁷ Om även utlandssvenskar räknas med uppgick antalet förstagångsväljare till drygt 463 000.

¹⁸ Under hela denna period har rösträttsåldern varit 18 år. I och med riksdagsvalet 1976 då åldersgränsen för att få rösta sänktes från 19 till 18 år och ändringen med att det var åldern på valdagen och inte uppnådd ålder året innan valåret var det ovanligt många förstagångsväljare i 1976 års val, närmare en halv miljon personer. I valen därefter uppgick antalet till omkring 300 000 personer. När mandatperiodernas längd ändrades från tre till fyra år efter 1994 års val ökade återigen antalet förstagångsväljare.

2002 till två procentenheter i valet 2018. I riksdagsvalet 2022 minskade valdeltagandet totalt sett från 87 till 84. Nedgången på omkring tre procentenheter skedde bland såväl förstagångsväljare som bland övriga. För förstagångsväljare i 2018 respektive 2022 års val var valdeltagandet 86 respektive 84 procent, jämfört med 88 respektive 86 procent för övriga åldersgrupper.

Diagram 6.1. Valdeltagande i riksdagsval, förstagångsväljare och övriga, 1976–2022. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

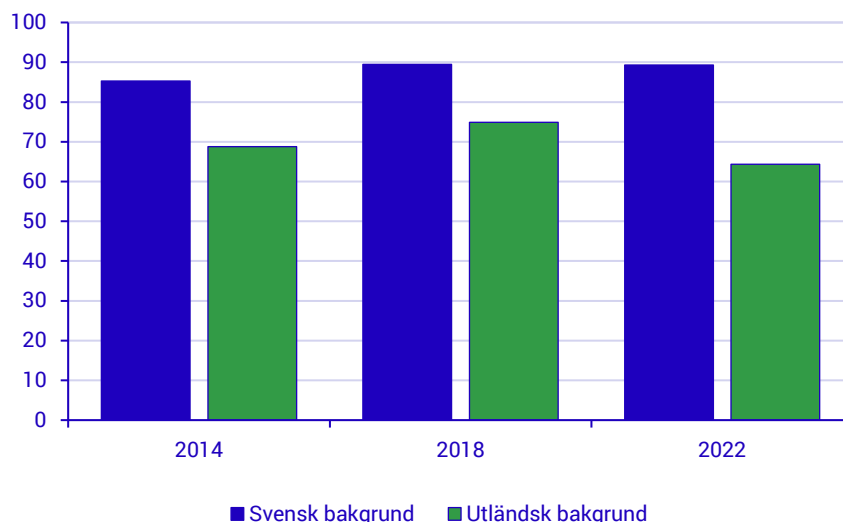
Som konstaterats i tidigare kapitel röstar unga kvinnor i större utsträckning än unga män. För gruppen förstagångsväljare är skillnaden i valdeltagande mellan kvinnor och män 3–5 procentenheter sett till de tre senaste riksdagsvalen. I riksdagsvalet 2022 valde 81 procent av unga män och 86 procent av unga kvinnor att använda sin rösträtt. Skillnaden mellan förstagångsväljare och övriga befolkningen förklaras nästan helt i att unga män röstar i mindre utsträckning än män i övriga åldrar – 81 jämfört med 85 procent. Motsvarande skillnad bland unga kvinnor jämfört med kvinnor i övriga befolkningen är 86 mot 86 procent.

Svensk och utländsk bakgrund bland förstagångsväljarna

Vad gäller utländsk/svensk bakgrund finns liknande skillnader i valdeltagande bland förstagångsväljare som konstaterades för övriga befolkningen i kapitel 3. I gruppen förstagångsväljare röstade 89 procent bland dem med svensk bakgrund och 64 procent bland dem med utländsk bakgrund i riksdagsvalet 2022. Motsvarande andelar i riksdagsvalet 2018 var 89 procent av förstagångsväljare med svensk bakgrund och 75 procent av förstagångsväljare med utländsk bakgrund. Nedgången i valdeltagande mellan 2018 och 2022 syns alltså enbart i gruppen med utländsk bakgrund medan valdeltagandet bland dem med svensk bakgrund är i nivå med 2018 års riksdagsval. Till personer med

utländsk bakgrund räknas i den här studien de som antingen är födda utomlands eller är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar, övriga räknas som att de har svensk bakgrund.

Diagram 6.2. Valdeltagande i de riksdagsval 2014, 2018 och 2022, bland förstagångsväljare efter svensk/utländsk bakgrund. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder efter sedan föregående riksdagsval. Utländsk bakgrund avser personer som antingen är födda utomlands, eller har två föräldrar som är födda utomlands. Svensk bakgrund avser resten.

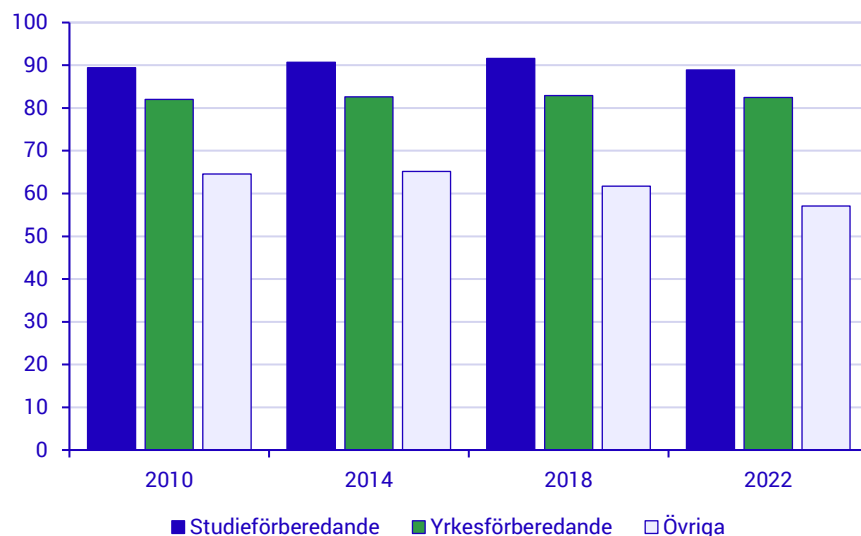
Egen studieinriktning och föräldrars utbildningsnivå

Vidare kan förstagångsväljarnas valdeltagande analyseras efter såväl den egna som föräldrarnas utbildning.¹⁹ Förstagångsväljarna är en grupp individer som i de allra flesta fall nyligen har avslutat eller håller på att avsluta sina gymnasiestudier. Det är ännu inte känt vilken högsta utbildningsnivå de kommer att uppnå framöver men det går att göra en analys av förstagångsväljares deltagande i riksdagsval efter programinriktning i gymnasieskolan. För förstagångsväljare som hunnit avslutat sin gymnasieutbildning under vårterminen 2022 eller tidigare avser studieinriktningen den slutförda utbildningen. För dem som fortfarande gick på gymnasiet under hösten 2022 avser studieinriktningen den pågående utbildningen. I analysen har gymnasieprogrammen även grupperats i studieförberedande och yrkesförberedande program. De förstagångsväljare som 2022 varken gick på gymnasiet eller tidigare hade

¹⁹ Indelningen baseras på uppgifter från SCB:s utbildningsregister. För de förstagångsväljare som hade avslutat sin gymnasieutbildning vårterminen 2022 eller tidigare avser studieinriktningen den slutförda utbildningen. För dem som fortfarande gick på gymnasiet under hösten 2022 avser uppgiften den pågående utbildningen. De förstagångsväljare som inte tillhör någon av dessa grupper hamnar i kategorin Övriga. I den kategorin hamnar även de elever som har gått individuella programmet eller går introduktionsprogram

slutfört en sådan utbildning hamnar i kategorin Övriga. I den kategorin hamnar även de elever som har gått individuella programmet eller som 2022 gick introduktionsprogram till gymnasieskolan. Resultaten visar att det finns skillnader mellan dessa grupper, se diagram 6.3. I riksdagsvalet 2022 var valdeltagandet bland förstagångsväljare som gick eller hade gått en studieförberedande gymnasieutbildning 89 procent. Det kan jämföras med 82 procent bland dem som gick eller hade gått en yrkesinriktad gymnasieutbildning. Det innebär en minskad skillnad i valdeltagande mellan olika gymnasieinriktningar jämfört med 2018. I motsvarande analys som gjordes vid 2018 års riksdagsval låg valdeltagandet bland de förstagångsväljare som gick eller hade gått en studieförberedande gymnasieutbildning på 92 procent jämfört med 83 procent bland dem som gick eller hade gått en yrkesinriktad gymnasieutbildning; en skillnad på nio procentenheter. Unga kvinnor röstar i större utsträckning än unga män oavsett vilken av studieinriktningarna som studeras.

Diagram 6.3. Valdeltagande i riksdagsvalen 2014, 2018 och 2022 bland förstagångsväljare efter studieinriktning i gymnasieskolan. Procent

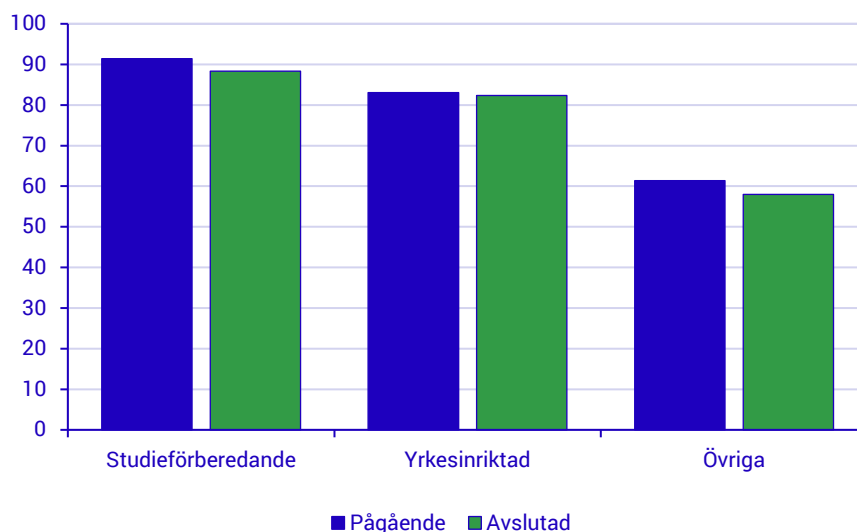

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder sedan föregående riksdagsval.

Som nämndes inledningsvis är en möjlig förklaring till det något högre valdeltagandet bland de yngsta i gruppen förstagångsväljare att de fortfarande går i gymnasieskolan. Samma analys som ovan avseende studieinriktning kan göras med skillnaden att man delar in förstagångsväljare i två grupper, de som har slutfört och de som har en pågående utbildning. Resultaten visar att valdeltagandet är något högre bland de som har en pågående jämfört med en avslutad gymnasieutbildning för elever som går en studieförberedande gymnasieutbildning eller utbildning inom övrigkategorin.

Diagram 6.4. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 bland förstagångsväljare efter pågående/avslutad studieinriktning i gymnasieskolan. Procent

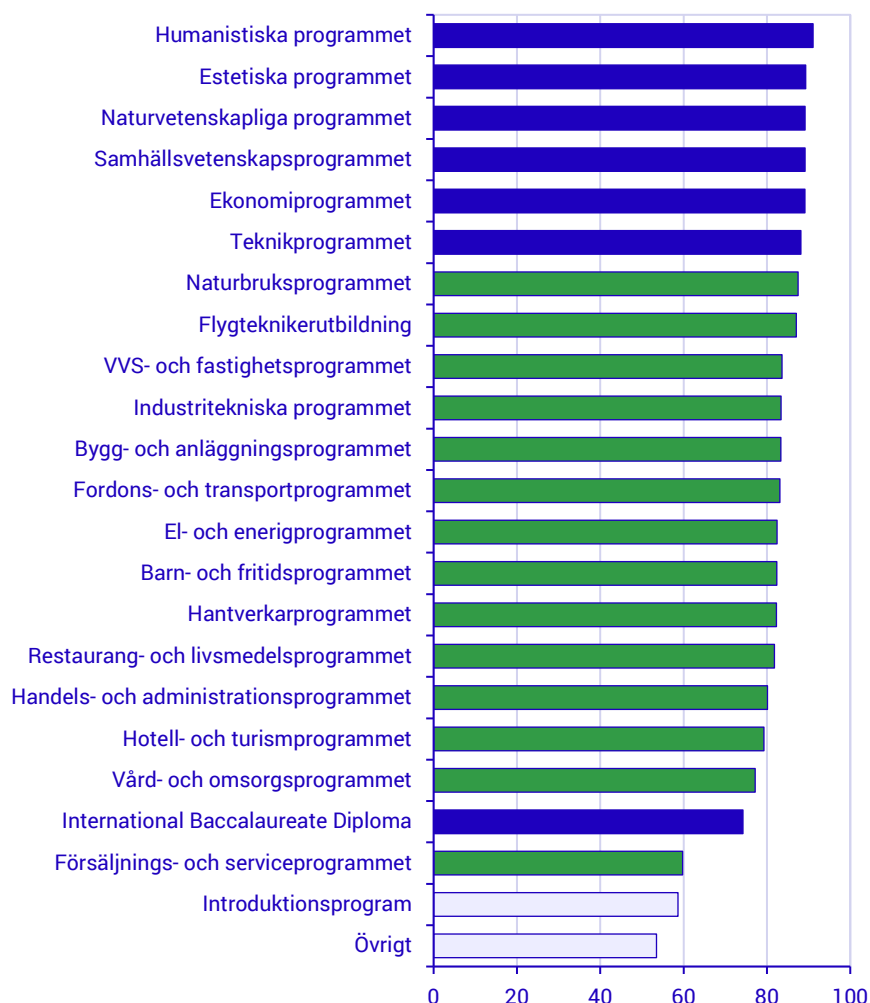

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder sedan föregående riksdagsval.

En jämförelse av de enskilda programmen visar skillnaderna ännu tydligare mellan de studieförberedande respektive yrkesinriktade programmen. Valdeltagandet är högst, över 88 procent, bland elever i samtliga studieförberedande program förutom IB-programmet. Högst är valdeltagandet bland elever på Humanistiska programmet, 91 procent. Benägenheten att rösta varierar mer bland de yrkesförberedande programmen – som högst 87 procent bland elever på Naturbruksprogrammet jämfört med 60 procent bland elever på Försäljnings- och serviceprogrammet. Allra lägst är valdeltagandet bland elever som studerat/har avslutat studier i introduktionsprogram samt de som finns inom gruppen Övriga program.

Diagram 6.5. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 bland förstagångsväljare efter pågående/avslutad studieinriktning i gymnasieskolan. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

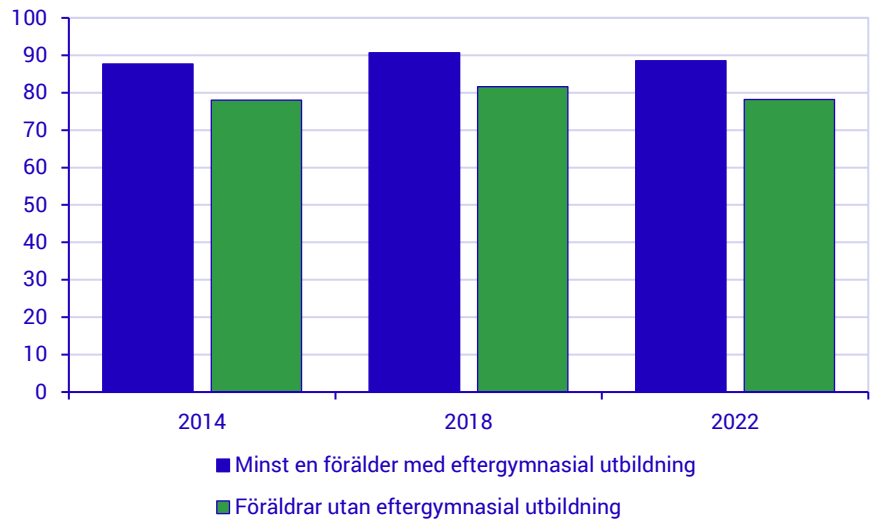
Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder sedan föregående riksdagsval. Blå staplar är för studieförberedande gymnasieprogram, gröna staplar för yrkesförberedande och ljusblå för övriga.

Nu har förstagångsväljarnas valdeltagande analyserats efter den egna utbildningsinriktningen men som nämndes inledningsvis i kapitlet har statsvetenskaplig forskning visat att familjen har betydelse för unga personers valdeltagande. (Bhatti & Hansen, 2012) En intressant fråga att ställa och studera är därför om det går att notera skillnad i valdeltagande bland förstagångsväljare efter de egna föräldrarnas utbildningsnivå.²⁰ En analys för 2022 års riksdagsval visar att sådana skillnader finns. Förstagångsväljare som har någon förälder med slutförd eftergymnasial utbildning röstade i högre grad än de som inte hade det. I riksdagsvalet 2022 röstade 89 procent av de förstagångsväljare som

²⁰ Utbildningsnivån avser den högsta slutförda utbildning för den av föräldrarna som uppnått högst utbildningsnivå. Uppgifter om utbildningsnivå kommer från SCB:s utbildningsregister.

hade åtminstone en förälder med eftergymnasial utbildning och 78 procent av dem utan någon förälder med eftergymnasial utbildning. Samma mönster syntes i analyser för såväl 2018 som 2014 års riksdagsval, se diagram 6.6.

Diagram 6.6. Valdeltagande i allmänna valen 2014, 2018 och 2022, bland förstagångsväljare efter föräldrars högsta utbildningsnivå. Procent

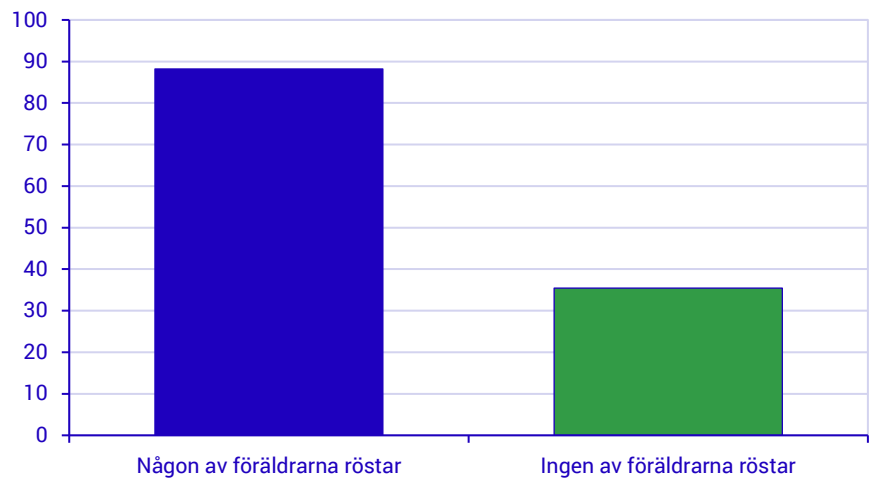
Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder sedan föregående riksdagsval.

Föräldrars valdeltagande och eget valdeltagande

I en rapport om förstagångsväljare i riksdagsvalet 2018 konstateras även att röstbeteende hos föräldrar har ett tydligt samband med det egna valdeltagandet (SCB 2020). Detta samband mellan förstagångsväljarnas valdeltagande och föräldrarnas valdeltagande kan konstateras även i riksdagsvalet 2022. Bland de förstagångsväljare som har minst en förälder som röstade i valet var valdeltagandet 88 procent och kan jämföras med 35 procent bland förstagångsväljare som inte hade det.

Diagram 6.7. Valdeltagande bland förstagångsväljare efter föräldrars röstande i riksdagsvalet 2022. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder efter senaste riksdagsvalet.

Utifrån de analyser som gjorts i detta kapitel kan det konstateras att det bland förstagångsväljare, redan vid röstningsdebuten, finns skillnader i valdeltagande.

Valdeltagandet är högre bland förstagångsväljare som går eller har gått ett studieförberedande program i gymnasieskolan än bland personer som går eller har gått ett yrkesförberedande program. Det finns även tydliga skillnader beroende på föräldrars utbildningsnivå och efter svensk och utländsk bakgrund. Om alla dessa faktorer vägs samman i en logistisk regression är slutsatsen att det starkaste sambandet för förstagångsväljares röstande är att ha minst en förälder som röstar i valet. Denna effekt förklaras till viss del av skillnader mellan grupperna i sammansättningen av övriga faktorer. Förstagångsväljare som är födda i Sverige röstar i högre grad än förstagångsväljare som inte är det. Den fördjupade analysen visar att denna skillnad delvis förklaras av att en högre andel inrikes födda har minst en förälder som också röstat i valet. Personer som valt en studieförberedande utbildningsinriktning har ett högre valdeltagande än personer som valt en yrkesinriktad eller en övrig utbildningsinriktning (huvudsakligen övriga gymnasieprogram och introduktionsprogram). Skillnaden mellan unga kvinnors och mäns skattade valdeltagande kan inte förklaras av skillnader i andelen med svensk bakgrund, föräldrarnas utbildning, om de avslutat eller påbörjat sin utbildning, vilken utbildningsinriktning de valt eller om föräldrarna röstat eller inte. Modellen finns i bilaga B.

7. Funktionsnedsättning och valdeltagande

I november 2017 antog riksdagen ett nytt nationellt mål och en ny inriktning för genomförandet av funktionshinderspolitiken. Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att "...med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund". Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas. (Prop. 2016/17:188)

För att nå det nationella målet är funktionshinderspolitiken inriktad mot fyra områden; principen om universell utformning, befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet samt att förebygga och motverka diskriminering.

Genom Sveriges nationella strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken har 28 myndigheter och Folkbildningsrådet fått i uppdrag av regeringen att arbeta med den nya funktionshinderspolitiska strategin. Strategin tydliggör att varje sektor i samhället systematiskt ska arbeta för att bidra till en socialt hållbar och jämlik samhällsutveckling utifrån människors olika behov. (S2021/06595) Myndigheten för delaktighet har regeringens uppdrag att stödja och följa upp arbetet med strategin. (MFD, 2017) I strategin är demokratisk delaktighet ett prioriterat område.

Sverige har ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (Ds 2008:23) som FN antog 2006. Artikel 29 i konventionen behandlar deltagande i det politiska och offentliga livet och enligt denna ska konventionsstaterna säkerställa att personer med funktionsnedsättning har samma politiska rättigheter och möjlighet att på samma villkor som andra kunna nyttja dem.²¹ Bland annat ställer artikeln krav på att röstningsprocedurer, byggnader och material som används i samband med val är tillgängliga. Även att skydda rätten till bibehållen valhemlighet och att garantera att väljare med funktionsnedsättning själva får välja vem som ska hjälpa till i samband med röstningen om ett sådant behov finns. (OHCHR, 2006)

²¹ Konventionen trädde i kraft i Sverige i januari 2009. (SÖ 2008: 26). Mer specifikt tar artikeln upp att konventionsstaterna ska säkerställa att valprocedurer, anordningar och material är ändamålsenliga, tillgängliga och lätta att förstå och att använda samt att skydda rätten för personer med funktionsnedsättning att rösta genom hemlig röstning i val och folkomröstningar.

FN:s hållbarhetsmål för hållbar utveckling, Agenda 2030, är en annan viktig utgångspunkt för att främja demokrati och jämlikhet i levnadsvillkor. Delmål 16.7 i Agenda 2030 handlar om att säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagande och representativt beslutsfattande på alla nivåer. Indikatorer för delmålet följer bland annat upp hur hög andel av befolkningen som anser att beslutsfattande är inkluderande och lyhört utifrån kön, ålder, funktionshinder och befolkningsgrupp. Enligt delmål 10.2 ska länderna främja den sociala, ekonomiska och politiska inkluderingen av alla, oavsett ålder, kön, funktionshinder, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan status. (Prop. 2019/20:188)

Enligt vallagen ska val- och röstningslokaler som används i samband med allmänna val vara tillgängliga för alla som vill rösta. Ansvar för att det finns lämpliga lokaler som kan användas som vallokaler vilar på varje kommun. Med lämpliga lokaler avses lokalisering, tillgänglighet och öppethållande på ett sådant sätt att väljarna har goda möjligheter att rösta (Vallagen). Arbetet med att underlätta valdeltagandet för personer med funktionsnedsättning har lett till nya regler som gäller från den 1 januari 2015 och som tillämpades för första gången vid de allmänna valen 2018. Dels handlar det om regler som gör det möjligt att rösta utanför ett röstmottagningsställe i de fall lokalen inte är tillgänglig för väljare med funktionsnedsättning alternativt använda ambulerande röstmottagare som ska underlätta för väljare som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller ålder har svårt att ta sig till ett röstmottagningsställe.²² Dels att genom att tillåta partisymboler på valsedlarna underlätta för väljare som har svårt att tillgodogöra sig skrivet innehåll.

Olika slags funktionsnedsättningar påverkar människor i olika situationer, och det finns ingen fastställd definition som fungerar i alla sammanhang. I FN:s definition av funktionsnedsättning, enligt konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, omfattas personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar som i olika situationer och miljöer kan vara hindrade från att kunna delta i samhället på samma villkor som andra. I denna rapport redovisas valdeltagandet i riksdagsval för personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen. Redovisningen görs utifrån SCB:s *Undersökningarna av levnadsförhållanden* (ULF) 2022. Valdeltagandet analyseras efter kön, ålder, födelseland samt familjetyp. Motsvarande studier av valdeltagande bland personer

²² Valmyndigheten har undersökt kommunernas erfarenheter av ambulerande röstmottagning och antalet mottagna röster har varierat mellan 0 och 359 röster per kommun. 236 av 290 kommuner har svarat på Valmyndighetens enkät. I ett flertal kommuner användes ambulerande röstmottagning som ersättning för institutionsröstningen. Totalt togs 11 951 röster emot genom ambulerande röstmottagare vilket är en ökning jämfört med antalet röster som tidigare tagits emot med kommunala bud. Kommunala bud försvann ur vallagen i samband med att ambulerande röstmottagning infördes.

med funktionsnedsättning genomfördes i samband med 2018 års val men sedan dess har såväl definitioner av vissa typer av funktionsnedsättningar som vilka funktionsnedsättningar som räknas in i gruppen med funktionsnedsättning ändrats och därför kommer inga jämförelser göras över tid.²³ För mer information om ULF, se kapitlet *Kort om statistiken*.

I de 256 kommuner som svarade på eftervalsenkäten har 15 267 personer röstat med ambulerande röstmottagare. Det är en ökning med drygt 30 procent jämfört med 2018 års val vilket delvis kan bero på att fler kommuner har skickat ambulerande röstmottagare till äldreboenden i kommunen istället för att ha en röstmottagning med begränsat tillträde. Men det skulle även kunna bero på att det är mer känt bland väljare att ambulerande röstmottagare finns. (Valmyndigheten 2023)

Gruppen med funktionsnedsättning

Gruppen med funktionsnedsättning identifieras utifrån Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF) och består av de som svarat att de har stora svårigheter eller inte kan alls de aktiviteter som efterfrågas (se, höra, gå/gå i trappor, komma ihåg/koncentrera sig, ta hand om sig själv eller kommunicera) eller har svarat ja på en direkt fråga om de har en funktionsnedsättning.²⁴ I ULF redovisas att 19 procent av Sveriges befolkning 16 år eller äldre har någon form av funktionsnedsättning 2022 enligt den definitionen. Personer med funktionsnedsättning har ett statistiskt signifikant lägre valdeltagande än övriga befolkningen, 76 procent jämfört med 87 procent.

Valdeltagandet varierar mellan olika grupper inom gruppen med funktionsnedsättning. Det är lägre bland såväl män som kvinnor med funktionsnedsättning jämfört med män och kvinnor i den övriga befolkningen. Bland personer med funktionsnedsättning röstar män i större utsträckning än kvinnor, 79 jämfört med 74 procent, medan kvinnor röstar i större utsträckning än män i övriga befolkningen.

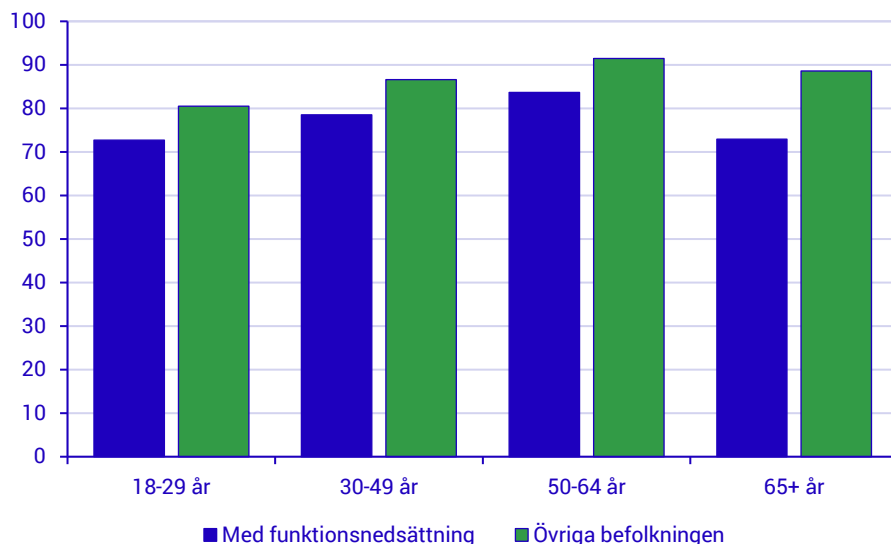
I den övriga befolkningen är valdeltagandet generellt lägre bland yngre och äldre röstberättigade. Detta mönster gäller även för personer med funktionsnedsättning. Vid en jämförelse av varje åldersgrupp med övriga befolkningen i samma åldersgrupp finns statistiskt signifikanta skillnader i valdeltagande i alla åldersgrupper. Störst är skillnaden bland

²³ I ULF 2018 inkluderades man i gruppen personer med funktionsnedsättning om man hade åtminstone någon av följande funktionsnedsättningar: nedsatt hörsel, synsvårigheter, nedsatt rörelseförmåga, svåra besvär av allergi, svåra besvär av astma eller svåra besvär av ångslan, oro, ångest, stora problem pga. dyslexi/dyskalkyli, neuropsykiatrisk diagnos eller i hög grad nedsatt aktivitetsförmåga. I 2022 års ULF är definitionen en annan, se avsnittet Kort om statistiken.

²⁴ Detta är den definition som kallas definition 2 i ULF och som ingår i Sveriges officiella statistik. Se även avsnittet Kort om statistiken.

de äldre, 65 år och uppåt. I denna åldersgrupp var valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning 73 procent jämfört med 89 procent bland övriga i befolkningen, se diagram 7.1.

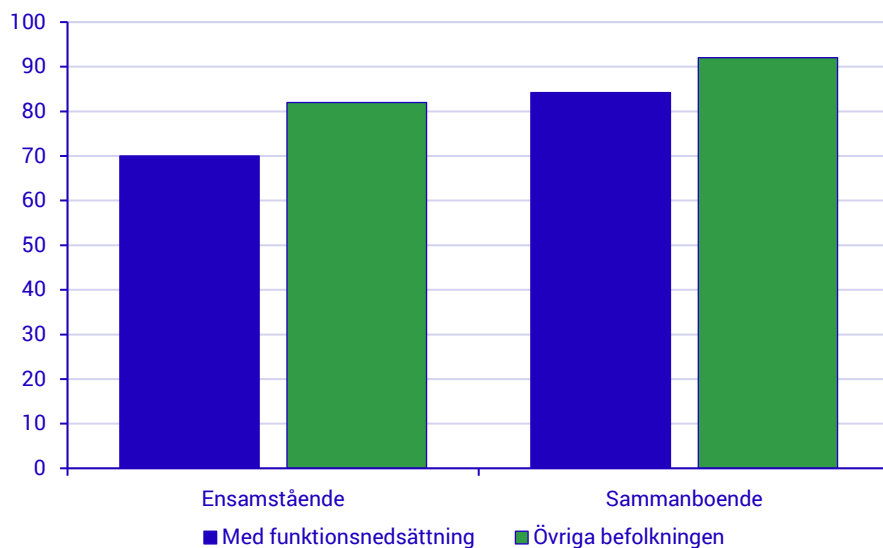
Diagram 7.1. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter funktionsnedsättning och ålder. Procent

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden 2022 och Valdeltagandeundersökningen 2022

Valdeltagandet i befolkningen i stort är lägre bland ensamstående än bland sammanboende, de skiljer 10 procentenheter. Detta brukar förklaras med att röstning är en social handling som har att göra med tillgång till sociala nätverk. Samma mönster ses för personer med funktionsnedsättning, en skillnad på 14 procentenheter mellan sammanboende och ensamstående, 84 procent respektive med 70 procent.

Diagram 7.2. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter funktionsnedsättning och hushållstyp. Procent

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden 2022 och Valdeltagandeundersökningen 2022

Typ av funktionsnedsättning

Valdeltagandet skiljer sig mellan personer med olika typ av funktionsnedsättning och grad av svårigheter. I detta avsnitt analyseras valdeltagandet utifrån svårigheter en person kan ha. Frågorna som ställs i ULF om funktionsnedsättning är den så kallade Washington Group Short Set (WGSS) och handlar om svårigheter att höra, se, gå eller gå i trappor, komma ihåg eller koncentrera sig, ta hand om sig själv, samt kommunicera. För varje svårighet som efterfrågas finns svarsalternativen 'Nej, inga svårigheter', 'Ja, vissa svårigheter', 'Ja, stora svårigheter och 'Ja, kan inte alls'.²⁵ Se tabell A1 i Bilaga A.

Svårigheter att höra

Omkring 13 procent av Sveriges befolkning 16 år och äldre har svårigheter att höra i ULF 2022, svårigheter som kvarstår även om de använder hjälpmedel som exempelvis hörapparat. Personer utan svårigheter att höra har samma valdeltagande som personer med vissa svårigheter att höra, 85 procent.

Svårigheter att se

Enligt ULF 2022 har omkring 19 procent av Sveriges befolkning 16 år och äldre svårigheter att se. Till gruppen räknas personer som uppgett i undersökningen att de har vissa eller stora svårigheter se, eller inte kan se alls, även om de använder glasögon eller linser. Andelen med stora svårigheter att se är enligt ULF cirka 2 procent.

Det finns skillnader i valdeltagande efter grad av svårigheter att se. Bland personer med inga svårigheter att se är valdeltagandet i 2022 års riksdagsval 86 procent, vilket är högre än valdeltagandet för personer som uppgett vissa svårigheter att se av vilka 84 procent röstar. Lägst är valdeltagandet bland personer med stora svårigheter eller som inte kan se alls, där valdeltagandet är 62 procent.

Svårigheter att gå eller att gå i trappor

Cirka 17 procent av befolkningen har enligt ULF 2022 svårigheter att gå eller gå i trappor. Andelen med stora svårigheter är enligt ULF cirka 5 procent.

Det är ingen skillnad i valdeltagande mellan personer som har vissa svårigheter att gå eller gå i trappor jämfört med personer som inte har sådana svårigheter alls, valdeltagandet är cirka 86 procent i båda grupper. Valdeltagandet är lägre bland personer som har stora svårigheter att gå eller gå i trappor, eller inte kan det alls, där valdeltagandet är 68 procent.

²⁵ Läs mer om ULF:s definition av funktionsnedsättning i Kort om statistiken samt i [Definition av funktionsnedsättning i Undersökningarna av levnadsförhållanden \(scb.se\)](#)

Svårigheter att komma ihåg eller koncentrera sig

Enligt ULF har 24 procent av befolkningen 2022 vissa eller stora svårigheter eller kan inte alls att komma ihåg eller koncentrera sig. Andelen med stora svårigheter att komma ihåg eller koncentrera sig är 5 procent.

Bland personer med vissa svårigheter att komma ihåg eller koncentrera sig röstar en lägre andel än bland personer som inte har sådana svårigheter, 81 procent jämfört med 87 procent. Det är en ännu lägre andel som röstar bland personer som har stora svårigheter att komma ihåg eller koncentrera sig, 71 procent. Skillnaden i valdeltagande mellan grupperna vissa respektive stora svårigheter (eller kan inte alls) är inte signifikant när åldrarna begränsas till 18–64 år, vilket tyder på att resultatet påverkas av att valdeltagandet är lägre bland personer 65 år och äldre, där även svårigheter att komma ihåg eller koncentrera sig är mer frekventa.

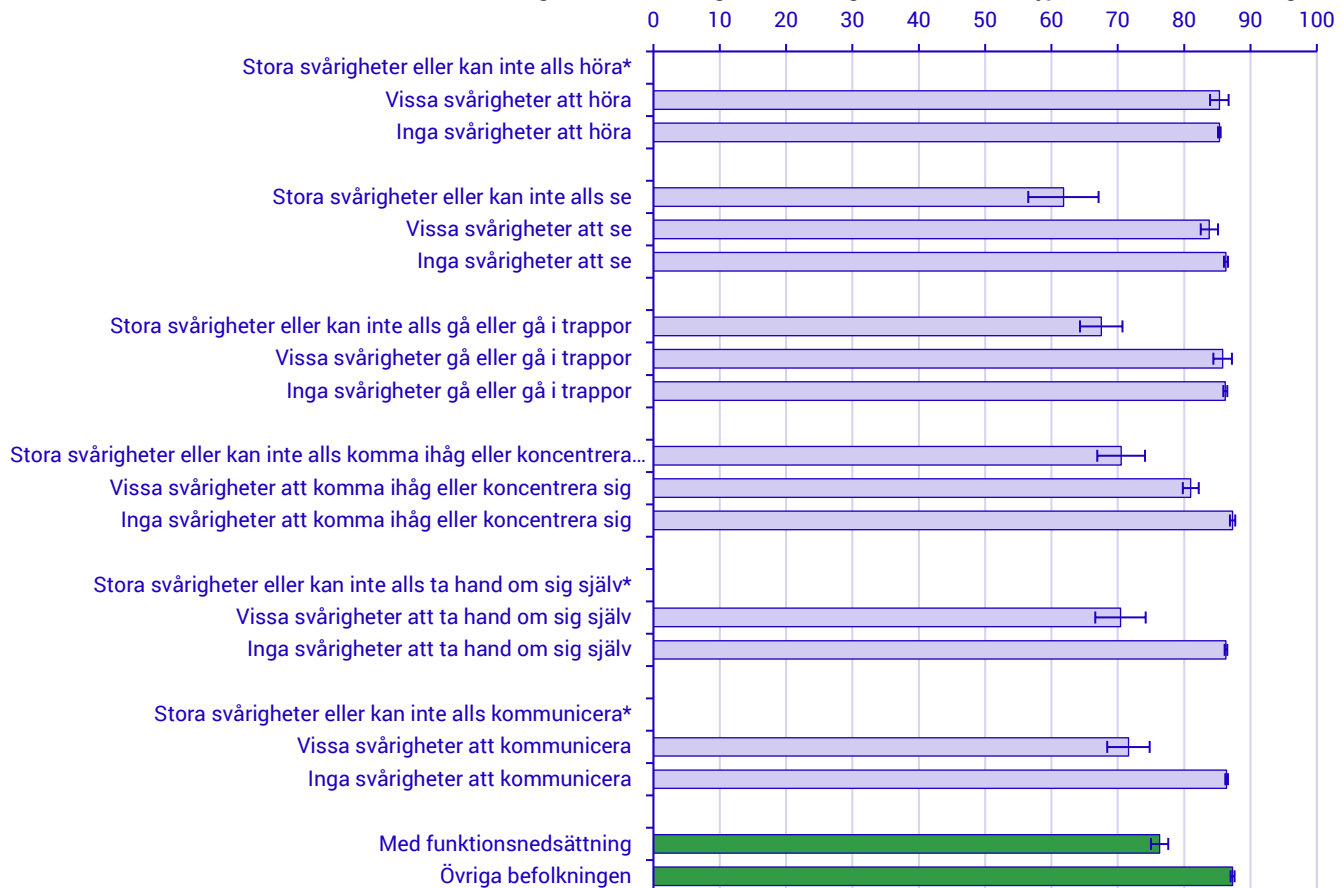
Svårigheter att ta hand om sig själv

Knappt 5 procent av befolkningen har svårigheter att ta hand om sig själv enligt ULF 2022. Bland personer med vissa svårigheter att ta hand om sig själv är valdeltagandet lägre än bland personer som inte har sådana svårigheter, 70 procent jämfört med 86 procent.

Svårigheter att kommunicera

6 procent av befolkningen har svårigheter att kommunicera. Personer som har vissa svårigheter att kommunicera har ett valdeltagandet på 72 procent. Bland personer utan svårigheter att kommunicera är valdeltagandet 86 procent. Skillnaden i valdeltagande mellan grupperna är statistiskt signifikant även för gruppen 18–64 år.

Diagram 7.3. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter typ av funktionsnedsättning.

Procent

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden 2022 och Valdeltagandeundersökningen 2022

Kommentar: * betyder att antalet i gruppen är för litet för att göra en skattning

Sammanfattning

Resultaten från analysen visar att valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning varierar beroende på vilken typ av svårigheter man har, men även beroende på graden av svårighet som funktionsnedsättningen medför.

Stora svårigheter eller att inte kunna alls leder till ett lägre valdeltagande för flera indikatorer som mäts i ULF; syn, rörelseförmåga, minne och koncentration samt kommunikation. Att enbart uppge vissa svårigheter påverkar inte signifikant valdeltagandet när svårigheterna gäller att höra eller gå.

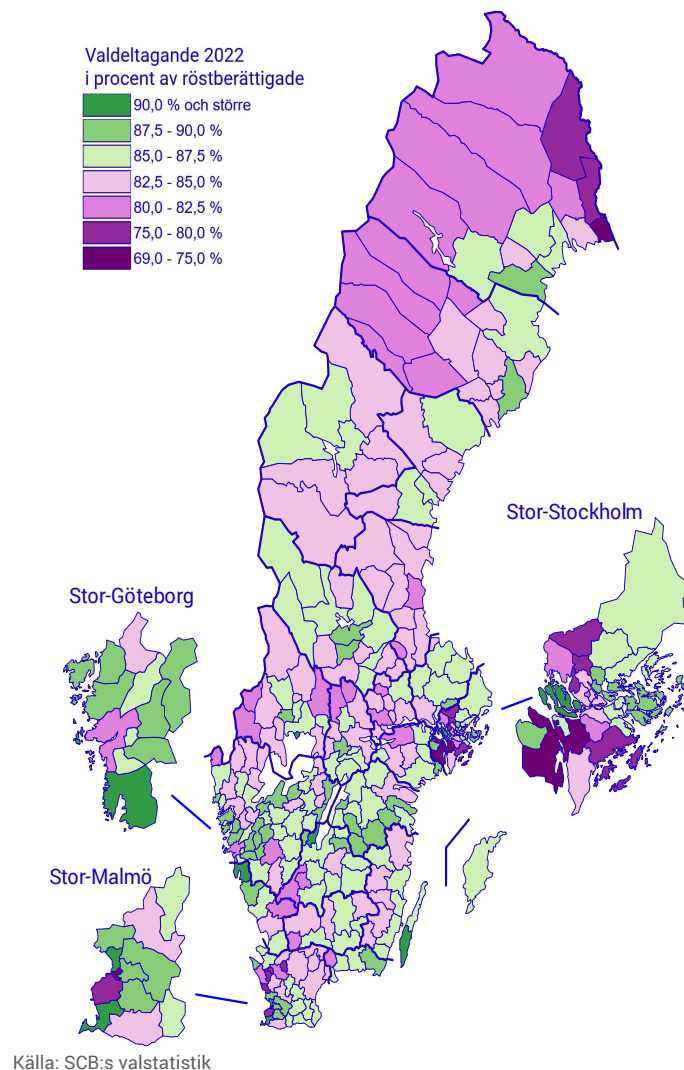
Eftersom vissa av dessa svårigheter förekommer i större utsträckning bland personer 65 år och äldre, där även valdeltagandet är lägre, har även gruppen 18–64 år studerats. För syn och rörelseförmåga blir antalen med stora svårigheter i grupperna för små för att användas till skattningar av valdeltagande. För indikatorn att ta hand om sig själv gäller att det signifikant lägre valdeltagandet för personer med vissa svårigheter att ta hand om sig själv kvarstår när enbart gruppen 18–64 år studeras.

8. Valdeltagandets geografi

Hittills har fokus i rapporten legat på att studera valdeltagandet i olika grupper av de röstberättigade, det vill säga valdeltagandet utifrån individers demografiska och socioekonomiska egenskaper. I detta kapitel flyttas fokus till valdeltagandets rumsliga variation genom att studera hur valdeltagandet ser ut i olika delar av landet. I avrapporteringen av ett annat av SCB:s uppdrag finns fler och djupare analyser av valdeltagandet bland utrikes födda och andra aspekter. (Regeringsbeslut JU2022/03548)

Genom röstsammanräkningen är valdeltagandet känt i olika geografiska områden ända ned till valdistrikt, som är de minsta geografiska områdena i valsammanhang. Här analyseras valdeltagandet först efter kommun, sedan kommungrupp och avslutningsvis efter valdistrikt.

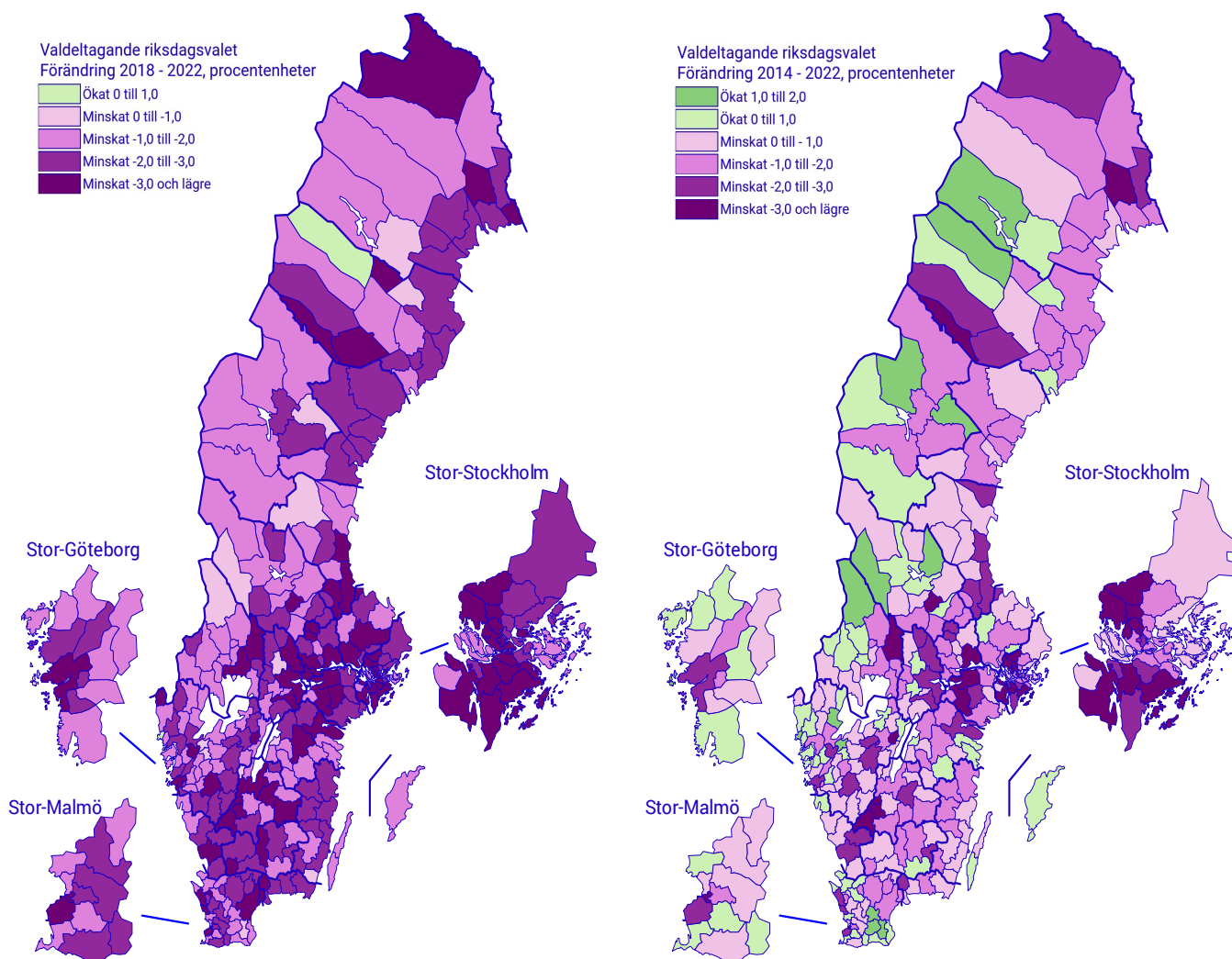
Diagram 8.1. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter kommun

Kommuner

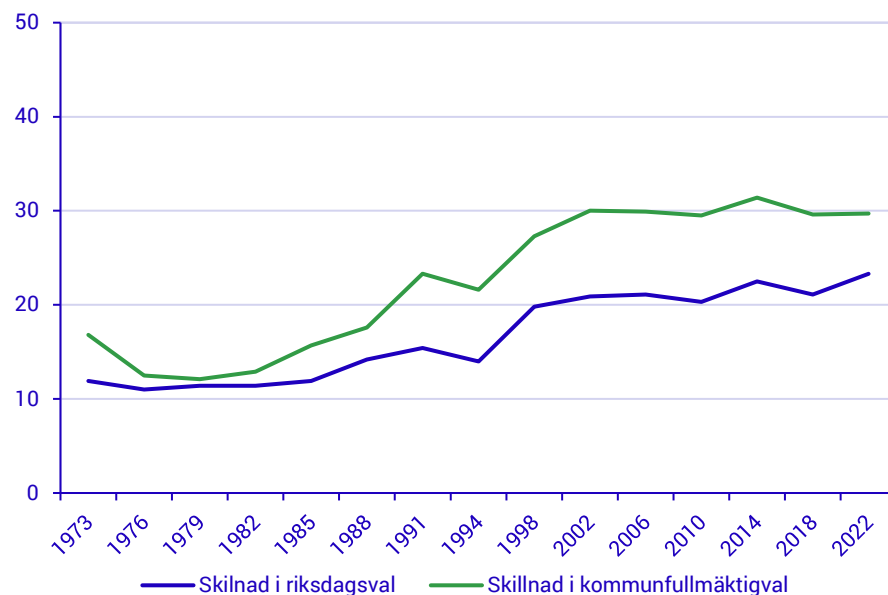
Högst valdeltagande hade Lomma kommun i såväl riksdagsvalet som kommunfullmäktigvalet, 92 respektive 91 procent av de röstberättigade valde att delta. I Haparanda deltog de röstberättigade i lägst omfattning i såväl riksdags- som kommunfullmäktigvalet 2022; 69 procent av de röstberättigade röstade i riksdagsvalet och knappt 62 procent röstade i kommunfullmäktigvalet. Femtio år tillbaka i tiden var skillnaderna i valdeltagande mellan olika kommuner mindre. I 1976 års riksdagsval, då valdeltagandet nådde sin hittills högsta nivå, var andelen röstande över 85 procent i landets samtliga kommuner. Även då var valdeltagandet högst i Lomma (96 procent), lägst var valdeltagandet i Jokkmokk (85 procent). Skillnaden mellan den kommun som hade högst respektive lägst valdeltagande var 11 procentenheter 1976. Skillnaden har ökat sedan dess, i 2022 års val var den mer än dubbelt så stor; 23 procentenheter. Skillnaderna är ännu större i kommunfullmäktigvalen, i de två senaste valen har den varit omkring 30 procentenheter.

Diagram 8.2. Förändring i valdeltagande efter kommun, 2022 jämfört med 2018 (till vänster) och 2022 jämfört med 2014 (till höger)

Källa: SCB:s valstatistik

Diagram 8.3. Skillnad mellan de kommun med högst respektive lägst valdeltagande i riksdagsval och kommunfullmäktigval 1973–2022. Procentenheter

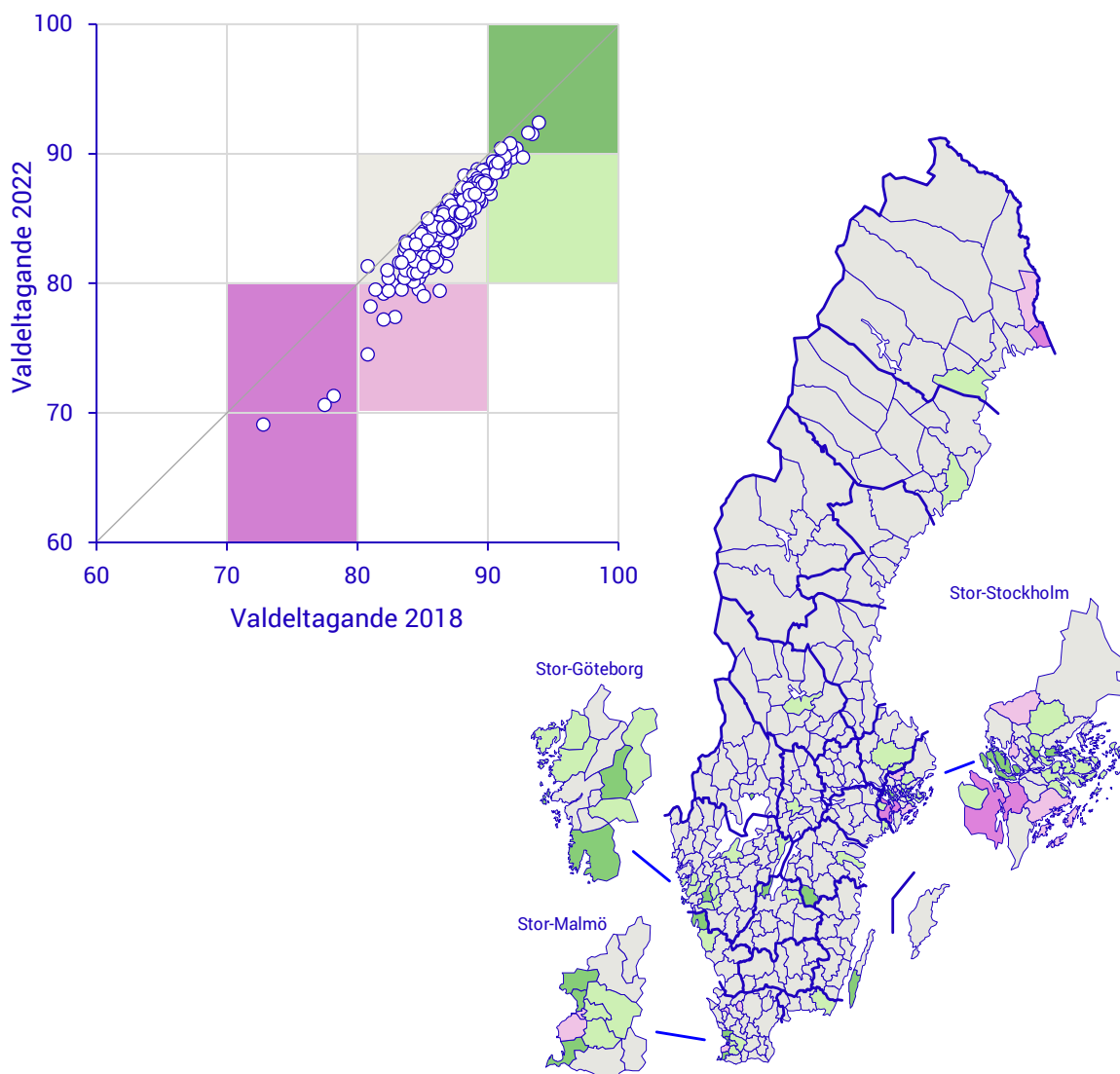

Källa: SCB:s valstatistik

Valdeltagandet i riksdagsvalet minskade i nära samtliga kommuner i 2022 års val jämfört med 2018. I endast två kommuner syntes ingen nedgång i valdeltagande. Den ena är Sorsele där valdeltagandet ökade med en halv procentenhet till drygt 81 procent, den andra är Sotenäs där valdeltagandet ökade en tiondels procentenhet till drygt 88 procent. I övriga 288 av landets kommuner sjönk valdeltagandet; mellan en halv och 7 procentenheter. De största nedgångarna i valdeltagande, 7 procentenheter, ägde rum i kommunerna Botkyrka, Södertälje och Järfälla. Valdeltagandet minskade mest i kommuner som redan hade ett jämförelsevis lågt valdeltagande i 2018 års val. När kommunerna grupperas i tio grupper baserat på vilket valdeltagande de hade i riksdagsvalet 2018 framgår också att minskningen var större i de kommuner som hade lägre valdeltagande i föregående val (SCB, 2023).

I diagram 8.4 illustreras valdeltagandet i olika kommuner i 2018 och 2022 års riksdagsval genom ett så kallat punktdiagram. De två axlarna i diagrammet avser nivån på valdeltagandet i respektive val och varje punkt motsvarar en kommun. Den diagonala linjen visar den linje där punkterna skulle ligga om kommunen haft samma valdeltagande vid båda valtillfällena. Alla punkter till vänster om linjen motsvarar kommuner där andelen röstande är högre i riksdagsvalet 2022 än i valet 2018. Ju större avstånd från den linjen, desto större är skillnaden mellan de två valen. På motsvarande sätt representerar punkter till höger om den diagonala linjen kommuner där valdeltagandet är större i 2018 års val än 2022 års val. Färgmarkeringen av kommuner i diagrammet visas även på en karta.

Diagram 8.4. Valdeltagande i 2018 och 2022 års riksdagsval efter kommun. Procent

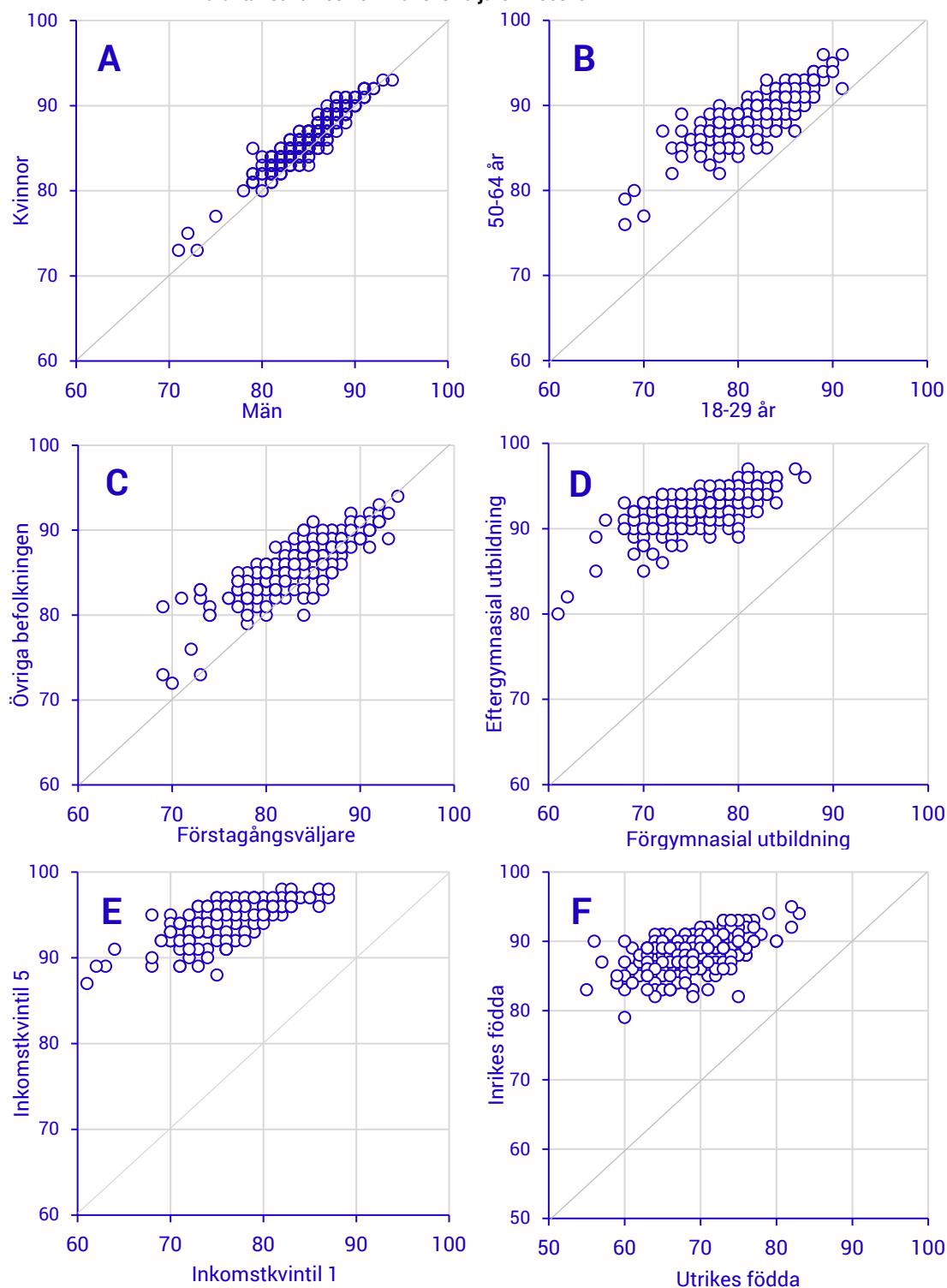

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar en av Sveriges 290 kommuner

När man studerar valdeltagandet i riksdagsvalet 2022 i landets 290 kommuner kan man se att kvinnors högre valdeltagande som redan konstaterats gälla i befolkningen, även gäller i drygt 7 av 10 kommuner. I ett 80-tal kommuner är förhållandet det omvända. På motsvarande sätt kan skillnader i valdeltagande studeras mellan unga, 18–29 år, och övriga åldrar på kommunnivå och det visar sig då också att unga röstar i lägre grad än övriga i de flesta kommuner. För samtliga kommuner gäller att inrikes födda röstar i större utsträckning än utrikes födda. Hur stor skillnaderna är mellan grupperna varierar dock mellan kommunerna. Nedan visas spridningen för valdeltagandet på ett antal olika egenskaper för landets 290 kommuner.

Diagram 8.5A-F. Valdeltagande i 2022 års riksdagsval per kommun, efter demografiska karaktäristika hos kommunens väljare. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

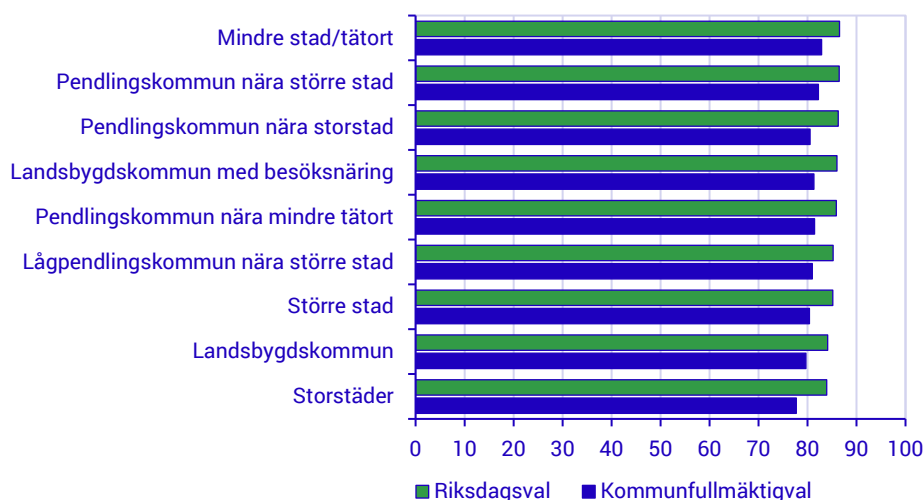
Kommentar: En punkt representerar en kommun. Panel A visar valdeltagandet bland kvinnor plottat mot valdeltagandet bland män i respektive kommun, Panel B visar valdeltagandet i två åldersgrupper plottat mot varandra i respektive kommun, Panel C visar förstagångsväljares valdeltagande plottat mot övriga befolkningens valdeltagande i respektive kommun, Panel D visar två utbildningsgruppers valdeltagande plottat mot varandra i respektive kommun, Panel E visar valdeltagandet i högsta och lägsta inkomstkvintilerna plottade mot varandra i respektive kommun och Panel F visar valdeltagandet bland inrikes och utrikes födda plottade mot varandra. Observera att skalan går från 60 till 100 procent i diagram A-E, och från 50 till 100 procent i diagram F.

Kommungrupper

För att undersöka vad som gör att valdeltagandet skiljer mellan kommuner grupperas kommunerna utifrån vissa egenskaper. Här används Sveriges Kommuner och Regioners kommungruppsindelning. Den delar in kommuner i nio olika grupper efter befolkningsstorlek och näringsstruktur.²⁶

Som framgår av resultaten är det inga stora skillnader i valdeltagande mellan kommungrupperna. För såväl riksdagsvalet som kommunfullmäktigvalen var valdeltagandet som högst i kommungruppen *Mindre stad/tätort*, 87 respektive 83 procent medan det var som lägst i *Storstäder*, där 84 respektive 78 procent röstade. För riksdagsvalet innebär det en skillnad på knappt tre procentenheter mellan kommungruppen med högst respektive lägst valdeltagande. För kommunfullmäktigvalen är skillnaden något större, drygt fem procentenheter.

Diagram 8.6. Valdeltagande i 2022 års riksdagsval respektive kommunfullmäktigval efter kommungrupp. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Det är inga större skillnader i valdeltagande mellan män och kvinnor oavsett kommungrupp. Då valdeltagande i kommungrupperna studeras efter ålder framträder vissa skillnader i valdeltagandet mellan personer 18–29 år och övriga åldrar. Minst är skillnaden mellan åldersgrupperna i storstäder medan den är som störst i landsbygdskommuner och lågpendlingskommun nära större stad. För inrikes och utrikes födda är förhållandet omvänt – skillnaderna i valdeltagande mellan grupperna är som störst i storstäder och större städer och som minst i landsbygdskommuner. I ett annat regeringsuppdrag studerar SCB valdeltagandet utifrån ett integrations- och segregationsperspektiv. (JU2022/03548) I

²⁶ SKR:s kommungruppsindelning 2017 med uppdatering 2023.

avrapporteringen av det uppdraget finns fler och djupare analyser av valdeltagandets geografiska aspekter.

Valdeltagande i olika valdistrikt

På samma sätt som det finns skäl att aggregera kommuner till kommungrupper kan det finnas anledning att disaggregera dem och studera de delar som bygger upp kommunerna. I valsammanhang är valdistrikten den minsta geografiska område och de brukar bestå av mellan 1 000 och 2 000 röstberättigade. I valet 2022 fanns det 6 264 valdistrikt. Svenska kommuner har i snitt runt 22 distrikt men antalet varierar från ett enda i Bjurholm till 592 i Stockholms stad.

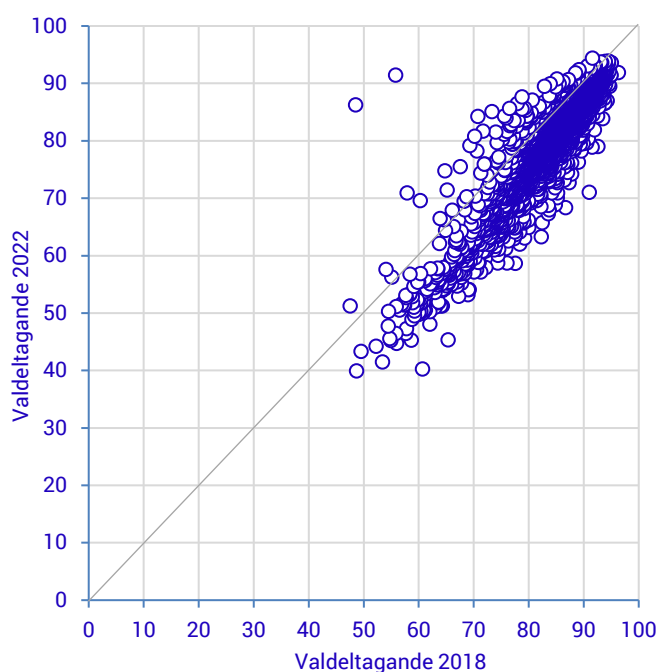
Det bör sägas att ett problem med att studera valdeltagande efter valdistrikt är dock att alla röster inte räknas på valdistriktsnivå. En del röster, framför allt sent avgivna förtidsröster, hinner inte distribueras ut till vallokaler, utan tas i stället med i den så kallade onsdagsräkningen. Dessa röster redovisas inte efter valdistrikt då det skulle kunna röja valhemligheten. Detta innebär att valdeltagandet i viss mån underskattas för i stort sett alla valdistrikt. I vissa kommuner väljer man att inte distribuera ut alla förtidsröster till valdistrikt för att säkerställa att tillräckligt många röster tillkommer i onsdagsräkningen för att valhemligheten inte ska riskera att röjas. I de analyser som görs bör fokus därför riktas på generella mönster snarare än enskilda avvikande punkter.

Om man ser till hela riket var det stora skillnader i valdeltagandet mellan distrikt med högt respektive lågt valdeltagande. I nästan 500 distrikt uppgick valdeltagandet till 90 procent eller mer. Allra högst var valdeltagandet i valdistriktet "Ältadalen, Södra Hedvigslund" i Nacka kommun där 95 procent röstade. Samtidigt fanns det 27 distrikt där andelen röstande understeg 50 procent. Vilket kan jämföras mot fyra distrikt i riksdagsvalet 2018. Lägst var valdeltagandet i 2022 års riksdagsval, 40 procent, i valdistriktet "Södertälje 55 Ronna norra" i Södertälje kommun. Det betyder att deltagandet i valet var mer än dubbelt så högt i valdistriktet med det högsta jämfört med det lägsta valdeltagandet.

Det finns också stora skillnader i valdeltagande mellan valdistrikt inom en och samma kommun. I riksdagsvalet 2022 är det tio kommuner där variationen mellan distrikten med lägst respektive högst valdeltagande överstiger 40 procentenheter. Bland dessa hittas våra största städer Stockholm, Göteborg och Malmö. Stort variation syns för Stockholm på 53 procentenheter. Ser man till kommunfullmäktigvalen är skillnaderna ännu större och variation mellan distrikten på 40 procentenheter eller med finns för 25 kommuner, varav nio kommuner med en skillnad på över 50 procentenheter. Också här är variationen störst för Stockholm med 58 procentenheters skillnad mellan distrikten med lägst respektive högst valdeltagande.

Det är intressant att jämföra valdeltagandet i 2022 års riksdagsval med valet 2018 även på distriktsnivå. För riksdagsvalet 2022 har Valmyndigheten bedömt att 4 153 av de 6 264 valdistrikten är jämförbara mot 2018 års val²⁷. Valdeltagandet minskade i nio av tio av de jämförbara distrikten. Minskningen är betydligt större i de valdistrikt som redan hade ett lågt valdeltagande 2018. I de 10 procent av valdistrikten med lägst valdeltagande 2018 blev valdeltagandet drygt sex procentenheter lägre 2022, vilket kan jämföras med drygt två procentenheter i de valdistrikt som hade högst valdeltagande 2018.

Diagram 8.7. Valdeltagande i 2018 och 2022 års riksdagsval efter valdistrikt bland jämförbara distrikt. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar ett av 6 264 valdistrikt. I valdistrikt till vänster om diagonalen är valdeltagandet högre 2022 än 2018. I valdistrikt till höger om diagonalen är valdeltagandet lägre 2022 än 2018.

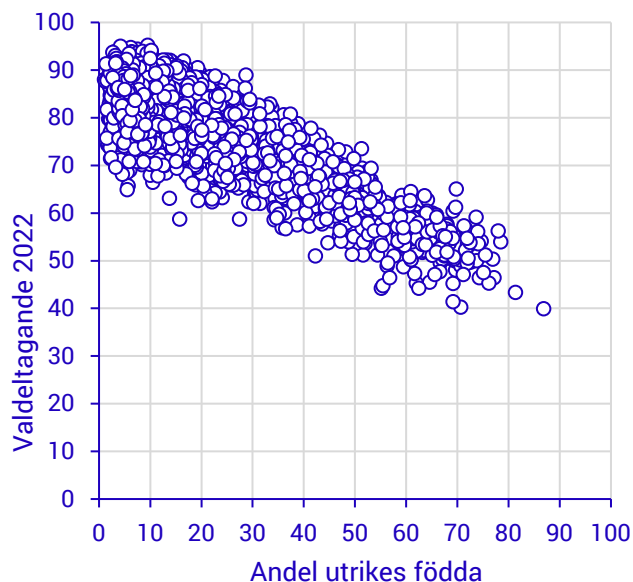
Cirka 460 av valdistrikt hade ett högre valdeltagande 2022 jämfört med 2018. Men de allra flesta jämförbara valdistrikt, drygt 3 700, hade ett lägre valdeltagande 2022 jämfört med 2018. Eftersom de sent inkomna förtidsrösterna inte räknas i valdistrikten kan förändringar i hur många sådana röster som exkluderas få relativt stor påverkan för enskilda valdistrikt mellan två val. Totalt underskattas valdeltagandet i

²⁷ Distrikt har markerats som jämförbart om gränserna förändrats så att antalet röstberättigade som påverkats av ändringen bedömts motsvara högst 5 procent av distriktets röstberättigade invånare 2018. Av dessa har 3 970 valdistrikt en oförändrad valdistriktskod.

valdistrikten med ungefär tre procentenheter, vilket är på samma nivå som vid föregående val.

Mot bakgrund av de analyser som redovisats i tidigare kapitel avseende hur valdeltagandet skiljer sig åt i olika befolkningsgrupper undersöks här valdistriktens befolkningssammansättning. Nedan studeras distrikten utifrån andelen utrikes födda, andelen utländska medborgare, medelinkomst och andelen med eftergymnasial utbildning. Det finns ett tydligt samband mellan andelen utrikes födda i ett valdistrikt och valdeltagandet. I nio av de tio valdistrikt med lägst valdeltagande var över hälften av de röstberättigade utrikes födda. Om man ser till de 296 valdistrikt i riksdagsvalet 2022 med över hälften utrikes födda bland de röstberättigade var valdeltagandet inte över 75 procent i något av dem. Och i 258 av distrikten var andelen röstande under 60 procent.

Diagram 8.8. Valdeltagande i 2022 års riksdagsval i valdistrikt efter andel utrikes födda. Procent

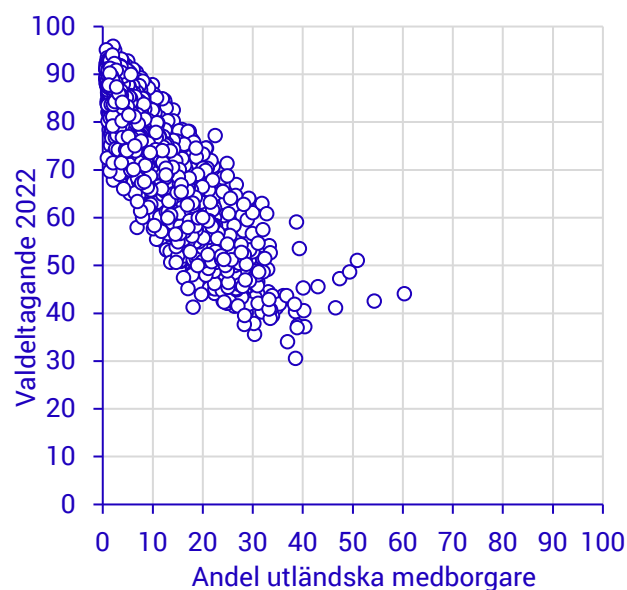

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar ett av 6 264 valdistrikt.

För kommunfullmäktigvalen 2022 understeg valdeltagandet 50 procent i 141 valdistrikt och i 123 av dessa utgjordes de röstberättigade mer än 65 procent av utrikes födda. Om medborgarskap studeras istället för födelseland blir mönstret ännu tydligare, se diagram 8.9.

Diagram 8.9. Valdeltagande i 2022 års kommunfullmäktigval i valdistrikt efter andel utländska medborgare. Procent

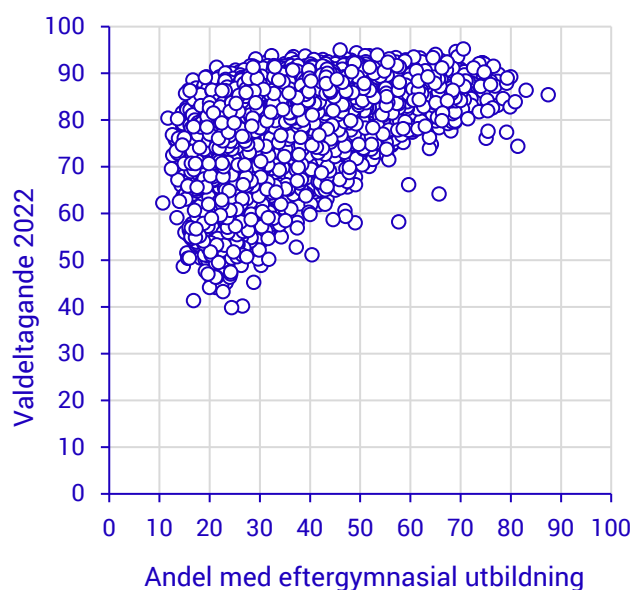

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar ett av 6 264 valdistrikt.

Samma tydliga mönster framträder dock inte när distrikten studeras utifrån utbildningsnivå. Ett högt valdeltagande noteras i distrikt oavsett andel med eftergymnasial utbildning. Däremot har inte distrikten med hög andel personer med eftergymnasial utbildning ett lågt valdeltagande, se diagram 8.10. Något tydligare blir sambanden när valdeltagande studeras tillsammans med medelinkomsten i distrikten, se diagram 8.11.

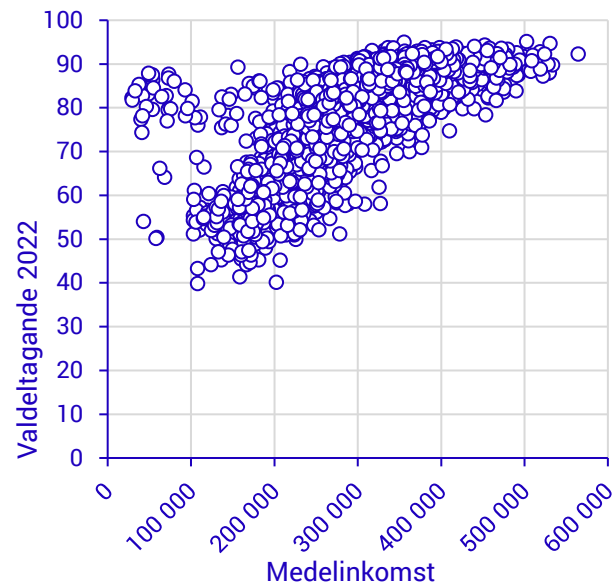
Diagram 8.10. Valdeltagande i 2022 års riksdagsval i valdistrikt efter andel med eftergymnasial utbildning. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar ett av 6 264 valdistrikt.

Diagram 8.11. Valdeltagande i 2022 års riksdagsval i valdistrikt efter medelinkomst. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar ett av 6 264 valdistrikt.

I det här kapitlet konstateras att valdeltagandet skiljer sig åt efter olika geografiska enheter. De största skillnaderna i valdeltagande finns för den minsta geografiska enheten, valdistrikten. Här framträder det även att de egenskaper hos individer som konstaterats påverka valdeltagandet så som födelseland, medborgarskap, utbildning och inkomst hos den röstberättigade befolkningen även kan studeras som egenskaper hos valdistrikten.

9. Valdeltagande 2018 och 2022

I detta kapitel analyseras valdeltagandet i riksdagsvalet 2022 efter om man röstat eller inte röstat i riksdagsvalet 2018, efter olika indelningar. I detta avsnitt analyseras endast de som var röstberättigade vid båda valtillfällena och folkbokförda i Sverige. Det betyder att beräkningar av valdeltagande i detta kapitel inte överensstämmer med uppgifter som publiceras på andra ställen, varken i denna rapport eller i andra publiceringar.

Det är inte samma personer som är röstberättigade i de båda riksdagsvalen. 350 000 av de som var röstberättigade 2018 har avlidit, 65 procent av dem röstade 2018. Samtidigt är det drygt 439 000 som fyllt 18 år och 218 000 som blivit nya svenska medborgare. Av de som fyllt 18 år röstade 83 procent av de boende i Sverige och 20 procent av de boende utomlands i valet 2022. Av de som blivit nya svenska medborgare sedan valet 2018 röstade 61 procent av de boende i Sverige och 17 procent av de boende utomlands.

Tabell 9.1. Antal personer i olika grupper vid riksdagsvalet 2018 och riksdagsvalet 2022

		2022					
2018		Röstberättigad folkbokförd i Sverige		Med i röstlängden, boende utomlands			
		Röstade	Röstade inte	Röstade	Röstade inte	Övriga borta	Avlidit
Röst-berättigad folkbokförd i Sverige	Röstade	5 685 000	471 000	14 000	14 000	1 000	232 000
	Röstade inte	245 000	469 000	2 000	17 000	1 000	123 000
Med i röst-längden, boende utomlands	Röstade	12 000	1 000	29 000	17 000	5 000	0
	Röstade inte	7 000	5 000	7 000	56 000	24 000	0
Ej röst-berättigad	Under 18 år	358 000	71 000	1 000	5 000		
	Andra nya	124 000	80 000	2 000	11 000		

Kommentar: I tabellen ingår endast de som inte är bortfall i något av valen. Det medför att antalet inte överensstämmer exakt med övriga uppgifter i rapporten om röstberättigade och röstande.

Den fortsatta analysen utgår från de personer som var röstberättigade och folkbokförda i Sverige vid båda riksdagsvalen, dvs. de 6 870 000 individerna i det markerade övre vänstra hörnet i tabell 9.1.

Absolut flest personer; 5,7 miljoner, röstade både 2018 och 2022 och färre än en halv miljon röstade inte i något av valen. 245 000 som inte

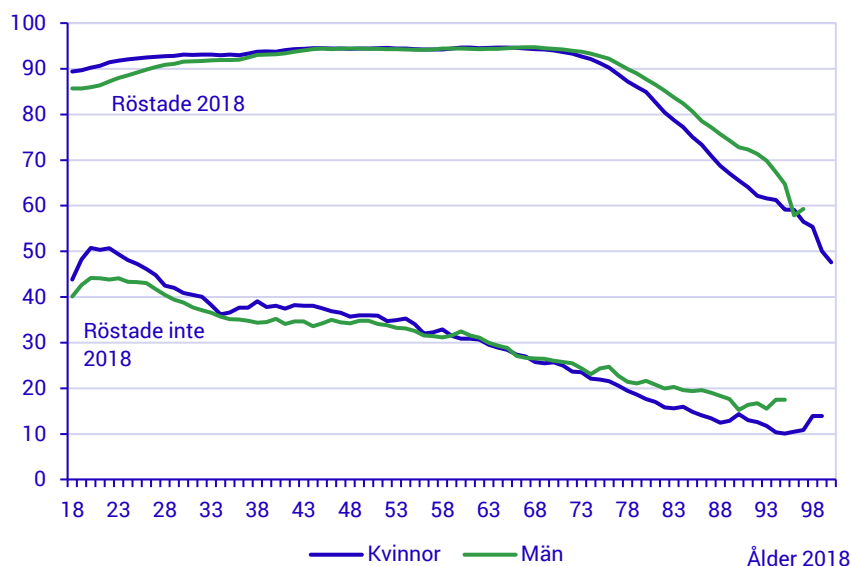
röstade 2018 valde att rösta 2022 och det var nästan dubbelt så många, 471 000, som röstade 2018 men inte röstade 2022.

Valdeltagande 2018 och 2022 i olika grupper

I diagram 9.1 visas valdeltagandet 2022 efter ålder för de som röstade respektive inte röstade 2018. I alla åldrar var valdeltagandet betydligt högre 2022 för de som röstade 2018 än för de som inte röstade 2018. Av de som röstade 2018 var valdeltagandet 2022 94 procent eller högre i åldrarna 42–72 år 2018 (dvs. de var 46–76 år 2022). I yngre och äldre åldrar var valdeltagandet lägre.

I de yngre åldrarna är valdeltagandet 2022 högre för kvinnor än för män. I de äldre åldrarna är det tvärtom, valdeltagandet är lägre bland kvinnor än män. Mönstret är detsamma, både för de som röstade 2018 och för de som inte röstade 2018.

Diagram 9.1. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter valdeltagande i riksdagsvalet 2018 efter ålder. Kvinnor och män. Procent

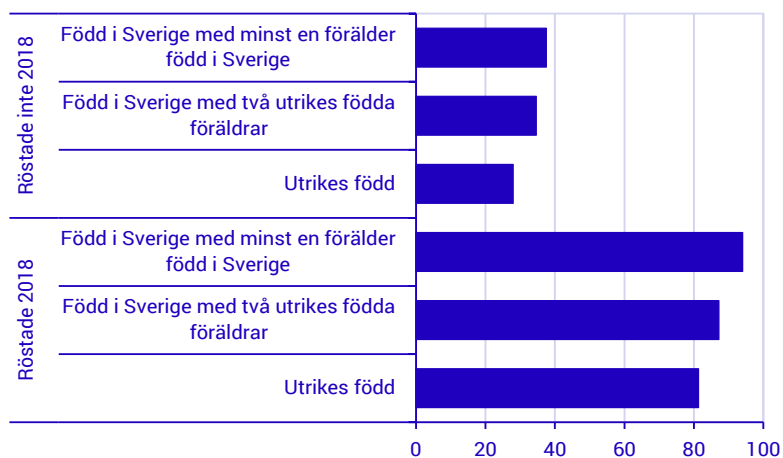
Källa: SCB:s valstatistik

Kommentar: Diagrammet visar glidande medelvärde över tre åldrar

Av de som var förstagångsväljare år 2018 och röstade 2018 så röstade 90 procent av kvinnorna och 86 procent av männen en andra gång. Av de förstagångsväljare som inte röstade 2018 så röstade 49 procent av kvinnorna och 43 procent av männen 2022. Valdeltagandet i den här gruppen var 87 procent 2018 och en procentenhet högre, 88 procent år 2022.

Födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige röstade i större utsträckning i valet 2022 än personer födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar, vilka i sin tur röstade i större utsträckning än personer som själva är födda utomlands, se diagram 9.2. Det gäller både bland de som röstade 2018 och de som inte röstade 2022. Det mönster för kvinnor och män som syns i diagram 9.1 är detsamma oavsett bakgrund.

Diagram 9.2. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter valdeltagande i riksdagsvalet 2018 och bakgrund. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

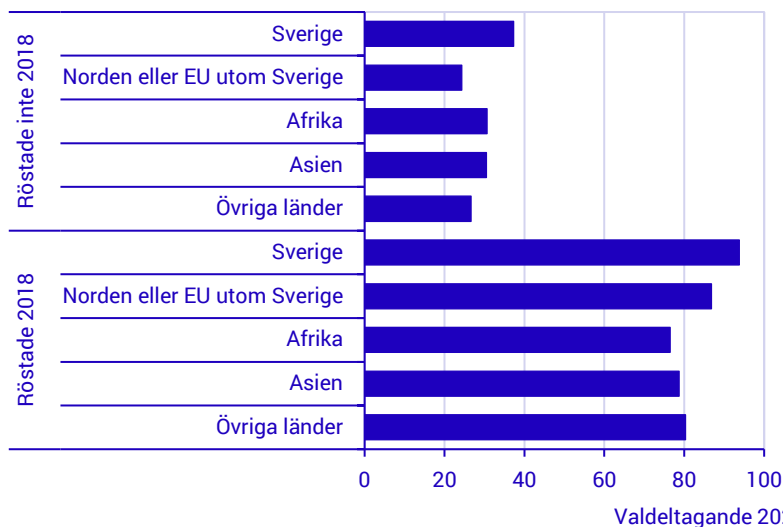
Valdeltagande 2022

Analyseras valdeltagandet utifrån födelseland så röstade 94 procent i valet 2022 av de födda i Sverige som också röstade 2018. Av de födda i Sverige som inte röstade 2018 så röstade 37 procent 2022.

Av de födda i Norden eller EU som röstade 2018 röstade 87 procent 2022 vilket är näst högst av de grupper som redovisas här. Men av de som inte röstade 2018 så hade födda i Norden eller EU lägst valdeltagande 2022.

Valdeltagandet bland personer födda i Afrika och Asien är på liknande nivå. Av de som röstade 2018 valde 76 respektive 79 procent att rösta också 2022, och av de som inte röstade 2018 så valde 30 procent att rösta 2022.

Diagram 9.3. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter valdeltagande i riksdagsvalet 2018 och födelselandsgrupp. Procent

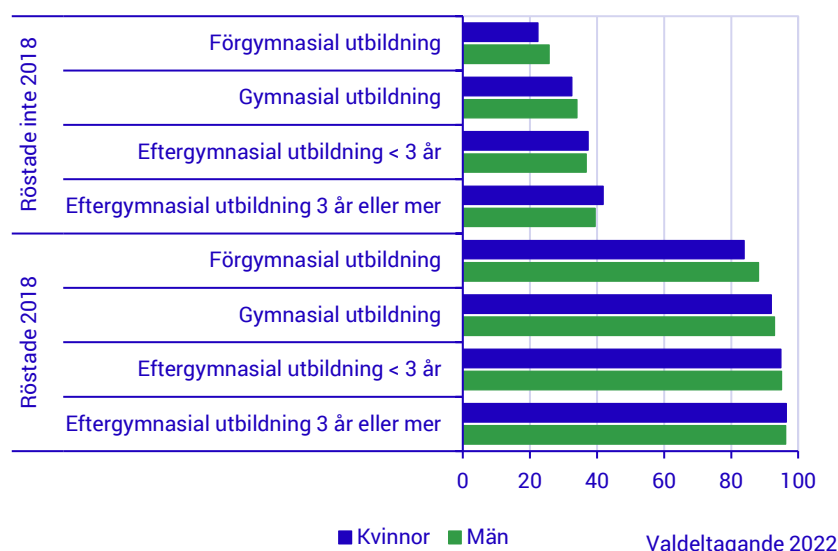
Källa: SCB:s valstatistik

Valdeltagande 2022

Kommentar: I gruppen övriga länder ingår länder i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien

Utbildning är något som kan ändras med tid, men det är ovanligt att utbildningsnivån höjs efter 30 års ålder²⁸. I diagram 9.4 visas valdeltagandet 2022 i 4 olika utbildningsnivåer. Det är en tydlig gradient, ju längre utbildning desto högre valdeltagande 2022, oavsett om man röstade eller inte röstade 2018. Skillnaden är något större mellan de med förgymnasial utbildning och andra utbildningsnivåer och i gruppen med förgymnasial utbildning är det också störst skillnad mellan kvinnor och män. För de som röstade 2018 och har en eftergymnasial utbildning är det ingen skillnad mellan kvinnor och män.

Diagram 9.4. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter valdeltagande i riksdagsvalet 2018 och utbildningsnivå 2018. Personer 30 år och äldre 2018. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Valdeltagande 2018 och 2022 efter förändringar i livet

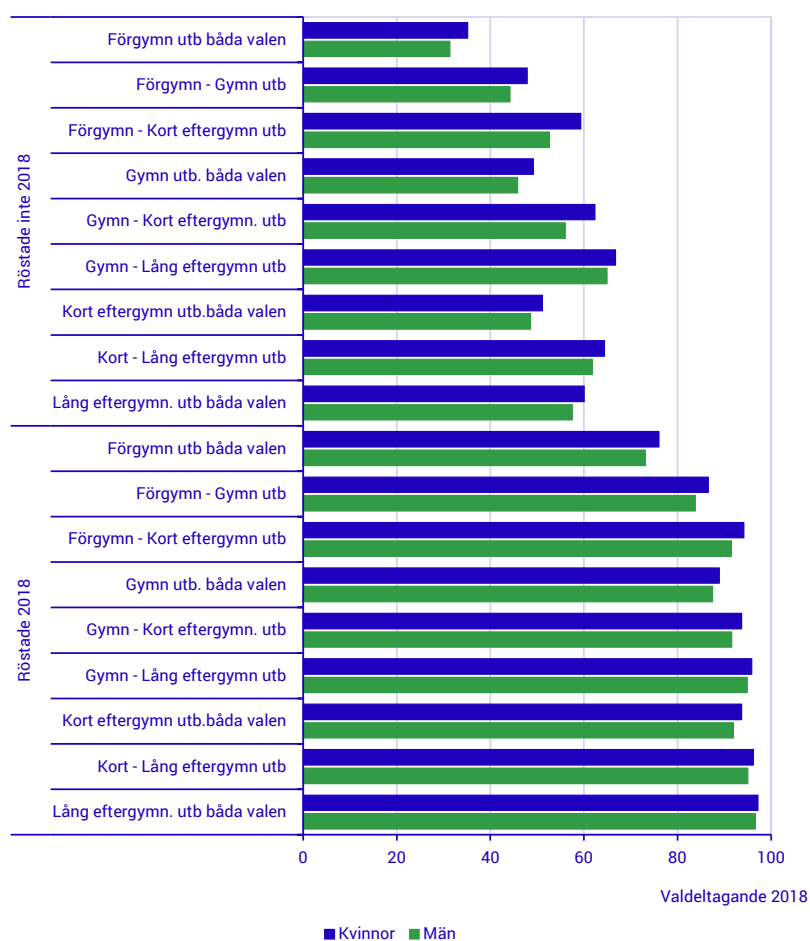
För personer under 30 år är det betydligt vanligare att ha bytt utbildningsnivå. För denna åldersgrupp visas i diagram 9.5 valdeltagandet efter om man bytt utbildningsnivå mellan valen. De som inte röstade 2018 och har höjt sin utbildningsnivå röstade i större utsträckning än de som inte vidareutbildat sig. Det är särskilt kvinnor som röstar i större utsträckning i nästan alla grupper, men i dessa åldrar är det fler kvinnor än män som röstar överlag. Här är det också en tydlig gradient att valdeltagandet är högre ju längre utbildning man har. Men det finns ett undantag, de som inte röstade 2018 och har bytt från gymnasial eller kortare eftergymnasial utbildning hade högre valdeltagande 2022 än de som redan hade en längre eftergymnasial utbildning 2018.

²⁸ I detta material är det 1,6 procent som bytt utbildningsnivå efter 30 års ålder om man bortser från de som bytt från okänd eller uppgift saknas.

Förutom att titta på skillnader i valdeltagande mellan 2018 och 2022 års riksdagsval i olika grupper i befolkningen går det att beskriva valdeltagandet efter olika händelser som inträffat i livet mellan 2018 och 2022 års val.

Att byta utbildningsnivå har en större påverkan på valdeltagandet 2022 för de som inte röstade 2018 än för de som röstade 2018.

Diagram 9.5. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter valdeltagande i riksdagsvalet 2018, utbildningsnivå 2018 och 2022. Kvinnor och män. Personer yngre än 30 år 2018. Procent

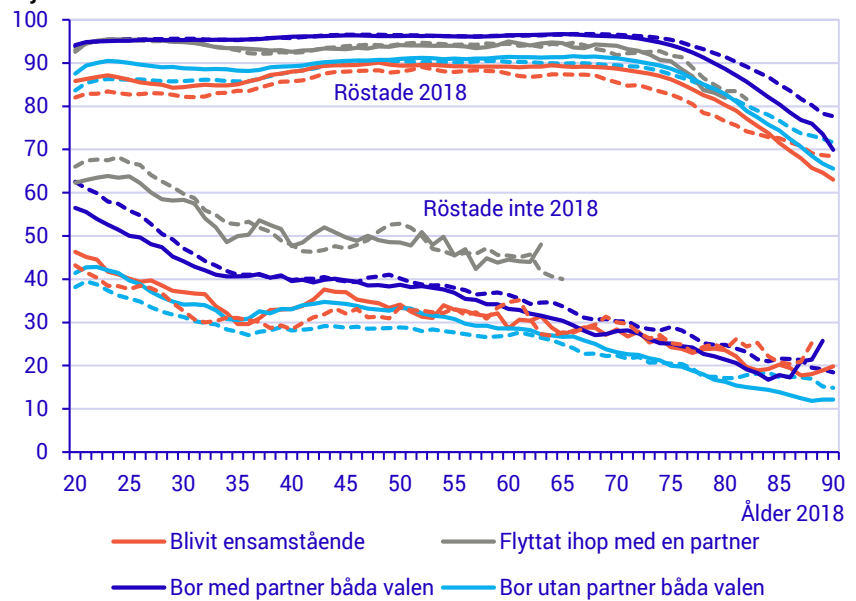

Källa: SCB:s valstatistik

Att bo med eller utan partner påverkar också valdeltagandet. Här jämförs boendesituationen i december 2018 med september 2022 enligt hushållsregistret. De som röstade 2018 och bor med en partner både 2018 och 2022 röstade i störst utsträckning 2022; i de flesta åldrar var valdeltagandet över 95 procent, och förutom i de äldre åldrarna är det ingen skillnad mellan kvinnor och män. Män som röstade och bodde med en partner 2018 och bodde utan partner 2022 är den grupp som i minst utsträckning röstade 2022. Att bli ensamstående hade större effekt på männen än på kvinnorna.

Att flytta ihop med en partner har störst påverkan på röstbenägenheten för de som inte röstade 2018. I åldrarna under 40 år är det större skillnader i de olika grupperna bland de som inte röstade 2018 än bland de som röstade 2018.

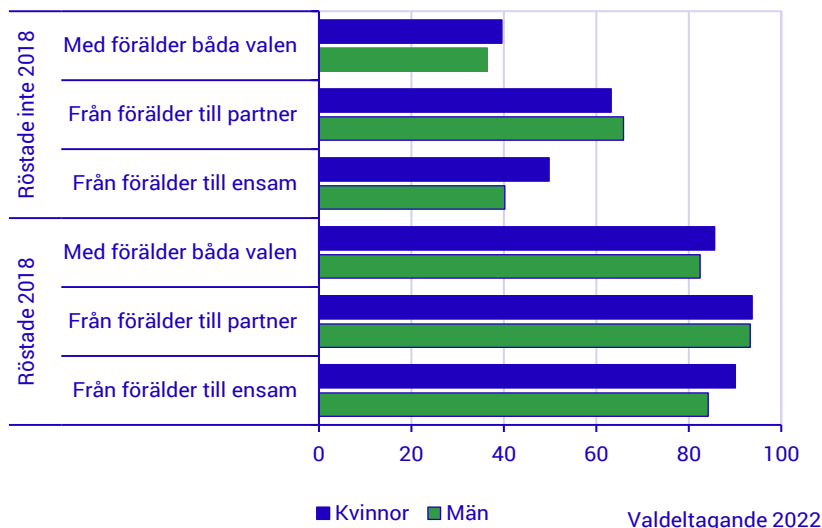
Diagram 9.6. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter valdeltagande i riksdagsvalet 2018, förändrad familjesituation och ålder 2018. Heldragen linje är kvinnor och streckad linje är män. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

För yngre personer kan flytten från föräldrahemmet ha betydelse. De som lämnat föräldrahemmet och 2022 bodde tillsammans med en partner röstade i störst utsträckning 2022 oavsett om de röstade eller inte röstade 2018. De som bor kvar hemma hos sina föräldrar valde i minst utsträckning att rösta 2022. Skillnaderna i andelen som röstade 2022 är större bland de som inte röstade 2018 än bland de som röstade.

Diagram 9.7. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter valdeltagande i riksdagsvalet 2018, efter boendesituation och kön. Personer boende med föräldrar 2018 och 24 år eller yngre 2018. Procent.

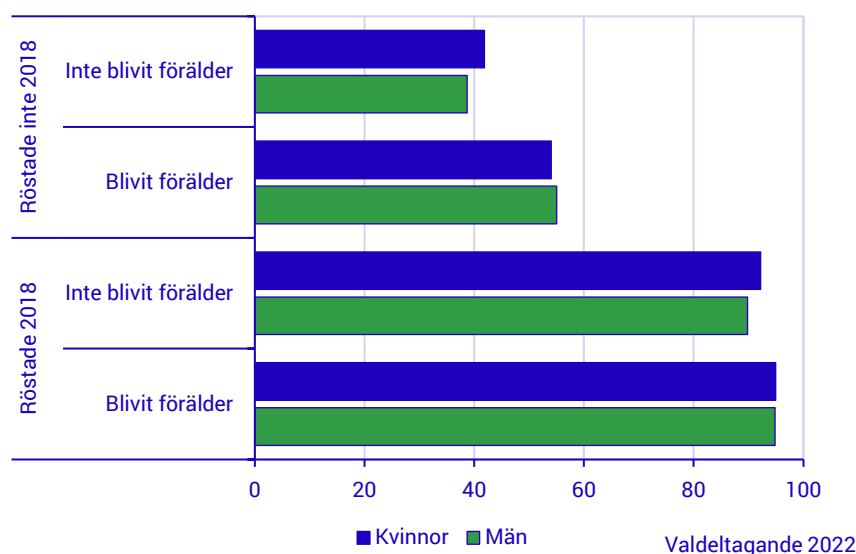

Källa: SCB:s valstatistik

Att bli förälder påverkar också valdeltagandet, främst för de som inte röstade 2018. De som här klassas som blivit föräldrar är de som fått sitt första barn mellan valdagen 2018 och valdagen 2022, och alla andra klassas som inte blivit förälder. I denna senare grupp ingår således både de som är barnlösa och de som redan hade barn på valdagen 2018.

Både bland de som röstade 2018 och de som inte röstade 2018 är valdeltagandet högre 2022 för de som blivit föräldrar för första gången jämfört med de som inte blivit förälder för första gången. Skillnaderna är större bland de som inte röstade 2018 än bland de som röstade 2018.

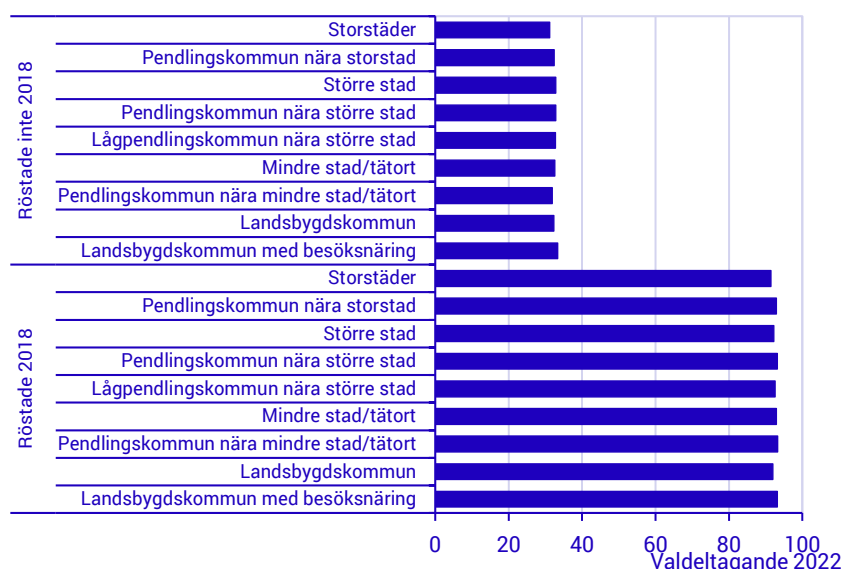
Diagram 9.8. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter valdeltagande i riksdagsvalet 2018, efter om de blivit förstagångsförälder och kön. Personer i åldern 20–39 år 2018. Procent.

Källa: SCB:s valstatistik

När man ser till de som inte bytt kommun är det ingen skillnad på andelen som röstade 2022 efter vilken kommungrupp de bor i. Av de som inte röstade 2018 röstade högst andel 2022, 33 procent i *landsbygdskommuner med besöksnäring* och lägst andel, 31 procent, i *storstäder*. Av de som röstade 2018 röstade högst andel 93 procent i *pendlingskommun nära mindre stad/tätort* och lägst andel, 91 procent, i *storstäder*.

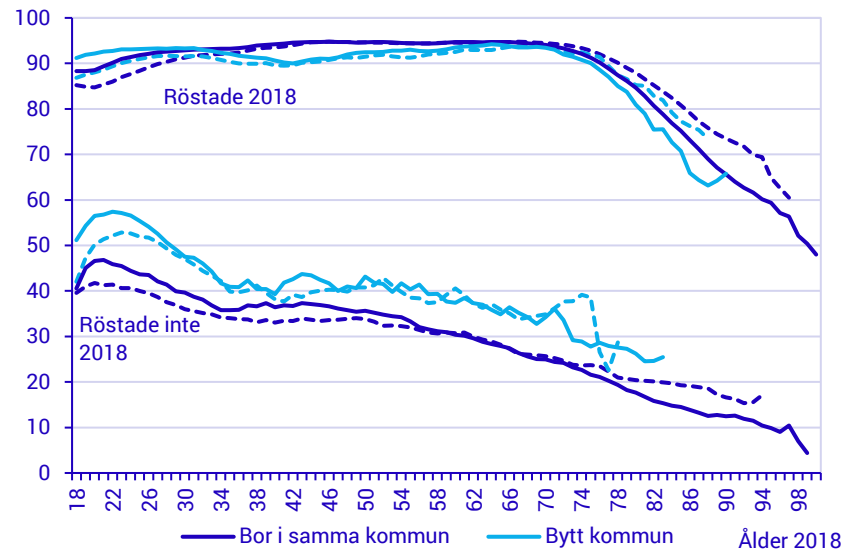
Diagram 9.9. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter valdeltagande i riksdagsvalet 2018 efter SKR:s kommungruppsindelning 2017. Boende i samma kommun 2018 och 2022. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Att flytta och byta kommun påverkar valdeltagandet olika för de som röstade respektive inte röstade 2018. För de som inte röstade 2018 var valdeltagandet högre 2022 för de som bytt kommun jämfört med de som inte bytt kommun och samma mönster kan man se för de unga som röstade 2018. Det kan finnas ett samband med att man flyttat för att bo med en partner eller för att utbilda sig, två händelser som påverkar valdeltagandet. För de i åldrar över 35 år som röstade 2018 påverkar en flytt över en kommungräns att färre röstar 2022 än bland de som inte flyttat.

Diagram 9.10. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter valdeltagande riksdagsvalet 2018 efter om man bytt kommun eller inte och ålder 2018. Heldragen linje är kvinnor och streckad linje är män. Procent

Källa: SCB:s valstatistik

Slutsatser

Ett högt valdeltagande är grundläggande för ett representativt demokratiskt system och är starkt kopplat till dess legitimitet. Rätten att rösta och deltagande i val är själva kärnan i en demokrati. Hur många och vem som röstar är därför viktiga indikatorer på hur den representativa demokratin fungerar. Valdeltagandet i Sverige är högt i en internationell kontext men det finns skillnader mellan olika grupper i befolkningen.

I och med de allmänna valen 2022 bröts trenden med ökat valdeltagande och deltagandet är nu tillbaka till 2010 års nivå. Totalt minskade valdeltagandet med tre procentenheter; i vissa grupper syns nedgången inte alls och i andra grupper är nedgången mer markant och det handlar mestadels om grupper som redan tidigare deltog i mindre utsträckning.

Förstagångsväljare är en grupp för vilka valdeltagandet ökat under de senaste valen och skillnaden i valdeltagande jämfört med övriga befolkningen har minskat. Valdeltagandet minskade i lika stor utsträckning bland förstagångsväljarna som i övriga befolkningen vilket gör att skillnaden mellan dessa grupper inte ökade i riksdagsvalet 2022. Bland förstagångsväljarna varierar valdeltagandet med studieinriktning och egenskaper hos föräldrar. Förstagångsväljare med studieförberedande gymnasieinriktning röstade i högre grad än de som har yrkesförberedande, en skillnad som var mindre 2022 än 2018.

Personer som är födda i ett annat land än Sverige röstar i lägre grad än personer som är födda i Sverige. Jämfört med 2018 års riksdagsval sjönk valdeltagandet i båda grupperna men nedgången var större bland utrikes födda. Denna ökning av skillnaden mellan grupperna i valdeltagande gör att skillnaden är den största som konstaterats för tidsperioden 1991–2022. Utrikes födda som varit i Sverige en längre tid röstar i högre grad än de som varit i Sverige en kortare tid.

Förutom ålder och födelseland kan man för hela gruppen röstberättigade svenska medborgare konstatera att valdeltagandet varierar mellan olika grupper, framför allt sett till socioekonomiska aspekter. Personer som är sammanboende, är sysselsatta, har en eftergymnasial utbildningsnivå eller har hög inkomst röstar i större utsträckning än ensamstående, arbetslösa eller sjuka, med förgymnasial utbildningsnivå eller låg inkomst.

Analysen visar även att det kan finnas hinder mot att utnyttja sin rätt att rösta, då personer med funktionsnedsättning röstar i lägre grad än personer som inte har en funktionsnedsättning. Valdeltagandet varierar både med grad och typ av svårigheter som personen upplever.

Den analys som gjorts avseende valdeltagande vid 2018 och 2022 års riksdagsval av gruppen röstberättigade vid båda valen visar att av de som röstade i 2018 års val även i stor utsträckning röstade i 2022 års val också. Bland de som inte röstade 2018 var valdeltagandet betydligt lägre. Detta gäller samtliga åldrar. Analysen visar även att bland dem som inte röstade i 2018 års val, så är valdeltagandet högre bland röstberättigade som fått sitt första barn, blivit sammanboende eller flyttat inom Sverige, eller bytt kommun.

Valdeltagandet varierar stort mellan kommuner och skillnaderna ökade i 2022 års allmänna val. Valdeltagandet i riksdagsvalet 2022 var drygt 23 procentenheter högre i kommunen med högst jämfört med kommunen med lägst valdeltagande. Skillnaderna är ännu större i kommunfullmäktigvalen. I de två senaste valen har den varit omkring 30 procentenheter. De största skillnaderna syns när valdeltagandet studeras efter den minsta geografiska enheten, valdistrikten – både mellan olika delar av landet och inom kommunerna syns stora skillnader.

Kort om statistiken

Valdeltagandeundersökningen genomfördes i samband med valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige 2022. För mer information kring hur tidigare undersökningsomgångar har genomförts hänvisas till publikationer med redovisningar av resultat framställda efter respektive val. Dessa finns tillgängliga i elektroniskt format via SCB:s webbplats.

Statistikens ändamål och innehåll

Valdeltagandeundersökningen ingår i SCB:s valstatistik, som är en grund för redovisningar av viktiga skeenden och förhållanden i svensk politik och demokrati. Syftet med valdeltagandeundersökningen är att producera utförlig statistik över valdeltagandet vid allmänna val. Av röstsammanräkningen framgår valdeltagandet totalt sett och i olika geografiska områden. SCB:s valdeltagandeundersökning kompletterar den bilden genom att ta fram information om valdeltagandet i olika grupper i samhället.

Syftet med valdeltagandeundersökningen är att kunna redovisa en allsidig och samlad bild av deltagandet i de allmänna valen i Sverige, som en dokumentation av ett av de viktigaste inslagen i den svenska demokratin. Valstatistiken har i olika former producerats av SCB från och med 1872 års val. Valdeltagandeundersökningar i samband med allmänna val har genomförts sedan år 1911. Undersökningen har genomgått ett flertal större förändringar under årens lopp, exempelvis vad gäller upplägg och undersökningspopulation.

Population

Valdeltagandeundersökningen 2022 genomfördes som en totalundersökning. Den första gången detta gjordes, sedan 1940-talet, var under 2018 års allmänna val. Populationen i undersökningen består av de röstberättigade vid 2022 års val till riksdag, region- respektive kommunfullmäktige. De röstberättigade kan delas in i tre ömsesidigt uteslutande grupper:

1. Svenska medborgare som fyller 18 år senast på valdagen och är folkbokförda i Sverige.
2. Svenska medborgare boende utomlands som är upptagna i röstlängden. Svenska medborgare boende utomlands som fyller 18 år senast på valdagen och som någon gång varit folkbokförda i Sverige har rätt att bli upptagna i röstlängden. Personer som varit folkbokförda i Sverige någon gång de senaste 10 åren tas automatiskt upp i röstlängden. Svenska medborgare boende utomlands som inte finns med i röstlängden måste själva anmäla sig för att tas upp i röstlängden. Även en inkommen röst från utlandet vid ett val räknas som en anmälan till röst-

- längden. Efter en anmälan till röstlängden ingår en utlands-svensk automatiskt i röstlängden i ytterligare en tioårsperiod.
3. Medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater samt medborgare från Island och Norge som fyller 18 år senast på dagen för valet och som är folkbokförda i Sverige 30 dagar före valdagen. Dessutom ingår medborgare i andra stater, som fyller 18 år senast på dagen för valet, och som varit folkbokförda i Sverige tre år i följd före valdagen.

I riksdagsval är grupp 1 och 2 röstberättigade. I val till region- och kommunfullmäktige är grupp 1 och 3 röstberättigade. Eftersom Gotland både är en kommun och en region har Gotland inkluderats som en kommun, vilket gör att personer folkbokförda där inte ingår i populationen röstberättigade i val till regionfullmäktige.

Innehåll

Uppgift om rösträtt hämtas från SCB:s register och från röstlängden. SCB får tillgång till röstlängden från Valmyndigheten.

Uppgift om valdeltagande hämtas från digitaliserade kopior av de fysiska röstlängderna. Mer information om tillvägagångssätt och granskning hittas under avsnittet *Information om statistikens framställning*.

För att kunna beskriva valdeltagandet i olika befolkningsgrupper används uppgifter från SCB:s register över totalbefolkningen, Inkomst- och taxeringsregistret, Utbildningsregistret, Registret över hushållens boende, STATIV, Befolkningens arbetsmarknadsstatus samt Undersökningarna av levnadsförhållanden. Mer detaljerad information om respektive datakälla finns på SCB:s webbplats:

- SCB:s register över totalbefolkningen, www.scb.se/be0101
- Inkomst- och taxeringsregistret, www.scb.se/he0110
- Utbildningsregistret, www.scb.se/uf0506
- Hushållens boende, www.scb.se/he0111
- STATIV, [Registret för integrationsstudier \(STATIV\) \(scb.se\)](http://www.scb.se/registret-for-integrationsstudier)
- Befolkningens arbetsmarknadsstatus: www.scb.se/am0210
- Undersökningarna av levnadsförhållanden, www.scb.se/le0101

Definitioner

Ålder

Med ålder avses ålder den 31 december respektive valår.

Civilstånd

Uppgift om civilstånd hämtas från SCB:s befolkningsregister. Till gifta räknas även registrerade partners. Ej gifta inkluderar både ogifta och tidigare gifta, inklusive änkor och änklingar.

Hushållsställning

Hushållsställning anger personens ställning i hushållet. I diagrammet över äldres valdeltagande är hushållsställning indelas i två grupper.

- Bor med partner – person i ett gift par, person i ett registrerat partnerskap och person i ett samboförhållande
- Bor utan partner – alla andra

Uppgifterna om hushållsställning hämtas från SCB:s register om hushållens boende 2022.

Hushållstyp

Hushållstyp anger hushållets sammansättning. Variabeln delas in i hushållstyperna:

1. ensamboende
2. ensamboende med barn
3. sammanboende med och utan barn
4. övriga hushåll med och utan barn.

I resultaten används ovanstående uppdelning samt en sammanslagen variant där 'ensamstående' betecknar personer i grupp 1 och 2 ovan, och 'sammanboende' betecknar grupp 3 ovan. Uppgifterna om hushållstyp hämtas från SCB:s register om hushållens boende 2022.

Utbildning

Uppgifter om utbildning har hämtats från SCB:s register över befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning. Uppgifterna har hämtats från den registerversion som avser 1 januari valåret.

Information om förstagångsväljares pågående studieinriktning för gymnasieprogram är hämtade från Gymnasieskola: elever per 15 oktober.

Inkomst

Inkomstuppgifterna är hämtade från SCB:s inkomst- och taxeringsregister (IoT). Med inkomst avses summan av den sammanräknade förvärvsinkomsten, dvs. inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Inkomst av kapital ingår inte. Inkomstklasserna är baserade på inkomstkvintiler. De är beräknade utifrån hela Sveriges befolkning 18 år och äldre. Exempelvis innebär detta att de personer som redovisas i första inkomstkvintilen tillhör de 20 procent av befolkningen över 18 år som har lägst inkomster, osv. De personer som saknar deklarerad inkomst eller av andra skäl inte deklarerat någon inkomst ingår inte i fördelningarna. Uppgifterna avser inkomster under året innan respektive valår enligt valårets taxering.

Inkomstgrupp	Nedre kvintilgräns	Övre kvintilgräns
Kvintil 1	1	164 017
Kvintil 2	164 018	261 012
Kvintil 3	261 013	357 822
Kvintil 4	357 823	473 866
Kvintil 5	473 867	194 863 348

Boendeform

Boendeform är en kombination av hustyp (småhus, flerbostadshus) och upplåtelseform (äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt) samt specialbostad och en grupp med Övrigt. Uppgifterna om hushållstyp hämtas från SCB:s register om hushållens boende 2022.

Födelseland

Uppgifter om födelseland hämtas från SCB:s befolkningsregister vars uppgifter i sin tur bygger på folkbokföringen.

Utländsk/Svensk bakgrund

Personer med utländsk bakgrund definieras som personer som är utrikes födda, eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Personer med svensk bakgrund definieras som personer som är födda i Sverige med två inrikes födda föräldrar eller en inrikes född och en utrikes född förälder. Uppgifterna hämtas från SCB:s befolkningsregister vars uppgifter i sin tur bygger på folkbokföringen.

Medborgarskapsland

Uppgifter om medborgarskapsland är hämtad från SCB:s befolkningsregister, vilket i sin tur baseras på folkbokföringen.

Sammanlagd tid i Sverige

Uppgifterna om sammanlagd tid i Sverige avser den sammanlagda tid som utrikes födda personer har varit folkbokförda i Sverige fram till och med sista december valåret. Informationen är hämtad från SCB:s longitudinella databas för integrationsstudier, STATIV 2022.

Medborgarskapsdatum

Uppgifter om medborgarskapsdatum avser datum för svenskt medborgarskap och är hämtade från SCB:s befolkningsregister, vilket i sin tur baseras på folkbokföringen.

Senaste invandringsdatum

Uppgifter om senaste invandringsdatum avser datum för det senaste tillfället en person invandrat till Sverige. Uppgifterna är hämtade från SCB:s befolkningsregister, vilket i sin tur baseras på folkbokföringen.

Senaste utvandringsdatum

Uppgifter om senaste utvandringsdatum avser datum för det senaste

tillfället en svensk medborgare har utvandrat från Sverige. Uppgifterna är hämtade från SCB:s historiska befolkningsregister (RTB), vilket i sin tur baseras på folkbokföringen.

Arbetsmarknadsstatus

Sysselsättning, arbetslöshet, studerande, sjuk och pensionerad kallas arbetsmarknadsstatus. Arbetsmarknadsstatus som används i den här undersökningen är registerbaserad och hämtad från SCB:s register Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS). För mer information om BAS, se www.scb.se/am0210

Funktionsnedsättning

Det finns ingen generell definition av funktionsnedsättning och i dagsläget inga registeruppgifter som kan användas för att identifiera gruppen. I Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF)²⁹ ställs ett antal frågor för att identifiera personer som har en funktionsnedsättning. Sedan 2021 års ULF används det frågebatteri som kallas Short Set från Washington Group tillsammans med en nationell fråga för att identifiera personer med funktionsnedsättning. I den här rapporten används det som i ULF kallas definition 2 som innefattar de som svarat 'Stora svårigheter' eller 'Kan inte alls' på någon av frågorna Washington Groups Short Set har svarat Ja på den nationella frågan om funktionsnedsättning.

Washington Groups Short Set (WGSS) är utarbetat med syfte att skapa ett internationellt jämförbart mått på funktionsnedsättning i folk- och bostadsräkningar (census) och enkätundersökningar.³⁰

WGSS har fått följande svenska översättningar från och med ULF 2021:

1. Har du svårt att se, även om du använder glasögon eller linser?
2. Har du svårt att höra, även om du använder hörapparat?
3. Har du svårt att gå eller att gå i trappor?
4. Har du svårt att komma ihåg eller att koncentrera dig? Räkna inte med tillfälliga svårigheter du har på grund av t.ex. stress.
5. Har du svårt att ta hand om dig, t.ex. att tvätta dig eller klä dig?
6. Har du svårt att kommunicera, t.ex. med att förstå andra eller att själv bli förstådd? Om annat födelseland än Sverige: Frågan avser inte svårigheter att kommunicera på grund av att du eventuellt har ett annat modersmål än svenska.

²⁹ Sedan 2021 har ULF integrerats med den EU-reglerade Statistics on Income and Living Conditions (SILC). Den integrerade undersökningen kallas på svenska för Undersökningarna av levnadsförhållanden och förkortas ULF.

³⁰ [Definition av funktionsnedsättning i undersökningarna av levnadsförhållanden. delrapportering av regeringsuppdrag](#)

Samtliga frågor i WGSS har följande svarsalternativ:

- a. Nej, inga svårigheter
- b. Ja, vissa svårigheter
- c. Ja, stora svårigheter
- d. Ja, kan inte alls

I ULF har WGSS kompletterats med två nationella frågor, som ställs direkt efter WGSS. Den första av dem lyder i 2022 års undersökning:

1. Har du någon fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning?

Svara utifrån din egen uppfattning.

Frågans svarsalternativ är Ja eller Nej.

De nationella frågornas placering – direkt efter WGSS och inte före – beror på att Eurostat rekommenderar att nationella frågor inte vävs in bland de årligt återkommande SILC-frågorna i hälsoavsnittet. Farhågan är att nationella frågor före EU-reglerade frågor skulle påverka svaren på efterföljande frågor och därmed bland annat minska den internationella jämförbarheten.

Kommungruppsindelning

Kommungruppsindelningen avser Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) kommungruppsindelning från 2023 som är en tredelad indelning på huvudgruppsnivå och en mer finfördelad indelning med nio grupper. Mer information och en mer detaljerad beskrivning av den nya indelningen finns på www.skr.se.

Statistiska mått

För variabler som baserar sig på *totalräknade data* presenteras totaler i antal röstberättigade och andelar i procent. Gräns för redovisning är satt till 20 observationer.

För variabler som baseras på *urval* presenteras andelar (procent), samt osäkerhetstal som beräknats för varje skattad procentandel. Osäkerhetstalet är halva 95-procentiga konfidensintervallet för skattningen. Skattningar baserade på färre än 100 observationer redovisas inte.

De statistiska målstorheterna skattas för en mängd olika redovisningsgrupper. Samtliga redovisningsgrupper presenteras uppdelade efter kön. Vissa större redovisningsgrupper redovisas även efter ålder. Så långt möjligt följer redovisningsgrupperna samma indelningar som i den övriga statistikredovisningen inom demokratiområdet.

Information om statistikens framställning

Datainsamling

Uppgifter om valdeltagande har samlats in från röstlängderna.

Länsstyrelserna har skannat in samtliga röstlängder och skickat in dem i form av bildfiler till SCB. På SCB har informationen i bildfilerna tolkats

till uppgifter om valdeltagande för samtliga i den röstberättigade befolkningen.

Mätning

Mätningen avser insamling av kopior av allmänna handlingar, vilket innebär att inget mätinstrument har skapats. Däremot har SCB inför valets genomförande fått möjlighet att påverka de fysiska röstlängdernas utseende i form av färgstyrka, typsnitt, linjer och skanningskryss för att underlätta en digitalisering av uppgifterna. I mätningen har markeringarna i samtliga fält i röstlängderna räknats som en röst. Ingen hänsyn har tagits till felaktig markering av röster som sedan bedömts vara ogiltiga. Därmed kan uppgifterna skilja sig något från valresultatet.

Bearbetning

Eftersom det förekommer att det i röstlängderna, förutom markering av röst, även finns punkter som tillförts vid sluträkning har samtliga röstlängder gått igenom utifrån i vilken utsträckning markeringarna utgör en väldigt låg grad eller väldigt hög grad av ifyllnad. För låg grad av ifyllnad har fokus varit att urskilja svaga markeringar för röstning från en punkt/skräp. För hög grad av ifyllnad har fokus varit att uppmärksamma om någon ruta av någon anledning helt fyllets i för att uppmärksamma eventuella felmarkeringar.

Granskning

Vid inläsning av bildfiler har följande kontroller gjorts:

1. Tolkning av bildfilen för att säkerställa att bilden är tolkningsbar.
2. Verifiering av markeringar som blivit tolkade som röst, se beskrivning under Bearbetning ovan.
3. I ett tredje steg har aggregerade uppgifter kontrollerats och i de fall valdeltagandeuppgiften från det inskannade har skiljt sig mer än 0.3 procentenheter från det officiella resultatet per kommun har en genomgång gjorts för dessa specifika kommuner.

Skattning

Merparten av uppgifterna baseras på totalräknad statistik och därmed är uppgifterna inte uppskattade värden. Uppgifterna som baseras på ULF är skattningar med felmarginaler. I estimationsförfarandet används den hjälpinformation som används i undersökningen samt tillförd information om det sanna valdeltagandet. I Appendix redovisas samtliga skattningar tillsammans med felmarginaler. För mer information om ULF, se www.scb.se/1e0101.

Information om statistikens kvalitet

Nedan följer en närmare beskrivning av de olika felen som kan uppstå, hur de har hanterats samt i vilken omfattning de uppskattas påverka undersökningens resultat. För beskrivning av kvaliteten för de olika register som har använts här hänvisas till den information som finns på

SCB:s webbplats. Där finns även en mer utförlig beskrivning av Valdeltagandeundersökningens kvalitet i den dokumentation av undersökningen som finns tillgänglig via SCB:s webbplats.

Täckningsfel

Utgångspunkten för insamlingen har varit den definitiva röstlängd som upprättades inför valdagen och som låg till grund för de uppgifter som trycktes på röstlängderna. Personer som lagts till i röstlängden i efterhand finns inte med i denna undersökning.

I mätningen finns även fall där personer har skrivits till på röstlängderna. Dessa har inte kunnat läsas in maskinellt och finns inte med i statistiken. Merparten av dessa är utlandssvenskar vars röster ses som en anmälan till röstlängden.

Täckningsfelet uppskattas vara mycket begränsat i denna undersökning.

Urvalsfel

Statistiken baseras på totalräknad statistik.

Bortfallsfel

Bortfallsfelet är försumbart. För samtliga röstberättigade saknas det uppgift om valdeltagande för 50 000 individer, det vill säga 0,6 procent av samtliga röstberättigade. Det handlar om att ett mindre antal sidor saknas i de bildfiler som SCB tagit emot och det beror på att sidor dubbelmatats i skrivaren.

När det gäller bakgrundsvariabler som hämtas från ULF förekommer dock ett bortfall som uppgår till cirka 53 procent.

Bearbetningsfel

I samband med tolkning, verifiering och stansning av de digitaliserade kopiorna av röstlängderna kan fel uppkomma. Dessa bedöms vara små och ej systematiska.

Modellantaganden

I princip inga modellantaganden har gjorts i denna undersökning. För ett par kommuner har röstlängderna varit så ljusa att information om röstning inte kunnat läsas maskinellt vilket lett till underskattning av valdeltagandet. För dessa kommuner har kommunröst imputerats med regionröst om sådan funnits.

Referenser

- Blais, André (2007). *"Turnout In Elections"*, i Russel J. Dalton & Hans-Dieter Klingemann. Political Behaviour. Oxford: Oxford University Press
- Bhatti, Yosef & Kasper M. Hansen (2012). *"Leaving the Nest and the Social Act of Voting: Turnout among First-Time Voters"*, Journal of Elections, Public Opinion and Parties. 22: 380-406.
- Dahlberg, Stefan, Henrik Oscarsson & Richard Öhrvall (2008). *"Förtida röstning i Sverige"*. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Ds 2008:23, artikel 29, 2006. *"FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning"*.
- MFD, 2017. *"Mål och inriktning funktionshinderspolitiken"*.
- OHCHR, 2006. *"Convention on the Rights of Persons with Disabilities"*
- Oscarsson, Henrik & Sören Holmberg (2016). *"Svenska Väljare"*. Rapport nr 29 i serien Valundersökningar.
- Oscarsson, Henrik (2020). *"Rekordlåg personröstning"*. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Prop. 2019/20:188. *Sveriges genomförande av Agenda 2030*
- Prop. 2016/17:188. *"Mål för funktionshinderspolitiken"*
- Prop. 1999/2000:79. *"Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken"*
- Regeringsbeslut JU2022/03548. *Uppdrag till Statistiska centralbyrån att utföra en studie om valdeltagandet i de allmänna valen 2022 utifrån ett integrations- och segregationsperspektiv.*
- S2021/06595. *"Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031"*
- SCB, Valdeltagandeundersökningen 1991–2018.
- SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden år 2016/17 samt 2018.
- SCB 2012a. *"Valdeltagande vid omvalen 2011"*. Rapport 11 i serien Demokratistatistik. Stockholm: SCB.
- SCB 2012b. *"Svenskt valdeltagande under hundra år"*. Rapport 13 i serien Demokratistatistik. Stockholm: SCB.

SCB 2012c. *"Ung i demokratin"*. Rapport 14 i serien Demokratistatistik. Stockholm: SCB.

SCB 2015a. *"Valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning"*. Rapport 18 i serien Demokratistatistik. Stockholm: SCB.

SCB 2015b. *"Vilka valde att välja –Deltagandet i valen 2014"*. Rapport 19 i serien Demokratistatistik. Stockholm: SCB

SCB 2019. *"Deltagandet vid de allmänna valen 2018"*. Rapport i serien Demokratistatistik. Stockholm: SCB

SCB 2022. *"Invandring i coronatider"*. Demografiska rapporter 2022:6

SCB 2023. *"Minskat valdeltagande i alla kommuner utom två"*

Vallag (2005:837)

Valforskningsprogrammet (2022). *"Blankröstning 1952–2022"*. Göteborg: Göteborgs universitet.

Valmyndigheten 2023. *"Erfarenheter från valen 2022"*.

Wolfinger, Raymond E. & Steven J. Rosenstone (1980). *Who Votes?* New Haven, CT: Yale University Press.

Bilagor

Bilaga A. Tabellbilaga

Bilaga B. Logistiska regressionsmodeller

Bilaga A. Tabellbilaga

Tabell A1. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 efter typ av funktionsnedsättning. Andel i procent och felmarginal

Typ och grad av svårighet	Hela väljarkåren		18–64 år	
	Valdeltagande	Felmarginal	Valdeltagande	Felmarginal
Har du svårt att höra, även om du använder hörapparat				
Stora svårigheter/kan inte alls	.	.	.	.
Vissa svårigheter	85,3	±1,4	84,9	±2,3
Inga svårigheter	85,3	±0,2	85,4	±0,4
Har du svårt att se, även om du använder glasögon eller linser?				
Stora svårigheter/kan inte alls	61,8	±5,3	.	.
Vissa svårigheter	83,8	±1,3	84,0	±1,7
Inga svårigheter	86,3	±0,3	86,0	±0,5
Har du svårt att gå eller att gå i trappor?				
Stora svårigheter/kan inte alls	67,5	±3,2	.	.
Vissa svårigheter	85,8	±1,4	86,2	±2,3
Inga svårigheter	86,2	±0,3	85,8	±0,4
Har du svårt att komma ihåg eller att koncentrera dig?				
Stora svårigheter/kan inte alls	70,5	±3,6	75,2	±4,1
Vissa svårigheter	81,0	±1,2	80,7	±1,6
Inga svårigheter	87,3	±0,4	87,4	±0,5
Har du svårt att ta hand om dig, t.ex. att tvätta dig eller klä dig?				
Stora svårigheter/kan inte alls	51,0	±6,8	59,5	±12,8
Vissa svårigheter	70,4	±3,8	71,9	±5,5
Inga svårigheter	86,3	±0,2	86,1	±0,4
Har du svårt att kommunicera, t.ex. med att förstå andra eller att själv bli förstådd?				
Stora svårigheter/kan inte alls	.	.	.	.
Vissa svårigheter	71,6	±3,2	74,4	±3,8
Inga svårigheter	86,4	±0,2	86,4	±0,4
Har du någon fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning?				
Ja	77,8	±1,7	77,8	±2,2
Nej	86,6	±0,3	86,8	±0,5
Med funktionsnedsättning	76,3	±1,3	78,5	±1,9
Övriga befolkningen	87,3	±0,3	86,9	±0,5

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden 2022. Prick betyder att andelen inte kan redovisas eftersom underlaget är för litet för god kvalitet i skattningen.

Tabell A2. Valdeltagande i riksdagsvalet 2022 bland personer med funktionsnedsättning/övriga i befolkningen efter bakgrundsvariabler. Andel i procent och felmarginal

	Med funktionsnedsättning		Övriga befolkningen	
18–29 år	72,7	±4,2	80,5	±1,8
30–49 år	78,5	±3,3	86,6	±0,9
50–64 år	83,7	±3,1	91,5	±0,9
65+ år	72,9	±2,3	88,6	±1,0
Män	79,1	±2,2	86,2	±0,7
Kvinnor	74,2	±2,0	88,5	±0,7
Utrikes född	60,5	±4,5	66,2	±1,8
Inrikes född	79,5	±1,4	91,9	±0,4
Ensamstående	70,0	±2,4	82,3	±1,1
Sammanboende	84,2	±2,0	91,8	±0,5

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden 2022.

Kapitel 8. Valdeltagandets geografi

Tabell A3. De tio valdistrikt med lägst valdeltagande i riksdagsvalet 2022

Valdistrikt	Kommun	Andel röstande
Södertälje 55 Ronna norra	Södertälje	39,9
Albyberget V	Botkyrka	40,2
Spånga 22 Rinkebysvängen Ö	Stockholm	41,4
Södertälje 31 Hovsjö norra	Södertälje	43,3
Lindängen-Vårsången	Malmö	44,2
Kista 8 Nidarosgatan	Stockholm	52,2
Kista 10 Nordkapsgatan	Stockholm	54,0
Vårby gård västra	Huddinge	45,2
Valsätra sydvästra	Uppsala	45,3
Albydalen C/Rotemannen	Botkyrka	45,3

Källa: SCB:s valstatistik

Tabell A4. De tio valdistrikt med högst valdeltagande i riksdagsvalet 2022.**Andel i procent**

Valdistrikt	Kommun	Andel röstande
Ältadalen, Södra Hedvigslund	Nacka	95,2
Stenhammar	Lidköping	95,0
Bromma 25 Karsvikshage	Stockholm	94,7
10 Tyresö Strand	Tyresö	94,4
509 Gäddeholm	Västerås	94,1
211 Enghagen-Ekbacken/Örtagården	Västerås	93,9
Norra Borstahusen	Landskrona	93,8
Fröafall	Tranås	93,8
Trummenäs	Karlskrona	93,8
Tofta-Ulriksdal	Lidköping	93,7

Källa: SCB:s valstatistik

Tabell A5. De tio valdistrikt med lägst valdeltagande i kommunfullmäktigvalen 2022.**Andel i procent**

Valdistrikt	Kommun	Andel röstande
Södertälje 55 Ronna norra	Södertälje	30,6
Vårby gård västra	Huddinge	34,1
Albyberget V	Botkyrka	35,6
Nordöstra Göteborg, Gårdstensdal	Göteborg	37,0
Valsätra sydvästra	Uppsala	37,2
Spånga 22 Rinkebysvängen Ö	Stockholm	37,5
Södertälje 31 Hovsjö norra	Södertälje	37,7
Skärholmen 19 Skärholmen C	Stockholm	37,9
Lindängen-Vårsången	Malmö	39,0
Haninge 33 Jordbro SV	Haninge	39,5

Källa: SCB:s valstatistik

Tabell A6. De tio valdistrikt med högst valdeltagande i kommunfullmäktigvalen 2022
Andel i procent

Valdistrikt	Kommun	Andel röstande
Önneröd-Salmered	Härryda	95,9
Stenhammar	Lidköping	95,2
Skarpnäck 7 Skarpnäcks trädgårds	Stockholm	95,1
Bromma 25 Karsvikshage	Stockholm	94,4
Bromma 18 Södra Ängby	Stockholm	94,2
509 Gäddeholm	Västerås	94,1
Tofta-Ulriksdal	Lidköping	93,5
Norra Borstahusen	Landskrona	93,5
Västerled 15 Ålsten S	Stockholm	93,4
Fröafall	Tranås	93,3

Källa: SCB:s valstatistik

Bilaga B. Logistiska regressionsmodeller

Tabell B1. Skattat valdeltagande i riksdagsvalet 2022. Logistisk regressionsmodell. Oddskvoter

Variabel	Bivariat	Modell A	Modell B	Modell C1	Modell C2
Man (referens)	1	1	1	1	1
Kvinna	1.1**	1.2**	1.2**	1.2**	1.3**
18–29 år (referens)	1	1	1	1	1
30–49 år	1.2**	1.4**	1.1**	1.1**	0.7**
50–64 år	1.6**	1.7**	1.3**	1.5**	0.9**
65–74 år	1.7**	1.6**	1.3**	1.9**	1.3**
75-år	0.9**	0.7**	0.7**	1.1**	0.9**
Utrikes född (referens)	1	1	1	1	1
Inrikes född med två utrikesfödda föräldrar	1.6**	1.8**	1.8**	1.8**	1.6**
Inrikes född med 1 inrikes och 1 utrikes född förälder	3.3**	3.4**	3.5**	3.5**	3.1**
Inrikes född med två inrikes födda föräldrar	4.4**	4.8**	4.8**	4.6**	4.0**
Ej gift (referens)	1		1	1	1
Gift	2.0**		1.4**	1.4**	1.2**
Ensamboende (referens)	1		1	1	1
Sammanboende	2.7**		2.3**	2.1**	1.9**
Sjuk (referens)	1			1	1
Sysselsatt	4.5**			4.0**	1.8**
Arbetslös	1.0**			1.6**	1.2**
Studerande	2.9**			3.7**	2.5**
Pensionerad	2.8**			1.9**	1.3**
Förgymnasial utbildning (referens)	1				1
Gymnasial utbildning	1.9**				1.4**
Eftergymnasial utbildning, kort	3.2**				2.3**
Eftergymnasial utbildning, lång	5.0**				3.0**
Inkomstkvintil 1 (referens)	1				1
Inkomstkvintil 2	1.4**				1.2**
Inkomstkvintil 3	2.0**				1.4**
Inkomstkvintil 4	3.2**				1.8**
Inkomstkvintil 5	5.9**				2.5**
Hyresrätt (referens)	1				1
Ägar rätt/Bostadsrätt	2.9**				1.5**

Kommentar: * innebär att oddskvoten är signifikant skild från referenskategori på 0,05-nivån, medan ** innebär att oddskvoten är signifikant på 0,01-nivån. Till gifta räknas även registrerade partners. Uppgifter om utbildning har hämtats från SCB:s register Befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning för personer i åldrar 16–74 år. För personer 75 år och äldre har uppgifter om utbildning hämtats från tidigare registerversioner.

Tabell B2. Skattat valdeltagande i riksdagsvalet 2022 bland personer 70 år och äldre. Logistisk regressionsmodell. Oddsquoter

Variabel	Bivariat	Modell A	Modell B	Modell C	Modell D
Man (referens)	1	1	1	1	1
Kvinna	0.7**	0.8**	0.9**	0.9**	1.2**
Ålder (kontinuerlig)		0.5**	0.6**	0.7**	0.7**
Inrikes född (referens)	1	1	1	1	1
Utrikes född	0.3**	0.3**	0.3**	0.3**	0.4**
Ej gift (referens)	1		1	1	1
Gift	2.7**		1.3**	1.2**	1.3**
Ensamboende (referens)	1		1	1	1
Sammanboende	3.2**		2.4**	2.0**	2.0**
Förgymnasial utbildning (referens)	1			1	1
Gymnasial utbildning	1.8**			1.6**	1.4**
Eftergymnasial utbildning, kort	2.8**			2.4**	2.0**
Eftergymnasial utbildning, lång	3.6**			3.0**	2.1**
Hysesrätt (referens)	1			1	1
Ägar rätt/Bostadsrätt	2.8**			1.9**	1.7**
Inkomstkvartil 1 (referens)	1				1
Inkomstkvartil 2	1.8**				1.6**
Inkomstkvartil 3	3.6**				2.5**
Inkomstkvartil 4	5.9**				3.3**
Inkomstkvartil 5	8.4**				4.1**

Kommentar: * innebär att oddsquoten är signifikant skild från referens kategorin på 0,05-nivån, medan ** innebär att oddsquoten är signifikant på 0,01-nivån. Till gifta räknas även registrerade partners. Uppgifter om utbildning har hämtats från SCB:s register Befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning för personer i åldrar 16–74 år. För personer 75 år och äldre har uppgifter om utbildning hämtats från tidigare registerversioner.

Tabell B3. Skattat valdeltagande i valet till riksdagsvalet 2022. Förstagångsväljare. Logistisk regressionsmodell. Oddskvoter

Variabel	Bivariat	Modell A	Modell B	Modell C
Man (referens)	1	1	1	1
Kvinna	1.4**	1.4**	1.3**	1.3**
Utrikes född (referens)	1	1	1	1
Inrikes född	4,6**	4.4**	4.7**	3.0**
Föräldrar med högst gymnasial utbildning (referens)	1	1	1	1
Föräldrar med eftergymnasial utbildning	2,2**	2.0**	1.5**	1.4**
Utbildning avslutad (referens)	1		1	1
Utbildning pågående	1.2**		1.4**	1.5**
Yrkesinriktad utbildning (referens)	1		1	1
Studieinriktad utbildning	1.7**		1.8**	1.7**
Övrig utbildningsinriktning	0.3**		0.4**	0.4**
Ingen förälder röstar eller okänt (referens)	1			1
Någon förälder röstar	13.6**			7.1**

Kommentar: * innebär att oddskvoten är signifikant i förhållande till referens kategorin på 0,05-nivån, medan ** innebär att oddskvoten är signifikant på 0,01-nivån. Uppgifter om utbildning har hämtats från SCB:s register Befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning för personer i åldrar 16–74 år..

Voter turnout in the General Elections 2022

Voter turnout in the 2022 general elections was 84 percent. In Sweden, voter turnout is generally high, and this is true even after the decline in voter turnout in the 2022 general election, from 87 percent in the 2018 election. Early voting was at a record high; 49 percent of voters chose to cast their vote early, an increase of four percentage points compared to 2018. Most early voting was cast in the same calendar week as the Election Day.

In the 2022 municipal and regional council elections, around 80 per cent voted, and for both types of elections, the decrease from 2018 was just under four percentage points. However, voter turnout varied between different groups of the population, and compared with previous elections, voter turnout fell to different degrees, both in different groups of the population and in different parts of the country.

Voter turnout was equal between the sexes in the 2022 Parliamentary elections; 85% of women and 84% of men voted. The differences were greater when analysing voter turnout by age. Voter turnout differed among younger and older people in the sense that was high among the very youngest and then fell until around the age of 25 when it increased again. Among older people, voter turnout decreased rapidly after the age of 80. There were also clear gender differences among both younger and older people; up to the age of 45, women voted to a greater extent than men, and after the age of 75, men voted to a greater extent than women.

There are differences in voter turnout between Swedish and foreign born regardless of age, where the difference is largest among people between 20 and 30 years old. Voter turnout has been lower among foreign-born during the entire period 1991–2022, with the greatest difference in the 2022 election when it was 22 percentage points; 89 percent compared to 67 percent. From a generational perspective on country of birth, voter turnout was highest among native-born with two native-born parents, of whom 90 percent participated in the election. Voter turnout among native-born with one Swedish and one foreign-born parent was almost as high at 87 percent. Voter turnout among native-born people with two foreign-born parents was slightly lower, 77 percent, with the lowest voter turnout among foreign-born, 67 percent.

Among foreign-born people, there is a correlation between voter turnout and how long they have been Swedish citizens.

Voter turnout was higher among married people compared to people who were not married. Since the 2018 Parliamentary elections, voter turnout decreased among both married and unmarried people. Men and women voted equally in the 2022 Parliamentary elections. Among unmarried, voter turnout was slightly higher among women than men, with a difference of about three percentage points. Looking at whether someone is cohabiting or not, differences are more visible. Voter turnout of those cohabiting was 12 percentage points higher than that of single people.

Voter turnout varied according to the level of education. In the 2022 parliamentary elections, voter turnout was 93 per cent among those with post-secondary or postgraduate education, 85 per cent among those with upper secondary education and 74 per cent among those with primary or lower secondary education. Compared with the 2018 Parliamentary elections, voting participation decreased in all education groups, mostly among those with primary or lower secondary education. The propensity to vote also varies with income level; The higher the income, the greater the propensity to vote. Voter turnout decreased between 2018 and 2022 in all income groups, but especially in the group with the lowest incomes. Employed persons, students and pensioners vote more often than the unemployed and sick.

In the 2022 Parliamentary elections, around 456,500 persons entitled to vote had reached the voting age of 18 after the 2018 Parliamentary elections, corresponding to nearly 6 per cent of all persons entitled to vote. There are differences in voter turnout when comparing groups of first-time voters. Voter turnout among first-time voters fell from 86 to 84 percent in the 2022 parliamentary election. Voter turnout was higher among first-time voters who attended or had completed a preparatory programme in upper secondary school than among those who attended or had attended a vocational programme. There were also clear differences when looking at whether a person had Swedish or foreign background and depending on the parents' level of education. However, the strongest correlation for first-time voters' estimated probability of voting is having at least one parent voting in the election.

People with disabilities had a lower voter turnout than the rest of the population, 76 percent compared to 87 percent. It was lower among both men and women with disabilities compared to men and women in the rest of the population. Among people with disabilities, men voted to a greater extent than women, 79 compared to 74 percent, while women voted to a greater extent than men in the rest of the population. As in the general population, voter turnout among people with disabilities was lower among younger and older people. Disability was measured in the Swedish Statistics on Income and Living Conditions (SILC) and concerned indicators about vision, mobility, memory and concentration, taking care of oneself, and communicating.

Analyses of voter turnout among foreign citizens in the 2022 municipal council elections show similar differences in voter turnout by age, marital status, education and income as among Swedish citizens. Furthermore, the participation rate of foreign nationals varies depending on the country of citizenship.

Looking at people who were eligible to vote in both the 2018 and 2022 parliamentary elections there was show a high turnout in 2022 among those who also voted in the 2018 elections. At the same time, voter turnout was significantly lower among those who did not vote in 2018. This applies to all ages. The analysis also shows that among those who did not vote in the 2018 election, voter turnout was higher in 2022 among eligible voters who have had their first child, became cohabiting or moved away from the municipality.

